

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИСТ

БРОЈ 23

Београд, 18. јул 2018.

ГОДИНА СХХХVII

Цена овог броја је 162 динара
Годишња претплата је 5.658 динара

276.

На основу члана 14. став 2. тачка 46) и става 3. Закона о одбрани („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18) и члана 4. став 2, члана 5. став 1. и члана 102. став 1. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – УС и 14/16), министар одбране доноси

П Р А В И Л Н И К

О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником уређује се начин и поступак планирања, организовања, спровођења и контроле заштите животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 2.

Поједини појмови који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) **биоцидни производ** јесте активна супстанца или смеша која садржи једну или више активних супстанци, припремљена у облику у којем се снабдевају корисници, а чија је намена да хемијски или биолошки уништи, одврати, учини безопасним, спречи деловање или контролише непожељне организме;
- 2) **власник отпада** јесте организациони део Министарства одбране и Војске Србије који производи, поседује односно складишти отпад и који га кроз материјално књиговодство дужи;
- 3) **војно постројење** је једна или више технолошких линија, погона или производних целина у оквиру команде, јединице и установе Војске Србије, војне јединице и војне установе која је организационо и функционално везана за Министарство одбране и привредног друштва које је у складу са законом регистровано за производњу наоружања и војне опреме чији је оснивач Република Србија, односно које у целини или делимично послује капиталом у државној својини, у складу са законом и оснивачким актом;
- 4) **војно складиште** је складиште сировина, енергената или готових производа које користи команда, јединица и установа Војске Србије, војна јединица и војна установа која је организационо и функционално везана за Министарство одбране или привредно друштво које је у складу са законом регистровано за производњу наоружања и војне опреме чији је оснивач Република Србија, односно које у целини или делимично послује капиталом у државној својини, у складу са законом и оснивачким актом;
- 5) **гранична вредност емисије** је максимално дозвољена вредност концентрације загађујуће материје у отпадним гасовима из стационарних и покретних извора загађења која може бити испуштена у ваздух у одређеном периоду односно маса изражена одређеним специфичним параметрима, концентрација и/или ниво емисије који не може бити прекорачен у току једног или више временских периода;
- 6) **емисија** јесте испуштање и истицање загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или емисије енергије из извора загађивања у животну средину;
- 7) **животна средина** јесте скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење односно простор и услове за живот;
- 8) **загађивач** јесте организациони део Министарства одбране и Војске Србије који својом активношћу или неактивношћу загађује животну средину;

9) **загађивање животне средине** јесте уношење загађујућих материја или енергије у животну средину изазвано људском делатношћу или природним процесима које има или може имати штетне последице на квалитет животне средине и здравље људи;

10) **загађујуће материје** јесу материје чије испуштање у животну средину утиче или може утицати на њен природни састав, особине и интегритет;

11) **заштићено природно добро** јесте очувани део природе посебних вредности и одлика (геодиверзитета, биодиверзитета, предела, пејзажа и др.), који има трајни еколошки, научни, културни, образовни, здравствено-рекреативни, туристички и други значај, због чега као добро од општег интереса ужива посебну заштиту;

12) **заштита животне средине** представља скуп различитих поступака и мера који спречавају угрожавања животне средине са циљем очувања биолошке равнотеже;

13) **извори јонизујућих зрачења** јесу материје, уређаји и објекти који емитују или могу да емитују јонизујућа зрачења;

14) **јонизујућа зрачења** јесу електромагнетска или честична зрачења која могу да произведу јоне и проузрокују штетне ефекте по живот и здравље људи и животну средину;

15) **карактеризација отпада** јесте поступак испитивања којим се утврђују физичко-хемијске, хемијске и биолошке особине и састав отпада, односно одређује да ли отпад садржи или не садржи једну или више опасних карактеристика;

16) **каталог отпада** јесте збирна листа неопасног и опасног отпада према пореклу и саставу;

17) **класификација отпада** јесте поступак сврставања отпада на једну или више листа отпада које су утврђене посебним прописом, а према његовом пореклу, саставу и даљој намени;

18) **лице за заштиту животне средине** јесте стручно лице одговарајућег степена стручне спреме на формацијском или радном месту референта за заштиту животне средине или референта за безбедност и здравље на раду, заштиту животне средине и заштиту од пожара (референта за заштиту ресурса) односно лице које обавља послове заштите животне средине у складу са упутством о унутрашњој организацији и раду;

19) **медицински отпад** јесте отпад који настаје из објеката у којима се обавља здравствена заштита људи или животиња и/или са других места у којима се пружају здравствене услуге (дијагностика, експериментални рад, лабораторија, чишћење, одржавање и дезинфекција простора и опреме), а обухвата неопасан и опасан медицински отпад;

20) **надлежни старешина или руководилац** јесте старешина или руководилац овлашћен за одлучивање у управним стварима о правима и дужностима запослених у саставу којим командује или руководи;

21) **нејонизујућа зрачења** јесу електромагнетска зрачења која имају енергију фотона мању од 12,4 eV, која обухватају: ултраљубичасто или ултравиолетно зрачење, видљиво зрачење, инфрацрвено зрачење, радио-фреквенцијско зрачење, електромагнетска поља ниских фреквенција, ласерско зрачење, као и ултразвук или звук чија је фреквенција већа од 20 kHz;

22) **неопасан отпад** јесте отпад који нема карактеристике опасног отпада;

23) **носилац пројекта** јесте подносилац захтева за добијање дозволе или одобрења за изградњу или реконструкцију објекта или осталих интервенција у природи и природном окружењу односно онај ко планира да обавља или обавља делатност из области која је предмет процене утицаја на животну средину;

24) **опасан отпад** јесте отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика утврђених посебним прописима, укључујући амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте упакован;

25) **опасне материје** јесу хемикалије и друге материје које имају штетне и опасне карактеристике;

26) **оператер** јесте организациони део Министарства одбране и Војске Србије који у складу са прописима управља постројењем, контролише га или је овлашћен за доношење економских одлука у области техничког функционисања постројења;

27) **отпад** јесте свака материја или предмет садржан у листи категорија отпада који власник одбацује, намерава или мора да одбаци, у складу са прописима Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине и прописима којима се уређује материјално и финансијско пословање у Министарству одбране и Војсци Србије;

28) **отпад од грађења и рушења** јесте отпад који настаје у току обављања грађевинских радова на градилиштима или припремних радова који претходе грађењу објеката, као и отпад настао услед рушења или реконструкције објеката, а обухвата неопасан и опасан отпад од грађења и рушења;

29) **покретни извор загађивања** је мотор са унутрашњим сагоревањем уграђен у транспортно средство или радне машине;

30) **поновно искоришћење отпада** је свака операција чији је главни резултат употреба отпада у корисне сврхе када отпад замењује друге материјале које би иначе требало употребити за ту сврху или отпад који се припрема како би испунио ту сврху;

31) **посебни токови отпада** јесу кретања отпада (истрошених батерија и акумулатора, отпадног уља, отпадних гума, отпада од електричних и електронских производа, отпадних возила и другог отпада) од места настајања, преко сакупљања, транспорта и третмана, до одлагања на депонију;

32) **посредник** јесте правно лице или предузетник који организује поновно искоришћење или одлагање отпада у име других лица, укључујући и посредника који не преузима отпад у posed;

33) **постројење** јесте стационарна техничка јединица у којој се изводи једна или више активности које су утврђене посебним прописом и за чији рад се издаје дозвола, као и свака друга активност код које постоји техничка повезаност са активностима које се изводе на том месту и која може произвести емисије и загађења;

34) **пројекат** јесте извођење грађевинских радова, уградња инсталација, постројења и опреме, њихова реконструкција, уклањање и/или промена технологије, технологије процеса рада, сировине, репроматеријала, енергената и отпада, као и остале интервенције у природи и природном окружењу;

35) **произвођач отпада** јесте субјект заштите животне средине чијом активношћу настаје отпад и/или чијом активношћу претходног третмана, мешања или другим поступцима долази до промене састава или природе отпада;

36) **професионално изложена лица** јесу лица која раде са изворима јонизујућих зрачења или се у процесу рада налазе у пољима јонизујућих зрачења;

37) **радијациона делатност** јесте свака активност (радња) са изворима јонизујућих зрачења која може довести до повећања нивоа излагања јонизујућим зрачењима професионално изложених лица и становништва;

38) **радиоактивни отпад** јесте радиоактивни материјал који се не планира за даљу употребу;

39) **регистар извора загађивања животне средине** јесте скуп систематизованих података и информација о врстама, количинама, начину и месту уношења, испуштања или одлагања загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или испуштања енергије (буке, вибрација, топлоте, јонизујућег и нејонизујућег зрачења);

40) **рециклажа** јесте свака операција поновног искоришћења којом се отпад прерађује у производ, материјале или супстанце без обзира да ли се користе за првобитну или другу намену;

41) **реципијент** (пријемник) јесте природни и вештачки водоток, језеро, акумулација и земљиште у које се испуштају отпадне и атмосферске воде;

42) **РСВ** јесу полихлоровани бифенили, полихлоровани терфенили, монометил-тетра-хлородифенилметани, монометил-дихлородифенилметани, монометил-дибромодифенил-метани или било која смеша која садржи неку од ових материја у концентрацији већој од 0,005 процентног масеног удела;

43) **секундарна сировина** јесте отпад који се може користити за рециклажу ради добијања сировине за производњу истог или другог производа (папир, картон, метал, стакло, пластика и др.);

44) **стационарни извор загађивања** је стационарна техничка јединица, укључујући и постројење за сагоревање, у којој се изводи једна или више активности које могу довести до загађења ваздуха, као и свака друга активност код које постоји техничка повезаност са активностима које се изводе на том месту и које могу произвести емисије и загађење;

45) **супстанце које оштећују озонски омотач** јесу супстанце које имају потенцијал оштећења озонског омотача већи од нуле, било да су саме или у мешавини, и то: хлорофлуороугљеници, други потпуно халогеновани хлорофлуороугљеници, халони, угљен-тетрахлорид, метил-хлороформ, метил-бромид, бромфлуороугљеводоници, хлоро-флуороугљеводоници и бромохлорометан;

46) **трговац** јесте свако правно лице или предузетник који у своје име купује и продаје отпад, укључујући и трговца који не преузима отпад у посед;

47) **третман отпада** обухвата физичке, термичке, хемијске или биолошке процесе, укључујући и раздвајање отпада, који мењају карактеристике отпада са циљем смањења запремине или опасних карактеристика, олакшања руковања са отпадом или подстицања рециклаже и укључује поновно искоришћење и рециклажу отпада;

48) **удес – техничко-технолошка несрећа** јесте изненадни и неконтролисани догађај или низ догађаја који је измакао контроли приликом управљања одређеним средствима за рад и приликом поступања са опасним материјама у производњи, употреби, транспорту, промету, преради, складиштењу, одлагању или дуготрајном неадекватном чувању, као што су: пожар, експлозија, хаварија, саобраћајни удес у друмском, речном, железничком и авио-саобраћају, удес у тунелима, хаварија на електроенергетским, нафтним и гасним постројењима, акциденти при руковању радиоактивним и нуклеарним материјама, а чије последице угрожавају безбедност и животе људи, материјална добра и животну средину;

49) **управљање отпадом** јесте спровођење прописаних мера за поступање са отпадом у оквиру сакупљања, транспорта, складиштења, третмана, односно поновног искоришћења и одлагања отпада, укључујући и надзор над тим активностима и бригу о постројењима за управљање отпадом после затварања и активности које предузима трговац и посредник;

50) **фармацеутски отпад** јесу сви лекови, укључујући и примарну амбалажу, као и сав прибор коришћен за њихову примену који се налазе код субјекта заштите животне средине који се бави делатношћу здравствене заштите људи и животиња, а који су постали неупотребљиви због истека рока употребе, неисправности у погледу њиховог прописаног квалитета, контаминирани амбалаже, проливања, расипања, који су припремљени, па неупотребљени, враћени од крајњих корисника или се не могу користити из других разлога, као и фармацеутски отпад из производње лекова и промета лекова на велико и мало и израде галенских, односно магистралних лекова и други фармацеутски отпад;

51) **хемијско оружје** је отровна хемијска супстанца и њени прекурсори, осим за сврхе које нису забрањене Конвенцијом о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању, све док су врсте и количине у складу са циљевима ове конвенције, као и муниција и средства посеб-

но направљени да изазову смрт или повреду отровним својствима хемијских супстанци и свака опрема која је посебно пројектована за употребу у непосредној вези са том муницијом и средствима.

II. ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 3.

Заштиту животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије чине мере, услови и инструменти за:

- 1) спречавање, контролу, смањивање и санацију свих облика загађивања животне средине;
- 2) очување природне равнотеже, целovitости, разноврсности и квалитета природних вредности и услова за опстанак свих живих бића;
- 3) одрживо управљање животном средином;
- 4) унапређење квалитета животне средине.

Члан 4.

Заштиту животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије, у оквиру својих овлашћења, планирају и организују: организационе јединице Министарства одбране, органи управе у саставу Министарства одбране и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и команде, јединице и установе Војске Србије и организационе јединице Генералштаба Војске Србије (у даљем тексту: субјекти заштите животне средине).

Члан 5.

Субјекти заштите животне средине:

- 1) одговорни су за сваку активност којом мењају или могу променити стање и услове у животној средини односно за непредузимање мера заштите животне средине, у складу са прописима Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине и овим правилником;
- 2) у обавези су да, приликом планирања и реализовања активности, обезбеде:
 - (1) рационално коришћење природних богатстава,
 - (2) урачунавање трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова, као и трошкова одржавања,
 - (3) предузимање мера заштите и унапређења животне средине, у складу са прописима Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине и овим правилником.

Члан 6.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да предузимају мере заштите животне средине односно да се у том циљу свака активност планира и спроведе тако:

- 1) да представља најмањи ризик по животну средину и здравље људи;
- 2) да спречи или ограничи утицај на животну средину на самом извору загађивања;
- 3) да проузрокује најмању могућу промену у животној средини;
- 4) да смањи оптерећење простора и потрошњу сировина и енергије у изградњи, производњи, дистрибуцији и употреби;
- 5) да укључи могућност рециклаже;
- 6) да се природне вредности користе под условима и на начин којима се обезбеђује очување природних вредности и заштићених природних добара и предела;
- 7) да се обновљиви природни ресурси користе под условима који обезбеђују њихову трајну и ефикасну обнову и стално унапређивање квалитета;
- 8) да се необновљиви природни ресурси користе под условима који обезбеђују њихово дугорочно економично и разумно коришћење, укључујући ограничавање коришћења стратешких или ретких природних ресурса и супституцију другим расположивим ресурсима, композитним или вештачким материјалима.

Мере из става 1. овог члана остварују се коришћењем најбољих расположивих и доступних технологија, техника и опреме и проценом утицаја активности на животну средину.

Члан 7.

Субјекти заштите животне средине који у току процеса рада или обављањем функционалних делатности могу озбиљније угрозити животну средину у обавези су да израде анализу и процену утицаја активности на животну средину.

Активности из става 1. овог члана јесу активности (сталне или привремене) којима се мењају и/или могу променити стања и услови у животној средини, а односе се на коришћење ресурса и природних добара; процесе производње и промета; дистрибуцију и употребу материјала; испуштање (емисију) загађујућих материја у воду, ваздух или земљиште; управљање отпадом и отпадним водама, хемикалијама и штетним материјама; буку и вибрације; јонизујуће и нејонизујуће зрачење и удесе.

Анализу и процену утицаја активности на животну средину из става 1. овог члана израђују команде, јединице и установе Војске Србије закључно са војним комплексом, комплексом, вежбалиштем, стрелиштем, полигоном и издвојеним војним објектом.

На анализу и процену утицаја активности на животну средину, надлежни старешина или руководилац прибавља сагласност претпостављеног.

Члан 8.

Анализа и процена утицаја активности на животну средину садржи:

- 1) податке о носиоцу активности;
- 2) опис локације на којој се планира извођење активности;
- 3) опис активности;
- 4) приказ изабраног решења са образложењем;
- 5) приказ стања животне средине на локацији и ближој околини;
- 6) опис могућих значајних утицаја активности на животну средину;
- 7) процену утицаја на животну средину у случају удеса;
- 8) опис мера за спречавање, смањење и отклањање штетних утицаја на животну средину;
- 9) праћење штетних утицаја на животну средину.

Анализа и процена утицаја активности на животну средину садржи и основне податке о лицима која су учествовала у њеној изради, о одговорном лицу (надлежном старешини или руководиоцу), датум израде, потпис одговорног лица и оверу потписа печатом субјекта заштите животне средине који је израдио документ.

Члан 9.

Опис локације на којој се планира извођење активности садржи нарочито:

- 1) податке о потребној површини земљишта и/или објеката за време извођења активности са описом физичких карактеристика, као и површине која ће бити обухваћена када активност буде реализована;
- 2) податке о изворишту водоснабдевања (удаљеност, угроженост, зоне санитарне заштите) и о основним хидролошким карактеристикама;
- 3) опис флоре и фауне, заштићених ретких и угрожених биљних и животињских врста и њихових станишта;
- 4) преглед основних карактеристика крајолика (планински, шумски, пољски);
- 5) преглед непокретних културних добара.

Зависно од карактеристика подручја, опис локације садржи и описе и податке о другим заштићеним подручјима, о археолошким налазиштима, посебно осетљивим подручјима и подручјима посебне намене.

Члан 10.

Опис активности нарочито садржи:

- 1) опис претходних радова у припреми за реализацију активности;
- 2) опис планиране активности односно производног процеса, њихове технолошке и друге карактеристике;
- 3) приказ врсте и количине потребне енергије, енергената, воде и сировина;
- 4) приказ врсте и количине испуштених гасова, вода и других течних и гасовитих отпадних материја, испуштање у површинске и подземне водне реципијенте, одлагање на земљиште, буку, вибрације, топлоту, зрачења (јонизујућа и нејонизујућа);
- 5) приказ начина третирања (прерада, рециклажа, одлагање и сл.) свих врста отпадних материја.

Члан 11.

Приказ изабраног решења са образложењем за његов избор и утицајима на животну средину изабраног решења садржи:

- 1) производне процесе, технологију и методе рада;
- 2) датум почетка и завршетка реализације активности;
- 3) контролу загађења;
- 4) уређење одлагања отпада;
- 5) одговорност и процедуру за управљање животном средином;
- 6) план за ванредне ситуације.

Члан 12.

Приказ стања животне средине на локацији и ближој околини обухвата опис чинилаца животне средине за које постоји могућност да буду знатно изложени ризику услед реализације активности и нарочито обухвата:

- 1) фауну и флору;
- 2) земљиште, воду и ваздух;

- 3) непокретна културна добра, археолошка налазишта и амбијенталне целине;
- 4) међусобни однос наведених чинилаца.

Члан 13.

Опис могућих значајних утицаја активности на животну средину обухвата квалитативни и квантитативни приказ могућих промена у животној средини за време реализације активности, редовног рада и за случај удеса, као и процену да ли су промене привременог или трајног карактера, а нарочито у погледу:

- 1) квалитета ваздуха, вода, земљишта, нивоа буке, интензитета вибрација, топлоте и зрачења;
- 2) природних добара посебних вредности, непокретних културних добара и њихове околине.

Члан 14.

Процена утицаја на животну средину у случају удеса садржи приказ опасних материја њихових количина и карактеристика, мера превенције, приправности и одговорности за удес, као и мера отклањања последица удеса, односно санације.

Опис мера за спречавање, смањење и отклањање штетних утицаја на животну средину обухвата мере које ће се предузети за уређење простора, техничко-технолошке, санитарно-хигијенске, биолошке, организационе, правне, економске и друге мере.

Опис мера из става 2. овог члана садржи:

- 1) мере које су предвиђене законом и другим прописима, нормативима и стандардима и роковима за њихово спровођење;
- 2) мере које ће се предузети у случају удеса;
- 3) техничка решења заштите животне средине (рециклажа, третман и диспозиција отпадних материја, рекултивација и санација);
- 4) друге мере које могу утицати на спречавање или смањење штетних утицаја на животну средину.

Праћење штетних утицаја на животну средину обухвата одређивање параметара за утврђивање постојања загађења животне средине, као и места, начина и учесталости њиховог мерења.

Члан 15.

Анализу и процену утицаја активности на животну средину обавезно израђују сви субјекти заштите животне средине чија је делатност:

- 1) здравствена и превентивномедицинска заштита, ваздухопловна медицина, снабдевање лековима и другим медицинским материјалом;
- 2) научноистраживачки рад и истраживање и развој у области одбрамбених технологија;
- 3) техничко одржавање средстава борбене технике, ремонт ваздухоплова и ваздухопловне опреме и одржавање убојних борбених средстава;
- 4) обезбеђење услова и подршка извођењу колективне обуке јединица Војске Србије;
- 5) војно образовање;
- 6) угоститељство, хотелијерство, туризам, лов, риболов и штампарство;
- 7) изградња и одржавање објеката инфраструктуре;
- 8) складиштење убојних средстава, погонских материјала и других опасних материја.

Члан 16.

Упутство о предузимању мера заштите животне средине као основни документ којим се уређује заштита животне средине израђују:

1) у Министарству одбране: војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране чија је делатност војно образовање, превентивномедицинска заштита, здравствена заштита, снабдевање лековима и другим медицинским материјалом, истраживање и развој у области одбрамбених технологија, одржавање убојних борбених средстава, угоститељство, хотелијерство, туризам, лов, риболов, штампарство, изградња и одржавање објеката инфраструктуре;

2) у Војсци Србије: команде батаљона односно дивизиона – команде гарнизона, команде јединице и установе ранга бригаде (базе, центра, флотиле), установе чија је делатност научноистраживачки рад, ваздухопловна медицина, техничко одржавање средстава борбене технике, ремонт ваздухоплова и ваздухопловне опреме и јединица која обезбеђује услове и пружа подршку извођењу колективне обуке јединица Војске Србије.

Упутство о предузимању мера заштите животне средине израђују и субјекти заштите животне средине који складиште материје наведене у члану 15. став 1. тачка 8) овог правилника.

Органи управе у саставу Министарства одбране, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и команде, јединице и установе Војске Србије које нису обухваћене ст. 1. и 2. овог члана организационим наређењем регулишу предузимање мера заштите животне средине.

Члан 17.

Упутство о предузимању мера заштите животне средине садржи одредбе о:

- 1) начину организовања заштите животне средине (укључујући и одредбе о формирању стручног односно координационог тима);
- 2) мерама заштите животне средине и начину реализације обавеза које произилазе из прописа Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине и овог правилника;
- 3) дужностима и обавезама лица за заштиту животне средине, начину његовог рада, његовим овлашћењима и сарадњи са другим субјектима у области заштите животне средине;
- 4) дужностима и обавезама у планирању, организовању, спровођењу и контроли реализације мера заштите животне средине;
- 5) дужностима и обавезама припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране у погледу предузимања мера заштите животне средине;
- 6) изради планова, евиденција и друге документације у области заштите животне средине, на основу прописа Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине и овог правилника;
- 7) поступку благовременог планирања потребних финансијских средстава за извршавање задатака и активности из области заштите животне средине;
- 8) оспособљавању припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за предузимање мера заштите животне средине;
- 9) образовно-васпитне мере заштите животне средине (обележавање важних датума, информисање и сл.);
- 10) планирању, организацији и реализацији контроле заштите животне средине;
- 11) сарадња са цивилним организацијама, правним и физичким лицима и предузетницима по питањима заштите животне средине;
- 12) другим питањима од значаја за заштиту и унапређење животне средине.

Члан 18.

Субјекти заштите животне средине, у оквиру својих делатности, у обавези су да подстичу, усмеравају и обезбеђују јачање свести о значају заштите животне средине.

Јачање свести о значају заштите животне средине обезбеђује се кроз обуку, научно-истраживачки и технолошки развој, усавршавање у процесу рада, информисање и популаризацију заштите животне средине.

Члан 19.

Сви припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране имају право на живот, рад и развој у здравој животној средини и уравнотежен однос животне средине и живота и радних активности.

Лица из става 1. овог члана остварују право на заштиту животне средине у складу са Законом о одбрани, Законом о Војсци Србије, законом којим се уређује интегрални систем заштите животне средине, Правилном службе Војске Србије и овим правилником.

Члан 20.

Надлежни старешина или руководилац у Министарству одбране и Војсци Србије у обавези је да планира, организује, обезбеди, спроведе и контролише предузимање мера заштите животне средине у складу са овим правилником и прописима Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине, а нарочито прописима којима се уређује:

- 1) процена утицаја планова, програма и пројеката на животну средину;
- 2) интегрисано спречавање и контрола загађивања;
- 3) заштита природе;
- 4) заштита ваздуха, воде, земљишта, шума и геолошких ресурса;
- 5) управљање хемикалијама;
- 6) управљање отпадом и посебним токовима отпада;
- 7) поступак са отпадним водама;
- 8) заштита од јонизујућих и нејонизујућих зрачења;
- 9) заштита од буке и вибрација;
- 10) обезбеђење од хемијског удеса.

Члан 21.

Стручни послови заштите животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије обављају се:

- 1) у организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине;
- 2) у организационој јединици Генералштаба Војске Србије у чијем делокругу су послови заштите животне средине;

3) у командама, јединицама и установама Војске Србије, организационим јединицама Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војним јединицама и војним установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органима управе у саставу Министарства одбране.

Члан 22.

Организациона јединица Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине:

- 1) израђује предлоге нормативних аката којима се уређују послови заштите животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије;
- 2) прати стање и пројектовање развоја у области заштите животне средине у Министарству одбране;
- 3) води преглед радних и формацијских места на којима се обављају послови из области заштите животне средине;
- 4) даје предлог мишљења у поступку припреме предлога измена формацијских места на којима се обављају послови заштите животне средине;
- 5) прати промену републичких прописа у области заштите животне средине, као и мишљења надлежних републичких органа за њихову примену;
- 6) припрема стручна мишљења у вези са применом закона и других аката из области заштите животне средине;
- 7) врши анализу функционисања заштите животне средине у Министарству одбране и предлаже мере за унапређење стања;
- 8) пружа стручну помоћ организационим јединицама Министарства одбране давањем одговарајућих усмерења у вези са применом мера заштите животне средине и прописа из наведене области у Министарству одбране;
- 9) води евиденције о имајућим количинама опасног отпада, радиоактивног отпада и опасног медицинског отпада који су генерисали и складиште субјекти заштите животне средине;
- 10) обавља послове администратора информационог система Националног регистра извора загађивања за Министарство одбране;
- 11) обавља и друге послове из области заштите животне средине.

Члан 23.

Организациона јединица Генералштаба Војске Србије у чијем делокругу су послови у области заштите животне средине:

- 1) израђује акта која се односе на функционисање заштите животне средине у Војсци Србије и даје мишљења и упутства за примену појединих мера заштите животне средине;
- 2) предлаже формацијске елементе лица за заштиту животне средине у Војсци Србије;
- 3) прати и контролише примену прописа у области заштите животне средине;
- 4) учествује у изради плана и програма оспособљавања и усавршавања лица за заштиту животне средине;
- 5) пружа помоћ потчињеним саставима у изради упутстава за заштиту животне средине;
- 6) пружа стручну помоћ лицима за заштиту животне средине у потчињеним саставима;
- 7) учествује у планирању набавке средстава и опреме за заштиту животне средине;
- 8) периодично доставља извештаје о стању заштите животне средине у Војсци Србије организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине;
- 9) води евиденције прописане овим правилником за команде, јединице и установе Војске Србије и организационе јединице Генералштаба Војске Србије;
- 10) обавља и друге послове у области заштите животне средине.

Члан 24.

Команда Војске Србије оперативног нивоа одговорна је за стање заштите животне средине у свом и потчињеним саставима и обавља следеће задатке:

- 1) планира, организује и спроводи мере заштите животне средине;
- 2) регулише спровођење мера заштите животне средине и учествује у изради организационо-техничких мера и поступака заштите животне средине за потчињене јединице и установе;
- 3) предлаже формацијске елементе за лица за заштиту животне средине на свом нивоу и у потчињеним јединицама и установама;
- 4) у складу са упутством о унутрашњој организацији и раду одређује лице за заштиту животне средине;
- 5) организује обуку лица за заштиту животне средине;
- 6) врши оспособљавање за спровођење мера заштите животне средине;
- 7) учествује у изради годишњег плана набавке услуга, средстава и опреме за заштиту животне средине;
- 8) непосредно остварује увид у стање заштите животне средине у потчињеним јединицама и установама и у прописаним роковима врши контролу заштите животне средине;
- 9) у складу са овим правилником води евиденције из области заштите животне средине;
- 10) шестомесечно и годишње анализира стање животне средине;

- 11) периодично доставља извештаје о стању заштите животне средине;
- 12) по потреби сарађује са правним лицима и предузетницима који обављају послове у области заштите животне средине ван Министарства одбране и Војске Србије;
- 13) обавља и друге задатке из области заштите животне средине.

Члан 25.

Команда, јединица и установа Војске Србије ранга бригаде (базе, центра, флотиле) одговорна је за стање заштите животне средине у свом и потчињеним саставима и у обавези је да:

- 1) планира, организује и спроводи мере заштите животне средине;
- 2) израђује упутство о предузимању мера заштите животне средине и анализу и процену утицаја активности на животну средину у складу са овим правилником;
- 3) регулише спровођење мера заштите животне средине;
- 4) одређује лице за заштиту животне средине у складу са упутством о унутрашњој организацији и раду;
- 5) врши оспособљавање за спровођење мера заштите животне средине;
- 6) доставља предлог за израду годишњег плана набавке услуга, средстава и опреме за заштиту животне средине;
- 7) непосредно остварује увид у стање заштите животне средине у потчињеним саставима и у прописаним роковима врши контролу заштите животне средине;
- 8) води прописане евиденције из области заштите животне средине, у складу са прописима Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине и овим правилником;
- 9) тромесечно анализира стање животне средине и доставља извештаје;
- 10) по потреби сарађује са цивилним службама, организацијама, правним и физичким лицима и предузетницима по питањима заштите животне средине;
- 11) обавља и друге задатке у области заштите животне средине.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране чија је делатност војно образовање, здравствена заштита, истраживање и развој у области одбрамбених технологија и одржавање убојних борбених средстава; на установе Војске Србије чија је делатност научноистраживачки рад, техничко одржавање и генерални ремонт средстава борбене технике и ремонт ваздухоплова и ваздухопловне опреме, као и на јединицу Војске Србије – команду гарнизона (гарнизонског места).

Члан 26.

Команда, јединица и установа Војске Србије ранга батаљона (дивизиона, ескадриле, одреда, центра) одговорна је за стање заштите животне средине у свом и потчињеним саставима и у обавези је да:

- 1) регулише организацију и спровођење мера заштите животне средине;
- 2) израђује упутство о предузимању мера заштите животне средине и анализу и процену утицаја активности на животну средину у складу са овим правилником;
- 3) систематски спроводи мере заштите животне средине;
- 4) одређује лице за заштиту животне средине у складу са упутством о унутрашњој организацији и раду;
- 5) врши оспособљавање за спровођење мера заштите животне средине;
- 6) непосредно остварује увид у стање заштите животне средине у потчињеним саставима и у прописаним роковима врши контролу заштите животне средине;
- 7) води прописане евиденције из области заштите животне средине, у складу са прописима Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине и овим правилником;
- 8) тромесечно анализира стање животне средине и доставља извештаје;
- 9) обавља и друге задатке из области заштите животне средине.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на установе Војске Србије чија је делатност ваздухопловна медицина; на јединицу Војске Србије која обезбеђује услове и подршку извођењу колективне обуке јединица Војске Србије и осталих структура система одбране; на органе управе у саставу Министарства одбране и на војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, изузев наведених у члану 25. овог правилника.

Члан 27.

Субјекти заштите животне средине одговорни су за заштиту животне средине у свом и непосредно потчињеним саставима.

Сви субјекти заштите животне средине у обавези су да планирају, организују, спроводе и контролишу предузимање мера заштите животне средине, и то:

- 1) у процесу живота и рада;
- 2) за време обављања унутрашње, пријавне, стражарске и чуварске службе;
- 3) приликом испуштања отпадних вода из војних комплекса и објеката;

- 4) приликом преношења, утовара, истовара и транспорта људи и покретних ствари;
- 5) приликом употребе војних моторних возила;
- 6) за време извођења обуке, вежби и бојевих гађања на терену;
- 7) у току одржавања и уређења кухињско-грпезаријских блокова;
- 8) приликом одржавања техничких материјалних средстава;
- 9) у току обављања здравствене делатности и превентивномедицинске заштите;
- 10) у свим фазама управљања отпадом (неопасним, опасним и посебним токовима отпада);
- 11) приликом складиштења убојних средстава, погонских материјала и других опасних материја;
- 12) у току пољопривредне и сточарске производње;
- 13) приликом обављања делатности, као што су: истраживање и развој у области одбрамбених технологија, одржавање убојних борбених средстава, угоститељство, хотелијерство, туризам, лов, риболов, штампарство и изградња и одржавање објеката инфраструктуре.

Члан 28.

Организационе јединице Министарства одбране које у свом саставу имају војне установе чија је делатност војно образовање, превентивномедицинска заштита, здравствена заштита, истраживање и развој у области одбрамбених технологија и команде Војске Србије оперативног и тактичког нивоа формирају стручни тим, који у области заштите животне средине обавља следеће послове:

- 1) врши анализу стања заштите животне средине у складу са овим правилником, израђује план мера за унапређење заштите животне средине и брине о његовом спровођењу;
- 2) на основу записника и решења надлежне инспекције Инспектората одбране предлаже конкретне мере за отклањање утврђених пропуста и недостатака;
- 3) пружа потребну помоћ и контролише ажурираност планова управљања отпадом;
- 4) анализира узроке и изворе загађивања животне средине и предлаже допунске мере заштите животне средине.

Члан 29.

Стручне послове заштите животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије, у складу са законом, обављају лица за заштиту животне средине. За лице за заштиту животне средине може се одредити:

- 1) професионални припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране са најмање завршеним студијама првог степена високог образовања из научне односно стручне области у оквиру образовно-научног поља природно-математичких наука и техничко-технолошких наука;
- 2) професионални припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који је завршио најмање студије првог степена високог образовања у области цивилне заштите и заштите животне средине у оквиру образовно-научног поља друштвено-хуманистичких наука.

Изузетно, стручне послове заштите животне средине могу обављати и професионални припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране који се на дан ступања на снагу овог правилника налазе дуже од две године на формацијском месту на којем се обављају послови заштите животне средине или ако наведене послове, поред своје редовне дужности, обављају најмање три године.

Члан 30.

Сви субјекти заштите животне средине обавезно одређују лице за заштиту животне средине, а у упутству о унутрашњој организацији и раду прописују му обавезе из области заштите животне средине.

Број лица за заштиту животне средине одређује се зависно од технолошког процеса рада и у складу са процењеним ризицима по животну средину.

Командант војног комплекса одређује лице за заштиту животне средине за цео војни комплекс.

Војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, јединице и установе Војске Србије које се налазе на подручју националног парка или другог заштићеног природног добра одређују више лица за заштиту животне средине.

Надлежни старешина или руководиоца субјекта заштите животне средине у чијој надлежности је војни комплекс или војни објекат који се налази на територији националног парка у обавези је да у Савет корисника националног парка именује једног представника у складу са законом којим се уређује управљање и одрживо коришћење националних паркова.

Члан 31.

Лице за заштиту животне средине:

- 1) планира и организује спровођење прописа и нормативних аката из области заштите животне средине;
- 2) носилац је израде докумената из области заштите животне средине прописаних овим правилником;
- 3) планира контроле заштите животне средине и учествује у њима;
- 4) на основу указаних потреба планира набавку материјала и услуга за заштиту животне средине односно планира финансијска средства за потребе реализације мера и активности заштите животне средине;

5) континуирано прати стање заштите животне средине, припрема извештаје и анализе надлежном старешини или руководиоцу и извештава га о уоченим недостацима у примени мера заштите животне средине;

6) учествују у осposобљавању и обуци припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за примену мера заштите животне средине;

7) води евиденције из области заштите животне средине прописане овим правилником;

8) прати измену прописа из области заштите животне средине и континуирано усавршава своја знања;

9) обавља и друге послове из области заштите животне средине.

Лице за заштиту животне средине обавља своје послове независно и самостално.

Лицу за заштиту животне средине омогућава се приступ подацима неопходним за реализацију задатака из своје надлежности.

Лицу за заштиту животне средине надлежни старешина или руководилац обезбеђује стручну обуку и континуирано усавршавање у области заштите животне средине.

Лице за заштиту животне средине одговорно је у стручном погледу за примену мера заштите животне средине.

Члан 32.

Командант војног комплекса у којем је размештено више команди, јединица и установа Војске Србије или организационих јединица Министарства одбране, ради заједничког рада у спровођењу мера безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара својим наређењем формира координациони стручни тим који чине лица која обављају послове безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара и, по потреби, друга стручна лица.

У случају да више организационих делова Министарства одбране и Војске Србије дели радни простор приликом обављања послова, надлежне старешине или руководиоци међусобно сарађују у примени прописаних мера заштите животне средине и координирају активности ради отклањања ризика од загађивања животне средине односно настајања удеса, узимајући у обзир природу послова који се обављају.

Члан 33.

Надлежни старешина или руководилац одговоран је за свеукупно стање заштите животне средине у организационој целини којом командује или руководи и у обавези је да:

1) благовремено планира и организује заштиту животне средине;

2) организује израду анализе и процене утицаја активности на животну средину и упутства за примену мера заштите животне средине у складу са овим правилником;

3) одреди лице за заштиту животне средине и омогући његово стручно усавршавање;

4) одобри набавку услуга, средстава и опреме за заштиту животне средине;

5) одобри прибављање нормативно-правних аката и стручне литературе потребне за рад лица за заштиту животне средине;

6) организује обуку припадника Војске Србије односно запослених у Министарству одбране за спровођење мера заштите животне средине;

7) координира рад органа команде односно управе организационе целине којом командује или руководи и усмерава њихов рад на сталном унапређењу стања заштите животне средине;

8) обезбеди примену одредаба прописа којима се уређује област заштите животне средине и овог правилника;

9) планира и организује контролу спровођења мера заштите животне средине у свом саставу и непосредно потчињеним саставима;

10) на предлог лица за заштиту животне средине, као и других стручних лица, забрањује употребу неисправних објеката, уређаја за рад, наоружања и војне опреме и инсталација који озбиљно угрожавају животну средину све док се опасност не отклони.

Члан 34.

Командант гарнизона и командант војног комплекса или војног објекта регулише предузимање мера заштите животне средине у складу са Правилном службе Војске Србије и чланом 33. овог правилника.

Члан 35.

Помоћник команданта за операције и помоћник команданта за подршку у јединици Војске Србије ранга бригаде и у команди Војске Србије оперативног нивоа одговоран је за организовање, примену и спровођење мера заштите животне средине и у обавези је да:

1) обезбеди да се актима командовања обухвате одговарајуће мере и поступци за заштиту животне средине;

2) обезбеди да се редовно врши планирање и извођење осposобљавања и обуке из области заштите животне средине;

3) координира задатке и активности на предузимању мера заштите животне средине у објектима, на радним местима и у радној околини;

4) анализира стање заштите животне средине и предузима мере за њено унапређење и отклањање недостатака;

- 5) по потреби, учествује у раду стручног тима за заштиту животне средине;
- 6) сарађује са правним лицима и предузетницима који обављају послове у области заштите животне средине ван Министарства одбране и Војске Србије и обавља и друге задатке из области заштите животне средине.

Члан 36.

Лице надлежно за оперативне послове одговорно је за спровођење мера заштите животне средине у току реализације оперативних послова и задатака и:

- 1) планира мере за заштиту заштите животне средине у документима из своје надлежности;
- 2) планира и организује контролу и оцењивање у области заштите животне средине, а по потреби врши припрему учесника и учествује у контроли и оцењивању;
- 3) обавља и друге послове и задатке из области заштите животне средине.

Члан 37.

Други руководиоци (начелник, шеф, управник, пословођа, вођа смене и командир) одговорни су за примену мера заштите животне средине и извршавају следеће задатке:

- 1) организују примену мера заштите животне средине при одвијању радног и наставног процеса, непосредно и преко својих потчињених;
- 2) у сарадњи са лицем за заштиту животне средине анализирају стање, предузимају и предлажу мере за побољшање стања заштите животне средине у току реализације задатака;
- 3) обезбеђују средства и опрему за заштиту животне средине и контролишу њихово наменско коришћење и редовност испитивања;
- 4) контролишу оспособљеност у познавању и примени мера заштите животне средине;
- 5) контролишу ред, дисциплину, технолошке и организационе процесе и спровођење мера заштите животне средине, као и друге елементе од утицаја на животну средину;
- 6) организују стручно оспособљавање из заштите животне средине лица на радним местима која по стручности захтевају одређену специјалност.

Члан 38.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране у обавези су да прописане или наређене активности обављају са пажњом и одговорношћу, водећи рачуна о заштити животне средине и у вези с тим треба:

- 1) да упознају технолошки процес, организацију рада, услове рада, опасности, штетности и правилан начин коришћења средстава и опреме за заштиту животне средине;
- 2) да се претходно упознају са прописаним мерама за заштиту животне средине.

Члан 39.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да израђују и воде евиденције и документа, у складу са прописима Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине и овим правилником.

Евиденције из става 1. овог члана подразумевају нарочито:

- 1) Евиденција врста и количина опасног отпада (Образац 1);
- 2) Евиденција опасног медицинског отпада (Образац 2);
- 3) Евиденција радиоактивног отпада (Образац 3);
- 4) Евиденција покретних ствари са повишеном радиоактивношћу (Образац 4);
- 5) Евиденција о хемикалијама (Образац 5).

Обрасци евиденција из става 2. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Субјекти заштите животне средине израђују и воде евиденције из става 2. овог члана, зависно од делатности које обављају, технолошког процеса рада и могућих опасности по животну средину.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да евиденције које се односе на опасан, радиоактиван и опасан медицински отпад чувају најмање пет година.

III. СПРОВОЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 40.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да организацијом рада и применом техничко-технолошких мера, радњи и поступака обезбеде услове за спречавање загађивања животне средине од:

- 1) опасних материја;
- 2) опасног отпада;
- 3) јонизујућих и нејонизујућих зрачења;
- 4) депонија за одлагање смећа;
- 5) места за одлагање и сортирање секундарних сировина;

- 6) места за одлагање отпадака од хране;
- 7) издувних гасова, пара и прашина из димњака термоенергетских постројења и издувних гасова моторних возила;
- 8) отпадних вода;
- 9) буке и вибрација;
- 10) сточарских фарми и фарми експерименталних животиња.

Члан 41.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да у обављању својих активности обезбеде заштиту животне средине, и то:

- 1) применом прописа о заштити животне средине;
- 2) одрживим коришћењем природних ресурса, добара и енергије;
- 3) употребом производа, процеса, технологија и праксе који не угрожавају животну средину;
- 4) предузимањем мера превенције, отклањањем последица угрожавања и санирањем штете настале према животnoj средини;
- 5) вођењем прописаних евиденција и њихово достављање линијом командовања и руковођења организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине;
- 6) контролом активности и рада постројења која могу представљати ризик или проузроковати опасност по животну средину и здравље људи;
- 7) другим мерама у складу са прописима Републике Србије којима се уређује област заштите животне средине.

Члан 42.

Субјект заштите животне средине који деградира животну средину у обавези је да изврши санацију и ремедијацију деградиране животне средине према пројекту санације и ремедијације у складу са законом којим се уређује интегрални систем заштите животне средине.

Члан 43.

Процена утицаја пројеката на животну средину (у даљем тексту: процена утицаја) врши се за пројекте Министарства одбране и Војске Србије или за пројекте који се раде за потребе Министарства одбране и Војске Србије који се планирају и реализују у простору, укључујући изградњу, реконструкцију, промене технологије, проширење капацитета или престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину.

Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (процена утицаја затеченог стања).

Процена утицаја из става 1. овог члана обухвата пројекте из области индустрије, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.

Одредбе овог члана односе се само на пројекте Министарства одбране и Војске Србије или на пројекте који се раде за потребе Министарства одбране и Војске Србије који нису намењени одбрани земље.

Члан 44.

Носилац пројекта за који се може захтевати процена утицаја подноси захтев за одлучивање о потреби процене утицаја надлежном органу.

Поступак процене утицаја спроводи се на основу прописа Републике Србије којим се уређује поступак процене утицаја за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину.

Носилац пројекта не може приступити извођењу пројекта без спроведеног поступка процене утицаја и сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја.

Надлежни орган из става 3. овог члана јесте орган који издаје одобрење за градњу пројекта у Министарству одбране, који је уједно и одговоран за спровођење поступка процене утицаја.

Носилац пројекта који користи природне ресурсе, обавља грађевинске и друге радове, активности и интервенције у природи у обавези је да поступа у складу са мерама заштите природе утврђеним у плановима, основама и програмима и у складу са пројектно-техничком документацијом, на начин да се избегну или на најмању меру сведу угрожавања и оштећења природе.

Носилац пројекта (пројеката) у Министарству одбране и Војсци Србије је унутрашња јединица организационе јединице Министарства одбране надлежне за инфраструктуру.

Процена утицаја обавезно се ради за пројекте који се налазе на листи пројеката за које је обавезна процена утицаја и листи пројеката за које се може захтевати процена утицаја, а које прописује Влада Републике Србије, у складу са одредбама закона којим се уређује поступак процене утицаја за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину.

О издатим сагласностима из става 3. овог члана, надлежни орган води евиденцију.

Члан 45.

Мере за спречавање или смањење негативних утицаја на животну средину утврђују се техничком документацијом за изградњу објеката у складу са прописом којим се уређују делатности планирања, изградње, инвестиционог одржавања, техничке контроле и техничког надзора објеката инфраструктуре посебне намене које користе Министарство одбране и Војска Србије за потребе одбране земље.

Члан 46.

Заштиту земљишта у оквиру својих овлашћења и обавеза обезбеђују субјекти заштите животне средине који су корисници земљишта и који у обављању активности угрожавају, деградирају или загађују земљиште.

Заштита земљишта и мере заштите земљишта које обухватају забрану, односно ограничење обављања активности ради спречавања негативних последица по земљиште спроводе се на основу одредби закона којим се уређује заштита земљишта, усвојених међународних уговора, прописаним мерама и активностима.

Субјекти заштите животне који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта у обавези су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, планирају трошкове заштите земљишта од загађивања и деградације у оквиру инвестиционих и производних трошкова, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са законом којим се уређује заштита земљишта и другим законима.

Субјекти заштите животне средине у својству корисника у обавези су да остварују заштиту земљишног простора (земљишта) и његово одрживо коришћење применом мера системског праћења квалитета земљишта, праћењем индикатора за оцену ризика од деградације земљишта, као и спровођењем ремедијационих програма за отклањање последица контаминације и деградације земљишног простора, било да се они дешавају природно или да су узроковани њиховим активностима.

Члан 47.

Није дозвољено испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште.

Уколико постоји сумња о загађености земљишта поступа се у складу са одредбама закона којим се уређује заштита земљишта, врши се испитивање нивоа загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, ограничавају или забрањују поједине или све активности које се обављају на земљишту или у његовој непосредној околини и налажу мере за отклањање и заустављање загађења.

У случају акцидента у коме је дошло до загађења земљишта, ради спровођења одговарајућих мера и активности на побољшању стања загађеног и деградираног земљишта до нивоа безбедног за коришћење у складу са наменом односно ради спровођења ремедијације и/или рекултивације земљишта, поступа се у складу са законом којим се уређује заштита земљишта.

Приликом промене носиоца права коришћења земљишта, корисник земљишта чије право коришћења престаје, а чија делатност је утицала односно могла да утиче или омета природне функције земљишта у обавези је да изради извештај о стању земљишта.

Члан 48.

Ради заштите квалитета воде, субјекти заштите животне средине предузимају мере којима спречавају:

- 1) уношење у површинске и подземне воде отпадних вода које садрже хазардне и загађујуће супстанце изнад прописаних граничних вредности емисије;
- 2) испуштање отпадне воде у стајаће воде;
- 3) испуштање са пловних објеката или са обале загађујућих супстанци које директно или индиректно допевају у воде;
- 4) испуштање прекомерно термички загађене воде;
- 5) коришћење ђубрива или средстава за заштиту биља у обалном појасу до пет метара;
- 6) испуштање у јавну канализацију отпадних вода које садрже хазардне супстанце;
- 7) коришћење напуштених бунара као септичких јама;
- 8) остављање материјала у кориту који могу загадити воде;
- 9) прање возила, машина, опреме и уређаја у површинским водама и на водном земљишту.

Члан 49.

Субјекти заштите животне средине ради заштите вода од загађивања предузимају следеће активности:

- 1) уколико испуштају или одлажу материје које могу загадити воду у обавези су да те материје, пре испуштања у систем јавне канализације или реципијент, делимично или потпуно одстране;
- 2) уколико испуштају отпадну воду непосредно у реципијент у обавези су да обезбеде пречишћавање отпадних вода до нивоа који одговара граничним вредностима емисије;

3) уколико испуштају отпадне воде у пријемник и јавну канализацију у обавези су да поставе уређаје за мерење, да континуирано мере количине отпадних вода и испитују биохемијске и механичке параметре квалитета отпадних вода;

4) уколико имају уређаје за пречишћавање отпадних вода у обавези су да обезбеде мерење количина и испитивање квалитета отпадних вода пре и после пречишћавања, редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да воде дневник њиховог рада.

Ако у процесу производње у одређеном погону или делу погона настају отпадне воде које садрже опасне материје обавља се мерење количина и испитивање квалитета отпадних вода пре њиховог спајања са осталим токовима отпадних вода.

Члан 50.

Субјект заштите животне средине који има постројење за пречишћавање отпадних вода или треба да га изгради и који испушта своје отпадне воде у реципијент или јавну канализацију у обавези је да донесе акциони план за постепено достизање граничних вредности емисије загађујућих материја у воде, утврди рокове за њихово постепено достизање, као и да поступа сагласно акционом плану, а у складу са прописом којим се уређују граничне вредности емисије загађујућих материја у воде и рокови за њихово достизање.

Субјекти заштите животне средине који испуштају своје отпадне воде у реципијент или јавну канализацију у обавези су да донесу акциони план из става 1. овог члана у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Субјекти заштите животне средине набавку услуге мерења количина и испитивања квалитета отпадних вода врше од овлашћених правних лица.

О извршеним мерењима води се евиденција у складу са законом којим се уређује правни статус вода, интегрално управљање водама, управљање водним објектима и водним земљиштем и прописима донетим на основу закона.

Евиденција из става 3. овог члана ставља се на увид приликом контроле или инспекције.

Члан 51.

Субјекти заштите животне средине контролишу емисије из покретних извора загађивања приликом редовног, ванредног и контролног техничког прегледа, у складу са техничким прописом и законом којим се уређује безбедност саобраћаја.

Субјекти заштите животне средине уколико управљају стационарним извором загађивања, а немају могућност континуалног мерења емисије у обавези су да врше мерења емисије загађујућих материја у ваздуху у роковима одређеним прописом којим се прописују граничне вредности емисије загађујућих материја у ваздуху стационарних извора и начин, поступак, учесталост и методологија мерења емисије загађујућих материја.

Мерења емисије загађујућих материја врше се мерним уређајима на мерним местима применом прописаних метода мерења и врше их овлашћена правна лица – стручне организације акредитоване као лабораторије за испитивање које испуњавају прописане услове и поседују дозволу министарства надлежног за послове заштите животне средине да врше мониторинг ваздуха и/или мерење емисије.

Извештаји о извршеним мерењима емисије из ст. 1. и 2. овог члана чувају се у евиденцији која се по захтеву ставља на увид приликом контроле или инспекције.

Члан 52.

На подручју у којем је утврђено прекомерно загађење ваздуха односно прекорачење толерантних вредности за једну или више загађујућих материја (трећа категорија квалитета ваздуха), орган надлежан за послове заштите животне средине налаже оператеру да изради план за смањење емисија из стационарних извора загађења ваздуха и одређује рок за израду тог плана.

Оператер је у обавези да у року из става 1. овог члана изради план оператера за смањење емисија из стационарних извора загађења у складу са законом којим се уређује управљање квалитетом ваздуха и одређују мере, начин организовања и контрола спровођења заштите и побољшања квалитета ваздуха као природне вредности од општег интереса која ужива посебну заштиту.

Члан 53.

Одржавање и/или поправка, сакупљање, обнављање и обрада, контрола чишћења, трајног одлагања и искључивање из употребе производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач врши се у складу са законом из члана 52. став 2. овог правилника.

Члан 54.

Субјекти заштите животне средине који се баве складиштењем и дистрибуцијом нафте и нафтних деривата у обавези су да примењују техничке мере ради смањења емисија испарљивих органских једињења.

Субјекти заштите животне средине који у свом производном процесу користе органске раствараче у обавези су да примењују мере ради смањења вредности емисије испарљивих органских једињења испод прописаних вредности.

Члан 55.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да у случају квара на постројењима или уређајима за заштиту животне средине услед чега настаје прекорачење граничних вредности емисије без одлагања предузму одговарајуће мере и о свему у што краћем року обавесте организациону јединицу Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине.

Члан 56.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да обезбеде и осигурају услове за:

- 1) управљање отпадом на начин којим се не угрожава здравље људи и животна средина;
- 2) превенцију настајања отпада посебно развојем чистијих технологија и рационалним коришћењем природних богатстава, као и отклањање опасности од његовог штетног дејства на здравље људи и животну средину;
- 3) поновно искоришћење и рециклажу отпада, издвајање секундарних сировина из отпада и коришћење отпада као енергента;
- 4) развој поступака и метода за одлагање отпада;
- 5) санацију неуређених одлагалишта отпада;
- 6) праћење стања постојећих и новоформираних одлагалишта отпада;
- 7) развијање свести о управљању отпадом.

Члан 57.

Субјекти заштите животне средине управљање отпадом организују на начин који не представља опасност по здравље људи и животну средину.

Отпад се разврстава према каталогу отпада.

Опасан отпад се класификује, када је неопходно, према граничним вредностима концентрације опасних материја.

Субјекти заштите животне средине који су власници отпада у обавези су да класификују отпад на прописан начин, у складу са законом којим се уређује управљање отпадом.

Власник отпада у обавези је да изврши испитивање опасног отпада, као и отпада који према пореклу, саставу и карактеристикама може бити опасан отпад.

Члан 58.

Отпад се складишти на местима која су технички опремљена за привремено чување отпада на локацији произвођача или власника отпада и другим локацијама у складу са законом којим се уређује управљање отпадом.

Опасан отпад не може бити привремено складиштен на локацији произвођача или власника отпада дуже од 12 месеци, ако законом којим се уређује управљање отпадом није другачије одређено.

Није дозвољено мешати опасан отпад са комуналним отпадом.

Није дозвољено одлагање опасног отпада без претходног третмана којим се значајно смањују опасне карактеристике отпада.

Није дозвољено мешање различитих категорија опасног отпада или мешање опасног отпада са неопасним отпадом, другим супстанцама и материјама, укључујући и разблаживање опасних материја.

Није дозвољено разблаживање опасног отпада ради испуштања у животну средину.

Приликом сакупљања, разврставања, складиштења, транспорта, поновног искоришћења и одлагања, опасан отпад се пакује и обележава на начин који обезбеђује сигурност по здравље људи и животну средину.

Опасан отпад се пакује према карактеристикама опасног отпада (запалив, експлозиван, инфективан и др.) и обележава у складу са законом којим се уређује управљање отпадом и законом којим се уређују услови за обављање транспорта опасне робе.

Члан 59.

Субјект заштите животне средине који је власник и/или поседује материју или предмет који је настао као резултат производног процеса чији примарни циљ није производња те материје или предмета, може са њима поступати као са нуспроизводом у складу са законом којим се уређује управљање отпадом.

Члан 60.

Отпад се може, у складу са законом којим се уређује управљање отпадом и прописом којим се уређује материјално и финансијско пословање у Министарству одбране и Војсци Србије, предати само предузећу, правном лицу или предузетнику који за ту врсту отпада поседује одговарајућу дозволу за обављање једне или више делатности у области управљања отпадом коју је издао надлежни орган.

Произвођач односно власник отпада мора да класификује отпад пре отпочињања кретања отпада.

Кретање отпада прати Документ о кретању отпада, који је прописао министар надлежан за послове заштите животне средине.

Власништво над отпадом престаје када следећи власник преузме отпад и прими Документ о кретању отпада, у складу са законом којим се уређује управљање отпадом.

Власник отпада је одговоран за све трошкове управљања отпадом.

Трошкове одлагања отпада сноси држалац (власник) који непосредно предаје отпад на руковање сакупљању отпада или постројењу за управљање отпадом и/или претходни држалац (власник) или произвођач производа од којег потиче отпад.

Субјекти заштите животне средине који су власници и произвођачи отпада у обавези су да воде и чувају евиденцију о отпаду у складу са законом којим се уређује управљање отпадом и прописима донетим на основу закона и линијом командовања и руковођења достављају редовни годишњи извештај.

Члан 61.

Кретање опасног отпада прати Документ о кретању опасног отпада, чији образац прописује министар надлежан за послове заштите животне средине. Документ о кретању опасног отпада попуњава произвођач односно власник и свако ко преузима опасан отпад.

Образац Документа о кретању опасног отпада састоји се од шест истоветних примерака од којих први примерак представља претходно обавештење.

Образац претходног обавештења доставља се искључиво електронски Агенцији за заштиту животне средине и министарству надлежном за послове животне средине уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања, најмање 48 сати пре започињања кретања отпада.

Унос података у информациони систем из става 3. овог члана врши лице које је регистровано у његовој бази података и које је добило своје корисничко име и лозинку.

Образац Документа о кретању опасног отпада са финалним допуњеним подацима доставља се Агенцији за заштиту животне средине у електронском облику уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања након што произвођач односно власник отпада прими копију Документа о кретању опасног отпада оверену од стране примаоца отпада, а најкасније 15 дана од завршетка кретања отпада.

Ако произвођач односно власник отпада у року од 15 дана од дана кретања отпада не прими копију овереног Документа о кретању опасног отпада, мора покренути поступак провере кретања отпада и у обавези је да о налазу извести министарство надлежно за послове животне средине и организациону јединицу Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине.

Произвођач односно власник отпада чува комплетирани Документ о кретању отпада најмање две године, а Документ о кретању опасног отпада трајно.

Члан 62.

Редовни годишњи извештај о уклоњеном опасном отпаду доставља се организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине, линијом командовања и руковођења, најкасније до 31. јануара текуће године за претходну календарску годину.

Извештај из става 1. овог члана, потписан и оверен од стране надлежног старешине или руководиоца, доставља се на одштампаном обрасцу из информационог система Националног регистра извора загађивања.

Члан 63.

Администратор апликације информационог система Националног регистра извора загађивања за Министарство одбране је стручно лице из организационе јединице Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине.

Администратор апликације из става 1. овог члана је одговорно лице за сарадњу Министарства одбране са Агенцијом за заштиту животне средине и креира корисничке налоге за лица задужена за уклањање опасног отпада из јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије.

Члан 64.

Субјекти заштите животне средине који су произвођачи отпада у обавези су да:

1) сачине план управљања отпадом и организују његово спровођење, ако годишње произведу више од 100 t неопасног отпада или више од 200 kg опасног отпада;

2) прибаве извештај о испитивању отпада и обнове га у случају промене технологије, промене порекла сировине, других активности које би утицале на промену карактера отпада и чувају извештај најмање пет година;

3) сакупљају настали отпад одвојено и разврставају га у складу са потребом будућег третмана;

4) складиште отпад на начин који не утиче на здравље људи и животну средину и обезбеде услове да не дође до мешања различитих врста отпада, као ни мешања отпада са водом;

5) предају отпад лицу које је овлашћено за управљање отпадом ако нису у могућности да организују поступање са отпадом у складу са законом којим се уређује управљање отпадом;

6) воде евиденцију о отпаду који настаје, који се предаје или одлаже;

7) одреде лице одговорно за управљање отпадом;

8) омогуће надлежној инспекцији Инспектората одбране обављање инспекцијског надзора над локацијама, објектима, постројењима и документацијом.

Обавезе оператера постројења за третман отпада извршавају се на основу закона којим се уређује управљање отпадом и прописа донетих на основу закона.

Члан 65.

План управљања отпадом израђује се у складу са законом којим се уређује управљање отпадом и прописима донетим на основу закона.

Лице одговорно за управљање отпадом у обавези је да:

- 1) изради нацрт плана управљања отпадом и организује његово спровођење и ажурирање;
- 2) предлаже мере превенције, смањења, поновног искоришћења и рециклаже отпада;
- 3) прати спровођење закона и других прописа о управљању отпадом и извештава надлежног старешину или руководиоца.

На план управљања отпадом, надлежни старешина или руководилац прибавља сагласност претпостављеног.

Члан 66.

Годишњи извештај о стању заштите животне средине за претходну календарску годину линијом руковођења и командовања доставља се организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине, у оквиру годишњег извештаја по безбедности и здрављу на раду, заштити животне средине и заштити од пожара, најкасније до 20. јануара текуће године.

Извештај о опасном отпаду, радиоактивном отпаду и опасном медицинском отпаду који субјекти заштите животне средине складиште и чувају доставља се на обрасцима прописаним овим правилником, у штампаној и електронској форми, организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине линијом командовања и руковођења два пута годишње: до 15. јула текуће године за првих шест месеци и уз годишњи извештај о стању заштите животне средине за претходну календарску годину.

Члан 67.

Субјекти заштите животне средине који су власници истрошених батерија и акумулатора у обавези су да их предају ради третмана правном лицу или предузетнику који за то има дозволу у складу са прописом којим се прописује поступак управљања истрошеним батеријама и акумулаторима, као и уређајима са уграђеним батеријама и акумулаторима и прописима којима се уређује материјално и финансијско пословање у Министарству одбране и Војсци Србије.

Субјекти заштите животне средине који су произвођачи отпадног уља, зависно од количине отпадног уља коју годишње произведу, у обавези су да обезбеде пријемно место до предаје ради третмана лицу које за то има дозволу и у складу са прописима којима се уређује материјално и финансијско пословање у Министарству одбране и Војсци Србије.

Пријемно место из става 2. овог члана обезбеђује се у складу са прописом Републике Србије којим се уређује управљање отпадним уљима.

Отпадно јестиво уље које настаје обављањем угоститељске и туристичке делатности и другим сличним делатностима у којима се припрема више од 50 obroka дневно сакупља се ради прераде и добијања биогорива.

Отпад од електричних и електронских производа не може се мешати са другим врстама отпада и с њим се поступа у складу са прописом којим се прописује начин и поступак управљања отпадом од електричних и електронских производа.

Отпадне флуоресцентне цеви које садрже живу одвојено се сакупљају, у складу са прописом Републике Србије којим се прописује начин и поступак за управљање отпадним флуоресцентним цевима које садрже живу.

Субјекти заштите животне средине који су власници отпадних гума (гума од моторних возила, пољопривредних и грађевинских машина, приколица, вучених машина и слично након завршетка животног циклуса) у обавези су да са њима поступају у складу са прописом којим се прописује начин и поступак управљања отпадним гумама.

Члан 68.

Субјекти заштите животне средине који су власници уређаја у употреби који садржи РСВ или за који постоји могућност да је контаминиран садржајем РСВ у обавези су да изврше испитивање садржаја РСВ у лабораторији акредитованој за испитивање садржаја РСВ.

Субјекти заштите животне средине који су власници РСВ и РСВ отпада у обавези су да обезбеде њихово одлагање, односно деконтаминацију, на начин прописан законом којим се уређује управљање отпадом.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да употребљени РСВ предају лицима која врше одлагање РСВ и од њих прибаве потврду којом се спецификују својства и количине РСВ.

Субјекти заштите животне средине пре предаје РСВ, РСВ отпада и/или уређаја која садржи РСВ лицу које има дозволу у складу са законом којим се уређује управљање отпадом у обавези су да предузму све мере предострожности како би се избегао ризик од пожара, укључујући и њихово држање даље од запаљивих производа.

Власник уређаја који садржи више од 5 dm³ РСВ у обавези је да линијом командовања и руковођења организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине пријави уређај, достави план замене односно одлагања и деконтаминације уређаја, обезбеди одлагање односно њихову деконтаминацију, као и да о свим променама података који се односе на уређај доставља извештаје.

Уређаји који садрже РСВ мање од 5 dm³ који су саставни делови других уређаја морају се уклонити и одвојено сакупити, рециклирати или одложити, по престанку употребе уређаја чији су саставни део.

Отпад који садржи РСВ одвојено се сакупља.

Члан 69.

Отпад који садржи азбест одвојено се сакупља, пакује, складишти и привремено одлаже на видљиво означеном месту намењеном за одлагање отпада који садржи азбест.

Субјекти заштите животне средине који су произвођачи или власници отпада који садржи азбест у обавези су да примене мере за спречавање разношења азбестних влакана и прашине у животној средини.

Са амбалажом и амбалажним отпадом поступа се у складу са законом којим се уређује управљање амбалажом и амбалажним отпадом.

О количинама свих посебних токова отпада води се евиденција и достављају периодични извештаји.

Члан 70.

Субјекти заштите животне средине који годишње стварају више од 100 t неопасног медицинског отпада и/или 200 kg опасног медицинског отпада у обавези су да сачине план управљања медицинским отпадом и одреде лице одговорно за управљање отпадом.

Садржај плана из става 1. овог члана дефинисан је прописом којим се ближе прописује начин и поступак управљања опасним отпадом из објеката у којима се обавља здравствена заштита, начин управљања фармацевтским отпадом и садржина плана управљања отпадом.

На план управљања медицинским отпадом, надлежни старешина или руководиоца прибавља сагласност претпостављеног.

Субјекти из става 1. овог члана који стварају више од 500 kg опасног медицинског отпада годишње и субјекти заштите животне средине који обављају ветеринарску делатност у обавези су да на план управљања медицинским отпадом прибаве сагласност организационе јединице Министарства одбране носиоца војно-здравствене функције.

Субјекти из става 1. овог члана обезбеђују, када је то могуће, смањење количине и/или опасних карактеристика медицинског отпада на месту настанка, као и поновно искоришћење отпада.

Медицински отпад се сакупља на месту настанка, разврстава се опасан од неопасног отпада односно различите врсте опасног медицинског отпада и одлаже се у одговарајућу амбалажу прилагођену његовим својствима, количини, начину привременог одлагања, превоза и третмана.

Медицински отпад се разврстава према Каталогу отпада.

На месту разврставања опасног медицинског отпада постављају се писмена упутства за особље које сакупља и разврстава тај отпад.

Разврстан медицински отпад се пакује, обележава, означава, складишти, чува, транспортује и подлеже даљем третману у складу са законом којим се уређује управљање отпадом и прописом којим се уређује поступак управљања опасним отпадом из објеката у којима се обавља здравствена заштита и начин управљања фармацевтским отпадом.

Отпад који је настао обављањем кућног лечења и осталих сличних активности у којима настаје медицински отпад, преузима лице које обавља ту делатност и обезбеђује његов третман или безбедно одлагање у складу са прописима којима се уређује управљање отпадом.

О количинама опасног медицинског отпада води се евиденција у складу са законом којим се уређује управљање отпадом и прописима донетим на основу закона.

Члан 71.

Војне апотеке и друге војне здравствене установе у обавези су да са фармацевтским отпадом поступају у складу са законом којим се уређује управљање отпадом и прописима донетим на основу закона.

Члан 72.

Отпад се може поново искористити за исту или другу намену, за рециклажу, односно друге операције поновног искоришћења, ради добијања сировине за производњу истог или другог производа, као секундарна сировина (папир и картон, метал, стакло, пластика, отпад од грађења и рушења, пепео и шљака од сагоревања угља из термоенергетских постројења, гипс и сумпор од одсумпоравања димних гасова, отпадна уља и др.), или ради искоришћења вредности отпада његовом биоразградњом или спаљивањем отпада уз искоришћење енергије.

У случају када се врши поновно искоришћење отпада обезбеђује се да настали производи не проузрокују штетни утицај на животну средину већи од производа који су настали од примарних сировина.

Није дозвољено одлагање и спаљивање отпада који испуњава стандарде за поновну употребу или поновно искоришћење.

Члан 73.

Субјекти заштите животне средине могу обављати делатности са изворима јонизујућих зрачења и нуклеарним материјалима само са прибављеним одобрењем које издаје Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије (у даљем тексту: Агенција).

Обављање радијационе делатности не може отпочети ако се претходно не прибави лиценца за обављање радијационе делатности.

Субјекти заштите животне средине који су добили лиценцу за обављање радијационе делатности (у даљем тексту: носилац лиценце за обављање радијационе делатности) у обавези су да одреде лице одговорно за заштиту од јонизујућих зрачења.

Члан 74.

Лице одговорно за заштиту од јонизујућих зрачења у обавези је да: спроводи унутрашњи надзор над применом мера заштите од јонизујућих зрачења; брине о спровођењу личне дозиметријске контроле и набавци заштитних средстава; брине о спровођењу здравствене контроле над професионално изложеним лицима; брине о стручној оспособљености запослених за спровођење мера заштите од јонизујућих зрачења; брине о редовној контроли над изворима јонизујућих зрачења у прописаним роковима; организује предузимање заштитних мера у случају акцидента; обезбеђује вођење евиденција; присуствује инспекцијском надзору и обавља друге послове у вези са изворима јонизујућих зрачења.

Лице одговорно за заштиту од јонизујућих зрачења обавља дужности у складу са законом којим се прописују мере заштите живота и здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства јонизујућих зрачења и уређују услови за обављање делатности са изворима јонизујућих зрачења, као и управљање радиоактивним отпадом.

Лице одговорно за заштиту од јонизујућих зрачења мора да има најмање завршену средњу школу одговарајуће струке, радно искуство у области заштите од јонизујућих зрачења и допунску оспособљеност и обученост, у складу са законом из става 2. овог члана.

Члан 75.

За координацију активности у поступку пријављивања извора јонизујућих зрачења и нуклеарног материјала Агенцији се образује посебна радна група.

Субјекти заштите животне средине који обављају делатност малог радијационог ризика односно користе изворе јонизујућих зрачења ниске активности немају обавезу да од Агенције прибаве лиценцу за ову врсту делатности али морају да прибаве потврду о евидентирању извора јонизујућих зрачења ниске активности.

Члан 76.

Мере заштите од јонизујућих зрачења које се спроводе ради заштите живота и здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства јонизујућих зрачења су:

- 1) обезбеђење и коришћење опреме и средстава за заштиту од јонизујућих зрачења и контрола ефикасности те заштите;
- 2) вођење евиденција о изворима јонизујућих зрачења;
- 3) вођење евиденција о материјалима и сировинама којима се у техничко-технолошком поступку повећава концентрација природних радионуклида изнад прописаних граница;
- 4) вођење евиденција о изложености јонизујућим зрачењима професионално изложених лица, пацијената и становништва;
- 5) утврђивање услова рада и спровођење прописаних мера заштите на раду од штетног дејства јонизујућих зрачења;
- 6) контрола и праћење здравственог стања професионално изложених лица;
- 7) обучавање и оспособљавање кадра у области заштите од јонизујућих зрачења;
- 8) лична и колективна заштита људи од јонизујућих зрачења;
- 9) спровођење и примена мера из плана за деловање у случају акцидента;
- 10) сакупљање, складиштење, третман и одлагање радиоактивног отпада;
- 11) деконтаминација лица и радне и животне средине.

Члан 77.

Носилац лиценце за обављање радијационе делатности у обавези је да:

- 1) редовно одржава и сервисира изворе јонизујућих зрачења;
- 2) води прописану евиденцију о изворима јонизујућих зрачења;
- 3) пријави Агенцији све промене везане за рад извора јонизујућих зрачења од значаја за радијациону сигурност и безбедност;
- 4) пријави Агенцији престанак коришћења извора јонизујућих зрачења, као и начин његовог чувања, складиштења и могућност трајног одлагања;
- 5) пријави Агенцији сваку промену у односу на прописане услове на основу којих му је издата лиценца за обављање радијационе делатности;
- 6) спроводи и друге мере заштите од јонизујућих зрачења.

Носилац лиценце за обављање радијационе делатности обавезе из става 1. тач. 3) и 4) овог члана извршава преко посебне радне групе из члана 75. став 1. овог правилника.

Носилац лиценце за обављање радијационе делатности у обавези је да професионално изложеним лицима обезбеди личну дозиметријску контролу, да их опреми личним заштитним средствима, да обезбеди провера-

вање исправности тих средстава и њихово правилно коришћење, да их упућује на редовне здравствене прегледе, као и на допунско обучавање и оспособљавање, у складу са законом којим се прописују мере заштите живота и здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства јонизујућих зрачења и уређују услови за обављање делатности са изворима јонизујућих зрачења, као и управљање радиоактивним отпадом.

Носилац лиценце за обављање радијационе делатности у обавези је да води евиденцију и да линијом командовања и руковођења достави прописане податке о изворима јонизујућих зрачења, о професионално изложеним лицима и о радиоактивном отпаду организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови заштите животне средине.

Носилац лиценце за обављање радијационе делатности у медицинске сврхе у обавези је да, поред евиденције из става 4. овог члана, води и евиденцију о изложености пацијената јонизујућим зрачењима.

Субјекти заштите животне средине који имају изворе јонизујућег зрачења израђују евиденције у складу са прописом којим се прописује образац и садржај евиденције о изворима јонизујућих зрачења, о професионално изложеним лицима, о изложености пацијената јонизујућим зрачењима и о радиоактивном отпаду.

Члан 78.

Носилац лиценце за обављање радијационе делатности у обавези је да, зависно од врсте радијационе делатности, радиоактивни отпад који је настао при раду привремено чува на прописан начин у свом спремишту најдуже годину дана и да га најкасније до истека тог рока преда носиоцу лиценце за управљање складиштем радиоактивног отпада.

Носилац лиценце за обављање радијационе делатности у обавези је да радиоактивни отпад сакупља, чува, евидентира и складишти на прописан начин и по прописаним условима. Носилац лиценце у обавези је да:

1) обезбеди да објекти и просторије у којима се радиоактивни отпад сакупља, чува, евидентира и складишти одговарају техничким, сигурносним и другим прописаним условима који обезбеђују заштиту људи и животне средине од јонизујућих зрачења;

2) спроведе мере којима се спречава да радиоактивни отпад проузрокује контаминацију животне средине;

3) обезбеди ускладиштени радиоактивни или нуклеарни материјал.

До успостављања услова за трајно одлагање радиоактивног отпада, радиоактивни отпад привремено ће се складиштити код правног лица које има лиценцу за управљање привременим складиштем радиоактивног отпада.

Члан 79.

Примена извора јонизујућих зрачења у медицини у Министарству одбране и Војсци Србије уређује се у складу са прописом којим се уређују услови за обављање радијационе делатности односно нуклеарне активности у медицини, као и начин заштите пацијената приликом медицинског излагања ради спровођења дијагностичког или терапијског поступка и врсте и начина мерења за процену нивоа медицинског излагања јонизујућим зрачењима.

Члан 80.

Рад са изворима јонизујућих зрачења није дозвољен:

1) лицима млађим од 18 година;

2) женама за време трудноће;

3) женама за време дојења детета, ако раде са отвореним изворима јонизујућих зрачења.

Није дозвољено излагање јонизујућим зрачењима изнад граница прописаних за становништво лицима млађим од 18 година, осим лицима старијим од 16 година за време прописане обуке у току редовног школовања за рад са изворима јонизујућих зрачења.

У Министарству одбране и Војсци Србије није дозвољена уградња радиоактивних громобрана и јонизујућих детектора дима који имају извор јонизујућих зрачења у гасовитом стању или извор јонизујућих зрачења чији су продукти распада у гасовитом стању.

Члан 81.

Субјекти заштите животне средине предузимају мере заштите од нејонизујућих зрачења у складу са законом којим се уређују услови и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора нејонизујућих зрачења.

Члан 82.

Субјекти заштите животне средине који користе биоцидни производ користе га тако да се не проузрокује штетно дејство на здравље људи и животиња и животну средину, водећи рачуна о рационалној примени комбинације физичких, биолошких, хемијских и других одговарајућих мера против циљних организама, као и да се његово коришћење сведе на најмању могућу меру.

Корисник биоцидног производа у обавези је да поштује све заштитне мере за безбедност људи и животиња и животне средине у складу са упутством за употребу и информацијама из безбедносног листа.

Субјекти заштите животне средине који користе биоцидни производ за обављање регистроване делатности у обавези су да воде евиденцију о количинама набављених биоцидних производа, количинама залиха, количинама употребљених биоцидних производа и намени за коју су употребљени.

Подаци из евиденције из става 3. овог члана чувају се најмање десет година.

Члан 83.

Субјекти заштите животне средине који користе опасне хемикалије у обавези су да њима рукују на безбедан начин, у складу са упутством о правилној употреби, безбедности и заштити здравља приликом употребе, упутством о поступању са остацима неупотребљених опасних хемикалија и празном амбалажом, мерама прве помоћи и мерама за заштиту животне средине из безбедносног листа, као и у складу са другим доступним информацијама.

Безбедносни лист из става 1. овог члана садржи: идентификацију хемикалије, податке о својствима хемикалије, начину коришћења, превентивне мере, мере за смањење ризика и податке о снабдевачу хемикалије.

Субјекти заштите животне средине који су корисници хемикалија у обавези су да опасне хемикалије складиште тако да не угрожавају живот и здравље људи и животну средину и да сакупљају, складиште и безбедно одлажу остатке опасних хемикалија и празну амбалажу у складу са прописима којима се уређује управљање отпадом.

Члан 84.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да прибаве безбедносни лист приликом набавке:

1) биоцидног производа који је класификован као опасан и за активну супстанцу која се користи искључиво у биоцидном производу;

2) опасних хемикалија, хемикалија које садрже супстанце идентификоване као перзистентне или веома перзистентне и друге хемикалије које имају својства супстанци које изазивају забринутост.

Безбедносни листови из става 1. овог члана прибављају се на српском језику, у штампаној или електронској форми.

Члан 85.

У Министарству одбране и Војсци Србије није дозвољено у било којим околностима:

1) развијати, производити, стицати, задржавати или директно или индиректно преносити хемијско оружје на друга лица;

2) употребљавати хемијско оружје;

3) на било који начин укључивати у војне припреме употребу хемијског оружја;

4) на било који начин помагати, охрабривати или подстицати друге да се укључе у активности које су забрањене законом којим се прописују забране и ограничења развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и хемијских супстанци које служе за производњу тог оружја, начин и услови управљања хемијским супстанцама са двоструком наменом, што обухвата њихову производњу, прераду, коришћење и складиштење, у складу са потврђеном Конвенцијом о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању;

5) користити агенсе за сузбијање нереда као метод ратовања.

Субјекти заштите животне средине који користе или складиште хемикалије са Листе 1, 2. и 3. Анекса о хемикалијама уз Конвенцију о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању поступају у потпуности у складу са законом из става 1. тачка 4) овог члана.

Члан 86.

Субјекти заштите животне средине који користе изворе буке одговорни су за сваку активност или непредузимање мера којима се проузрокује изложеност буци изнад граничних вредности.

Није дозвољено емитовање буке у животној средини изнад прописаних граничних вредности.

Мере заштите од буке везане за избор и употребу машина, уређаја, средстава за рад и превозна средства спроводе се применом најбољих доступних техника које су технички и економски исплативе.

Извори буке који се користе за обављање делатности, а који се привремено користе или се трајно постављају у отвореном простору на нивоу тла, непокретне и покретне објекте или се користе на води или у ваздуху морају имати податке о нивоу звучне снаге коју емитују при прописаним условима коришћења и одржавања.

Субјекти заштите животне средине који су власници односно корисници извора буке у обавези су да на прописан начин обезбеде мерење буке и израде извештаје о мерењу буке и снесе трошкове мерења буке у зони утицаја у складу са законом којим се уређује заштита од буке у животној средини.

Субјекти заштите животне средине набавку услуге мерења буке у животној средини врше од овлашћених стручних организација које испуњавају прописане услове за мерење буке у складу са законом којим се уређује заштита од буке у животној средини.

Одредбе овог члана не односе се на буку која потиче од војних активности на војним полигонима, стрелиштима и вежбалиштима.

Члан 87.

Заштита од вибрација спроводи се предузимањем мера којима се спречава и отклања угрожавање животне средине од дејства механичких, периодичних и појединачних потреса изазваних људском делатношћу.

Члан 88.

Субјекти заштите животне средине који газдују шумама у обавези су да спроводе мере заштите шума, да штите шуме и шумска земљишта од деградације и ерозије, да извршавају планове газдовања шумама, као и да

спроводе остале мере у складу са законом којим се уређује очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем, као и друга питања значајна за шуме и шумско земљиште.

Члан 89.

Ради очувања шума, осим када је законом из члана 88. овог правилника другачије прописано, није дозвољено:

- 1) пустошење и крчење шума;
- 2) чиста сеча шума која није планирана као редован вид обнављања шума;
- 3) сеча која није у складу са плановима газдовања шумама;
- 4) сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа;
- 5) подбелјивање стабала;
- 6) паша, брст стоке, као и жирење у шуми;
- 7) сакупљање осталих шумских производа (гљива, плодова, лековитог биља, пужева и др.);
- 8) сеча семенских састојина и семенских стабала која није предвиђена плановима газдовања шумама;
- 9) коришћење камена, шљунка, песка, хумуса, земље и тресета, осим за изградњу инфраструктурних објеката за газдовање шумама;
- 10) самовољно заузимање шума, уништавање или оштећивање шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама;
- 11) одлагање смећа и штетних и опасних материја и отпадака, као и загађивање шума на било који начин;
- 12) предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожава функција шуме.

Изузетно од става 1. овог члана, чиста сеча шума која није предвиђена плановима газдовања шумама може да се врши уз сагласност министарства надлежног за послове шумарства ради:

- 1) просецања пролаза за извршење геодетских радова, геолошких истраживања, научноистраживачких огледа, постављања цевовода ПТТ, електро и других водова и сличних радова, ако се тиме не угрожавају приоритетне функције шуме;
- 2) отварања противпожарних линија при гашењу високог шумског пожара, сузбијања биљних болести и штеточина, спровођења активности ради спречавања појаве и отклањања последица еколошких акцидентата, као и када је услед других природних појава угрожена већина шумског дрвећа, ако се тиме не угрожавају приоритетне функције шуме утврђене плановима газдовања шумама.

Члан 90.

Корисник шума у обавези је да изврши санацију, и то: необрасле површине настале дејством природних непогода (пожар, ветар, снег и сл.); површине на којој није успело подмлађивање и пошумљавање; површине на којој је извршено пустошење – бесправна чиста сеча или крчење шума или бесправна сеча ретких врста дрвећа, у року предвиђеном планским документом газдовања шумама или санационим планом.

У случају када реализацијом активности може бити нанета штета шуми, корисник шума је у обавези да планира и изврши санацију шуме у складу са законом којим се уређује очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем, као и друга питања значајна за шуме и шумско земљиште.

Субјекти заштите животне средине који газдују шумама предузимају одговарајуће мере и реализују активности у складу са законом из члана 88. овог правилника.

Члан 91.

Субјекти заштите животне средине којима је дато ловиште на газдовање у обавези су да предузимају мере за: заштиту, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација дивљачи у ловишту; заштиту, очување и унапређивање станишта дивљачи и заштиту, уређивање и одржавање ловишта, у складу са законом којим се уређује заштита, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација дивљачи у ловишту; заштита, очување и унапређивање станишта дивљачи; заштита, уређивање и одржавање ловишта и друга питања од значаја за дивљач и ловство.

Члан 92.

Субјекти заштите животне средине којима су уступљене риболовне воде или рибарска подручја у обавези су да предузимају мере и извршавају своје обавезе у складу са законом којим се уређује управљање рибљим фондом у риболовним водама, које обухвата заштиту и одрживо коришћење рибљег фонда као природног богатства и добра од општег интереса.

Члан 93.

Субјекти заштите животне средине спроводе мере заштите природе, и то:

- 1) утврђивањем и проценом стања, појава и процеса у природи и пределу;
- 2) спровођењем мера заштите природе и предела;
- 3) утврђивањем услова и мера заштите природе и заштићених природних добара и предела у просторним и урбанистичким плановима, пројектној документацији, основама и програмима управљања природним ресурсима у делатностима од утицаја на природу;
- 4) одрживим коришћењем природних ресурса и заштићених природних добара и контролом њиховог коришћења;

- 5) ублажавањем штетних последица које су настале активностима у природи коришћењем природних ресурса или природним катастрофама;
- 6) подстицањем научног и стручног рада у области заштите природе;
- 7) обавештавањем јавности о стању природе и учествовањем јавности у одлучивању о заштити природе;
- 8) подстицањем и промоцијом заштите природе, развијањем свести о потреби заштите природе у процесу васпитања и образовања.

Субјекти заштите животне средине заштиту биолошке разноврсности остварују спровођењем мера заштите и унапређења врста, њихових популација, природних станишта и екосистема и предузимају одговарајуће мере заштите предела, заштићених природних добара, заштите и очување дивљих врста и заштите покретних заштићених природних докумената.

У заштићеном природном добру не могу се обављати активности којима се угрожава капацитет животне средине, природна равнотежа, биодиверзитет, хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и пејзажне вредности или на било који начин деградира квалитет и својства природног добра.

Члан 94.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да управљају опасним материјама под условима и на начин којим се обезбеђује смањење ризика од њихових опасних својстава по животну средину и здравље људи, и то у процесу њихове производње, складиштења, коришћења и одлагања.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да планирају, организују и предузимају све потребне превентивне, заштитне, сигурносне и санационе мере којима се ризик по животну средину и здравље људи своди на најмању могућу меру.

Члан 95.

Субјекти заштите животне средине, војна постројења и војна складишта који обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у једнаким или већим количинама од прописаних, који управљају објектима специфичне делатности са аспекта повишеног ризика по живот и здравље људи од несрећа и терористичких активности у обавези су да предузму све неопходне мере за спречавање удеса и ограничавања утицаја тог удеса на живот и здравље људи и животну средину, у складу са законом којим се уређује интегрални систем заштите животне средине и законом којим се уређује деловање и управљање ванредним ситуацијама.

Субјекти заштите животне средине који врше активности у објектима у којима се користе или складиште и одлажу радиоактивни и нуклеарни материјали у обавези су да организују и спроводе заштиту и спасавање људи и заштиту животне средине од последица удеса.

Члан 96.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да, узимајући у обзир њихову делатност, врсту и количину опасних материја и објекте које користе, израде план заштите од удеса и да у складу с тим документом предузму мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, материјална добра и животну средину.

План заштите од удеса обухвата:

- 1) организацију и поступке обавештавања и активирања органа и структура за реаговање у случају удеса, процену настале ситуације и доношење одлука;
- 2) мере за смањење ризика за запослене на ризичним радним местима захваћеним удесом;
- 3) организацију за рано упозорење и обавештавање о удесу надлежних органа Републике Србије и јединица локалне самоуправе, а преко њих – становништва, као и сопствене мере пружања помоћи при спровођењу планова заштите по којима поступају ти органи;
- 4) организацију рада органа и запослених у спровођењу мера заштите и спасавања људи и заштити животне средине у случају удеса;
- 5) организацију информисања јавности;
- 6) организацију наставка рада и опоравка од удеса.

План заштите од удеса израђује се у складу са прописом којим је прописан начин израде и садржај плана заштите од удеса чији је саставни део Методологија за израду плана заштите од удеса.

На план заштите од удеса надлежни старешина или руководиолац прибавља сагласност претпостављеног.

План заштите од удеса ажурира се и тестира по потреби, а обавезно најмање једанпут у периоду од две године.

Субјекти заштите животне средине одмах линијом командовања и руковођења извештавају о удесу и о чињеницама и околностима удеса, опасним материјама на месту удеса, расположивим подацима за процену последица удеса за људе, материјална добра и животну средину и о предузетим хитним мерама.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да воде евиденцију о врстама и количинама опасних материја и опасног отпада, као и о начину и условима складиштења према прописаним обрасцима.

Члан 97.

Надлежне старешине и руководиоци у обавези су да обезбеде да се сви припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране стручно оспособе да штите и не угрожавају животну средину, што постижу оспособљавањем за примену мера заштите животне средине.

Члан 98.

Оспособљавање за примену мера заштите животне средине врши се код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања, при премештају на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за заштиту животне средине.

Приликом оспособљавања за примену мера заштите животне средине припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране се упознају са свим врстама ризика на пословима на које се одређују и о конкретним мерама за заштиту животне средине.

Оспособљавање за примену мера заштите животне средине мора бити прилагођено специфичностима радног места и спроводи се по програму, чији садржај се по потреби обнавља и мења.

Оспособљавање за примену мера заштите животне средине врши се у току радног времена.

Оспособљавање из става 1. овог члана врши лице за заштиту животне средине у координацији са лицем за безбедност и здравље на раду.

Члан 99.

Оспособљавање за примену мера заштите животне средине обавља се у оквиру оспособљавања за безбедан и здрав рад у складу са Програмом оспособљавања за безбедан и здрав рад који доноси надлежни старешина или руководилац.

Приликом премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за заштиту животне средине, реализују се само садржаји из Програма оспособљавања за безбедан и здрав рад који се разликују од садржаја оспособљавања приликом заснивања радног односа.

Члан 100.

Оспособљавање за примену мера заштите животне средине обухвата упознавање са:

- 1) појмом и значајем заштите животне средине;
- 2) најзначајнијим одредбама прописа којима се уређује област заштите животне средине, других аката из области заштите животне средине и одредбама овог правилника;
- 3) мерама и поступцима за заштиту природе, воде, ваздуха, земљишта, шума, геолошких ресурса и заштити од буке и вибрација;
- 4) мерама и поступцима управљања отпадом – опасним и неопасним и посебним токовима отпада;
- 5) мерама заштите од јонизујућих и нејонизујућих зрачења;
- 6) мерама и поступцима у случају удеса;
- 7) мерама заштите животне средине специфичним за врсту послова и конкретан технолошки поступак.

Члан 101.

Провера оспособљености за примену мера заштите животне средине припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране врши се у оквиру провере оспособљености за безбедан и здрав рад, у роковима предвиђеним одредбама прописа којим се уређује безбедност и здравље на раду у Министарству одбране и Војсци Србије.

Припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који приликом провере из става 1. овог члана не покаже потребан ниво знања подлеже поновном оспособљавању и провери.

Члан 102.

Оспособљеност припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за примену мера заштите животне средине утврђује комисија за оцену оспособљености у оквиру провере оспособљености за безбедан и здрав рад.

У рад комисије из става 1. овог члана укључује се лице за заштиту животне средине које врши проверу оспособљености из садржаја заштите животне средине.

Члан 103.

Припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који приликом провере знања из области заштите животне средине не покаже потребан ниво оспособљености за примену мера заштите животне средине не може наставити да ради на свом радном месту ако извршавање радних задатака на том радном месту може довести до значајног угрожавања и деградације животне средине.

У случају из става 1. овог члана, припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране распоређују се на друго радно место на којем радни задаци одговарају његовој радној способности.

Члан 104.

О оспособљавању и провери знања припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за примену мера заштите животне средине води се евиденција у оквиру евиденција за безбедан и здрав рад, у складу са одредбама прописа из члана 101. став 1. овог правилника.

Члан 105.

Обука из садржаја заштите животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије је део планског и организованог процеса стицања знања, вештина, навика и развијања способности и својстава личности, којима се припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране обучавају за извршавање наменских задатака.

Обука припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране из садржаја заштите животне средине реализује се у фонду од најмање два наставна часа годишње.

Тежиште у обуци из става 2. овог члана имати на нормативном уређењу области заштите животне средине, организацији и функционисању заштите животне средине, правима, дужностима и обавезама припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране у области заштите животне средине и упознавању са превентивним мерама заштите животне средине које су дефинисане прописима, наређењима, упутствима и другим актима.

Обука припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране и лица у резервном саставу док се налазе на војној дужности у Војсци Србије, планира се планским документима за управљање обуком на свим нивоима, а изводи се кроз индивидуалну, колективну и обуку команди.

Обука војника на добровољном служењу војног рока из садржаја заштите животне средине планира се и реализује у складу са плановима и програмима обуке.

Садржаји обуке из области заштите животне средине редовно се усклађују са закључцима из процене односно анализе обуке.

Настава кадета Војне академије из садржаја заштите животне средине реализује се у складу са студијским програмима и плановима и програмима извођења наставе, а ученика војношколских установа, на основу наставних планова и програма.

IV. КОНТРОЛА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 106.

Под контролом послова заштите животне средине, у складу са одредбама овог правилника, подразумева се контрола спровођења закона, подзаконских прописа и других аката којима се уређују, организују, планирају и спроводе мере заштите животне средине у командама, јединицама и установама Војске Србије, организационим јединицама Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војним јединицама и војним установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, као и контрола техничких прописа који се односе на заштиту животне средине.

Члан 107.

Основни циљ контроле заштите животне средине јесте да се:

- 1) сагледа и применом јединствених критеријума објективно оцени постојеће стање заштите животне средине;
- 2) утврде степен и узроци одступања стварног стања заштите животне средине у односу на прописане и наређене мере заштите животне средине;
- 3) после извршене контроле изврши анализа и предложи мере за унапређење квалитета и стања заштите животне средине;
- 4) обезбеди стално јачање одговорности надлежних старешина или руководилаца за стање заштите животне средине и стварање безбедних услова за животну средину;
- 5) пружи стручна помоћ за унапређење послова заштите животне средине субјектима код којих се врши контрола.

Члан 108.

Контрола заштите животне средине може бити:

- 1) по обиму – потпуна или делимична;
- 2) по врсти – редовна или ванредна или повратна;
- 3) по начину – најављена или ненајављена.

Потпуна контрола врши се по свим елементима, питањима и параметрима заштите животне средине и у свим потчињеним јединицама односно установама или организационим целинама субјекта код којег се врши контрола.

Делимична контрола врши се по појединим елементима, питањима и параметрима карактеристичним за субјекте код којих се врши контрола и у делу потчињених јединица односно установа или организационих делова.

Редовна контрола врши се на основу одобрених планова.

Ванредна контрола врши се према посебном наређењу када се процени да је потребно сагледати стање у одређеном субјекту, а може се вршити пре времена одређеног за редовну контролу. Ванредна контрола може бити потпуна или делимична, најављена или ненајављена.

Повратна контрола врши се када је у претходној контроли установљено незадовољавајуће стање, а по истеку рокова за отклањање слабости и пропуста.

Повратна контрола врши се по елементима, питањима и параметрима по којима је установљено незадовољавајуће стање.

Члан 109.

Контроле заштите животне средине врше се у складу са прописом којим се уређује контрола и оцењивање стања заштите животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије.

Контроле из става 1. овог члана, према потреби и могућностима носиоца контрола, могу се планирати и реализовати у оквиру контрола дефинисаних прописом којим се одређују носиоци планирања, припреме, ор-

ганизовања и извршења контрола на свим нивоима командовања и регулишу основе за уређење контролне функције у Војсци Србије и самостално.

Контроле заштите животне средине могу се објединити са контролама стања безбедности и здравља на раду и заштите од пожара и експлозије.

Субјекти заштите животне средине у обавези су да планирају и реализују контроле заштите животне средине свог и свих потчињених састава у роковима одређеним прописом из става 2. овог члана.

Надлежности у реализацији контрола заштите животне средине, припрему, организовање и извршење контрола заштите животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије извршавају се у складу са прописом из става 2. овог члана.

Члан 110.

Приликом реализације контроле заштите животне средине тежишно се контролишу следећа питања:

- 1) израђеност и ажурност докумената и евиденција прописаних овим правилником;
- 2) предузимање мера за заштиту земљишта, воде и ваздуха;
- 3) управљање опасним отпадом, посебним токовима отпада и радиоактивним отпадом;
- 4) примена мера заштите од јонизујућих зрачења и обављање радијационе делатности;
- 5) употреба опасних хемикалија и бицидних производа;
- 6) спровођење мера заштите од удеса;
- 7) предузимање осталих прописаних мера заштите животне средине;
- 8) планирање и реализација контрола и анализа заштите животне средине и израда одговарајућих извештаја;
- 9) остала питања од значаја за сагледавање укупног стања заштите животне средине.

Члан 111.

Носиоци планирања у Министарству одбране и Војсци Србије израђују годишње планове контроле стања заштите животне средине.

Након реализације контроле заштите животне средине, субјекту код којег се врши контрола доставља се оцена.

Субјекат код којег је извршена контрола на основу добијене оцене и наређења израђује план и приступа отклањању недостатака и пропуста у одређеним роковима.

Члан 112.

Инспекцијски надзор заштите животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије врши орган управе у саставу Министарства одбране надлежан за обављање инспекцијских послова.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 113.

Мере заштите животне средине које нису обухваћене овим правилником спроводе се у складу са законима који уређују област заштите животне средине у Републици Србији и прописима донетим на основу тих закона.

Члан 114.

Одлагање, односно деконтаминација уређаја из члана 68. став 5. овог правилника и одлагање РСВ из тих уређаја, извршиће се најкасније до 31. децембра 2019. године.

Изузетно од става 1. овог члана, власник и/или други субјект заштите животне средине који поседује уређај који садржи између 0,05-0,005 процената масеног удела РСВ у обавези је да обезбеди одлагање, односно деконтаминацију уређаја по престанку њихове употребе.

План замене, односно одлагања и деконтаминације уређаја који садржи РСВ власник и/или други субјект заштите животне средине који поседује уређај у обавези је да донесе у року који је одређен законом којим се уређује управљање отпадом.

Члан 115.

Надлежне старешине или руководиоци ускладиће акта којима се уређује заштита животне средине и рад састава којима командују или руководе са одредбама овог правилника у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 116.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о заштити животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист”, број 11/15).

Члан 117.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу”.

Број 66-11

У Београду, 9. јула 2018. године

Министар одбране
Александар Вулин, с. р.

Образац 2

ЕВИДЕНЦИЈА ОПАСНОГ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА

(назив субјекта заштите животне средине)		(адреса седишта субјекта заштите животне средине)			
Врста опасног медицинског отпада	Место настанка	Количина (у kg)	Место привременог складиштења	Начин третмана	Напомена
Патоанатомски отпад					
Оштри предмети					
Фармацеутски отпад					
Цитотоксични и цитостатички отпад					
Отпад загађен крвљу и телесним течностима					
Инфективни и високоинфективни отпад					
Хемијски отпад					
Отпад са високим садржајем тешких метала					
Отпадне боце под притиском					
Остали опасан медицински отпад					

Датум _____

(лице одговорно за управљање отпадом)_____
(лице за заштиту животне средине)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

ЕВИДЕНЦИЈА РАДИОАКТИВНОГ ОТПАДА

(назив субјекта заштите животне средине)

(адреса седишта субјекта заштите животне средине)

Порекло, тип и категорија радиоактивног отпада		
Количина	комада	
	m ³	
Подаци о значајним физичким и хемијским карактеристикама		
Датум настанка, сакупљања и стављање у спремиште		
Јачина дозе зрачења на површини амбалаже		
Врста радиоактивног изотопа		
Статус (расходовано, раскњижено, расходовано и раскњижено и сл.)		
Локација и време чувања (где се покретна ствар налази – магацин, лабораторија, кабинет и сл.)		
Начин паковања и чувања (у оловном сандуку, у бетонском контејнеру, у каси, без заштите – на полици, у витрини и сл.)		
Поступак обрађивања		
Напомена:		

Датум _____

(лице за заштиту животне средине)

(надлежни старешина или руководиоца)

(М.П.)

ЕВИДЕНЦИЈА ПОКРЕТНИХ СТВАРИ СА ПОВИШЕНОМ РАДИОАКТИВНОШЋУ

(назив субјекта заштите животне средине)

(адреса седишта субјекта заштите животне средине)

Назив покретне ствари са повишеном радиоактивношћу		
Количина	комада	
	kg	
Врста радиоактивног изотопа		
Статус (расходовано, раскњижено, расходовано и раскњижено и сл.)		
Локација и време чувања (навести где се покретна ствар налази – магацин, лабораторија, кабинет и сл.)		
Начин паковања и чувања (у оловном сандуку, у бетонском контејнеру, у каси или без заштите – на полици, у витрини и сл.)		
Јачина дозе зрачења на површини амбалаже, паковања и слично		
Напомена:		

Датум _____

(лице за заштиту животне средине)_____
(надлежни старешина или руководилац)

(М.П.)

Образац 5

ЕВИДЕНЦИЈА О ХЕМИКАЛИЈАМА

(назив субјекта заштите животне средине)

(адреса седишта субјекта заштите животне средине)

ПОДАЦИ О ИДЕНТИФИКАЦИЈИ

ТРГОВАЧКО ИМЕ ХЕМИКАЛИЈЕ	
Назив произвођача и земља порекла	
CAS број (ако је применљив)	
ЕС број (ако је применљив)	
Класификација хемикалије	

ПОДАЦИ О КУПЉЕНИМ ХЕМИКАЛИЈАМА

НАБАВКА ХЕМИКАЛИЈЕ		УТРОШАК ХЕМИКАЛИЈЕ			Преостала количина (у kg или l)	
Датум куповине (закључења уговора)	Број уговора / наруџбенице	Набављена количина (у kg или l)	Назив и адреса добављача	Количина (у kg или l)		Сврха (за коју намену је утрошена)

Датум _____

(лице за заштиту животне средине)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководиоца)

277.

На основу члана 14. став 2. тачка 46) и става 3. Закона о одбрани („Службени гласник РС” бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18), министар одбране доноси

П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником уређује се начин и поступак планирања, организовања, спровођења и контроле безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 2.

Поједини појмови који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) **припадници Војске Србије** су војна лица и цивилна лица на служби у Војсци Србије;
- 2) **запослени у Министарству одбране** су државни службеници и намештеници;
- 3) **надлежни старешина или руководилац** јесте лице овлашћено за решавање у управним стварима о правима и дужностима запослених у саставу којим командује или руководи (командант, управник, начелник и друга лица на командним и руководећим дужностима);
- 4) **безбедност и здравље на раду** јесте обезбеђивање таквих услова на раду којима се у највећој мери смањују повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом и који претежно стварају претпоставку за пуно физичко, психичко и социјално благостање;
- 5) **превентивне мере** јесу све мере које се предузимају или чије се предузимање планира на свим нивоима обуке и рада, руковођења и командовања ради спречавања повређивања или оштећења здравља;
- 6) **радно место** јесте простор намењен за обављање послова (у објекту или на отвореном, као и на привременим и покретним градилиштима, објектима, уређајима, саобраћајним и борбеним средствима и сл.) у којем се борави или је дозвољен приступ у току рада;
- 7) **радна околина** јесте простор у којем се обавља рад и обука и који укључује радна места, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада и обуке;
- 8) **средство за рад** јесте:
 - (1) објекат који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама (инсталације флуида, грејање, електричне инсталације, громобранске инсталације и др.);
 - (2) опрема за рад (наоружање и војна опрема, машине, уређаји, постројења, инсталације, алати и сл.) која се користи у процесу обуке и рада;
 - (3) конструкција и објекат за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на прелазима, пролазима и прилазима, заклони од топлотних и других зрачења (јонизујућих, нејонизујућих и електромагнетних), заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.);
 - (4) помоћна конструкција и објекат, као и конструкција и објекат који се привремено користи за рад, обуку и кретање лица (скела, радна платформа, тунелска подграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл.);
 - (5) друго средство које се користи у процесу рада и обуке или је на било који начин повезано са процесом рада и обуке;
- 9) **средство и опрема за личну и колективну заштиту на раду** јесте одећа, обућа, помоћне направе и уређаји који служе за спречавање повреда на раду и обуци, професионалних обољења, обољења у вези са радом и других штетних последица по здравље;
- 10) **опасне материје** јесу експлозивне, запаљиве, оксидирајуће, отровне, гадне, заразне, корозивне, канцерогене и радиоактивне материје утврђене стандардима и другим прописима, а које се производе, користе или складиште у процесу рада, као и материје чија су својства, када су везане за неке супстанце, опасна по живот и здравље;
- 11) **опасност** јесте околност или стање које може угрозити здравље или изазвати повреду;
- 12) **опасна појава** јесте догађај којим су угрожени или би могли бити угрожени живот и здравље или постоји опасност од повређивања;
- 13) **ризик** јесте вероватноћа настанка повреде, обољења или оштећења здравља услед опасности;
- 14) **акт о процени ризика** јесте акт који садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреда и/или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика ради побољшања безбедности и здравља на раду;
- 15) **процена ризика** јесте систематско евидентирање и процењивање свих фактора у процесу рада који могу узроковати настанак повреда на раду, обољења или оштећења здравља и утврђивање могућности односно начина спречавања, отклањања или смањења ризика;

16) **радно место са повећаним ризиком** јесте радно место утврђено актом о процени ризика на којем и поред потпуно примењених мера у складу са законом којим се уређује безбедност и здравље на раду и овим правилником постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље;

17) **одговорно лице за безбедност и здравље на раду** јесте надлежни старешина или руководилац (командант, командир, управник, начелник, шеф, пословођа, вођа смене или групе и друга лица на командним и руководећим дужностима);

18) **лице за безбедност и здравље на раду** јесте стручно лице одговарајућег степена стручне спреме на формацијском или радном месту референта за безбедност и здравље на раду или референта за безбедност и здравље на раду, заштиту животне средине и заштиту од пожара (референта за заштиту ресурса) односно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду у складу са упутством о унутрашњој организацији и раду;

19) **служба медицине рада** јесте превентивно-медицинска служба која обавља послове превентивно-медицинске заштите у области безбедности и здравља на раду (испитивања услова радне околине, сарадња у поступку процене ризика, превентивних лекарских прегледа припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране на радним местима са повећаним ризиком, оцене професионалне и радне способности и сл.);

20) **стручни налаз** јесте извештај о извршеном прегледу и провери опреме за рад или испитивању услова радне околине са закључком да ли су примењене или нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;

21) **лиценца** јесте овлашћење које министар надлежан за рад даје правном или физичком лицу за обављање одређених послова у области безбедности и здравља на раду, у складу са законом којим се уређује безбедност и здравље на раду;

22) **прва помоћ** је скуп мера и радњи (поступака) које се предузимају да би се отклониле непосредне опасности за живот и здравље повређеног односно нагло оболелог;

23) **превенција** јесте процес обезбеђивања мера на радном месту и у радној околини ради спречавања или смањења ризика на раду.

II. ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 3.

Безбедност и здравље на раду на свим нивоима командовања и руковођења планирају и организују све команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органи управе у саставу Министарства одбране.

Члан 4.

Безбедност и здравље на раду је саставни део радног и наставног процеса у Министарству одбране и Војсци Србије и спроводи се ради спречавања:

- 1) угрожавања здравља и живота људи;
- 2) смртних случајева и тешких телесних оштећења и повреда;
- 3) професионалних обољења и обољења у вези са радом;
- 4) тровања, епидемија и заразних обољења;
- 5) хаварија, разарања и уништења материјалних добара;
- 6) физичких и хемијских штетности у радној околини и слично.

Члан 5.

Планирање безбедности и здравља на раду обухвата мере, радње, поступке и средства којима се обезбеђује:

- 1) да се радна околина пројектује, изграђује и одржава тако да се рад обавља према природи посла применом прописаних и наређених мера заштите од опасности по живот и здравље;
- 2) да се радни услови прилагоде физичким и психичким особинама и способностима припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, а технологија и организација рада поставе тако да се послови обављају у оптималном положају;
- 3) да радне просторије буду уређене и опремљене на начин који обезбеђује здраву радну околину;
- 4) да машине, алати, наоружање и војна опрема и друга техничка средства буду пројектована, постављена и употребљавана на начин који обезбеђује услове за безбедан и здрав рад;
- 5) да се опасне материје које могу проузроковати професионална обољења, обољења у вези са радом или повреде на раду могу употребљавати само у условима који обезбеђују безбедан и здрав рад;
- 6) да се средства и опрема за личну заштиту на раду употребљавају када не постоји могућност примене других одговарајућих мера безбедности и здравља на раду.

Члан 6.

Безбедност и здравље на раду обезбеђује се:

- 1) свим професионалним припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране;
- 2) војницима, ученицима, кадетима и студентима када се налазе на обуци, производном раду, професионалној пракси или практичној настави у установама, погонима, радионицама, кабинетима, лабораторијама, војним полигонима, спортским теренима и слично;
- 3) лицима која се налазе на другом стручном оспособљавању или преквалификацији;
- 4) лицима која бораве и раде на терену, логоровању, војном полигону, службеном путу и другим активно-стима и такмичењима у вези са обуком и радом;
- 5) лицима која се налазе у радној околини у Министарству одбране и Војсци Србије ради обављања одређених послова, ако је о томе упознат надлежни старешина или руководилац.

Члан 7.

Безбедност и здравље на раду спроводи се у складу са овим правилником и прописима којима се уређује безбедност и здравље на раду, као и упутством за примену мера безбедности и здравља на раду, које према специфичностима задатака израђују све команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органи управе у саставу Министарства одбране.

Упутство за примену мера безбедности и здравља на раду обухвата:

- 1) обавезе надлежних старешина или руководилаца, лица за безбедност и здравље на раду и припадника Војске Србије односно запослених у Министарству одбране;
- 2) мере безбедности и здравља на раду на свим нивоима командовања и руковођења и на свим формацијским односно радним местима са конкретним задацима и обавезама;
- 3) оспособљавање за безбедан и здрав рад и проверавање стеченог знања;
- 4) начин и рокове прегледа и провере опреме и средстава за рад и њихово одржавање у исправном стању;
- 5) начин употребе и рокове занављања средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 6) динамика испитивања услова радне околине, посебно за радна места са повећаним ризиком;
- 7) образовно-васпитне мере безбедности и здравља на раду (обележавање важних датума, информисање, промовисање културе рада и сл.);
- 8) евиденције у области безбедности и здравља на раду које се воде у складу са законом;
- 9) рокове извештавања;
- 10) сарадња са цивилним организацијама, правним и физичким лицима и предузетницима по питањима безбедности и здравља на раду.

Члан 8.

Команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органи управе у саставу Министарства одбране спречавају настанак повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом и предузимају одговарајуће мере безбедности и здравља на раду, и то:

- 1) у процесу рада смањују ризике од механичког повређивања, опасног дејства електричне струје, штетних материја, експлозије и слично;
- 2) прилагођавају рад нарочито у погледу уређења радног места, избора опреме за рад, као и метода рада и производње ради ублажавања једноличности у процесу рада;
- 3) врше замену опасних компонената у производњи са безбедним или мање опасним када је технички могуће;
- 4) спровode мере превенције у технологији, организацији рада и радним условима;
- 5) процењују здравствено стање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране и њихову безбедност при раду;
- 6) оспособљавају припаднике Војске Србије и запослене у Министарству одбране за безбедан рад;
- 7) предузимају одговарајуће мере да се само лицима која су добила одговарајућа упутства дозвољава приступ у зону опасности;
- 8) упозоравају свако лице које се по било којем основу налази у радној просторији, кругу касарне, војног објекта или градилишту на опасна места или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, на мере заштите које мора применити и усмеравају на безбедне зоне за кретање.

Члан 9.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да:

- 1) линијом командовања односно руковођења на свом нивоу планира, организује, спроводи, контролише и унапређује безбедност и здравље на раду;
- 2) обезбеди рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;

- 3) обезбеди оспособљавање за безбедан и здрав рад;
- 4) предузима одговарајуће мере да се само припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране који су добили одговарајућа упутства дозвољава приступ у зону опасности;
- 5) обезбеди да радни процес буде прилагођен телесним и психичким могућностима припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, а радна околина, средства за рад и средства и опрема за личну заштиту на раду буду уређени односно произведени и обезбеђени тако да не угрожавају њихову безбедност и здравље;
- 6) обезбеди коришћење средстава и опреме за личну и колективну заштиту на раду;
- 7) обезбеди прописане лекарске прегледе за рад на радним местима са повећаним ризиком;
- 8) обезбеди пружање прве помоћи и да оспособи одговарајући број лица за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- 9) да на употребу средства за рад, наоружање и војну опрему односно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене прописане мере безбедности и здравља на раду и да обезбеди контролу њихове употребе према намени;
- 10) обавештава припаднике Војске Србије и запослене у Министарству одбране о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем односно да донесе одговарајуће упутство за безбедан рад;
- 11) обезбеди одржавање средстава за рад, наоружања и војне опреме и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 12) обезбеди периодичне превентивне прегледе и проверу опреме и средстава за рад и услова радне околине ангажовањем овлашћених јединица односно установа за обављање тих послова, а уколико оне не испуњавају прописане услове или немају капацитете ангажују се правна лица са лиценцом за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и лиценцом за обављање послова испитивања услова радне околине ван Министарства одбране и Војске Србије;
- 13) обезбеди превентивне мере пре почетка рада и обуке, у току рада и обуке, као и код сваке измене технолошког поступка избором радних и производних метода којима се обезбеђује највећа могућа безбедност и заштита здравља на раду, у складу са прописима којима се уређује систем одбране и прописима у области безбедности и здравља на раду, радног права, техничких прописа и стандарда, прописа у области здравствене заштите, хигијене рада, здравственог и пензијског и инвалидног осигурања и друго;
- 14) забрани сваку врсту рада која представља непосредну опасност по живот или здравље и о томе обавести претпостављеног;
- 15) на основу предлога стручног тима за послове безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара (у даљем тексту: стручни тим) донесе упутство за примену мера безбедности и здравља на раду, норматив припадања средстава и опреме за личну заштиту на раду и програм оспособљавања за безбедан и здрав рад;
- 16) на предлог стручног тима донесе друга упутства, наређења, елаборате, планове и другу документацију у складу са прописима из области безбедности и здравља на раду;
- 17) обезбеди мере заштите од пожара, спасавање и евакуацију у складу са посебним законом.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да свако лице које се по било којем основу налази у радној просторији и радној околини, кругу касарне или градилишта упозори на опасна радна места или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, на мере заштите које мора да примени и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Надлежни старешина или руководилац преко органа чуварске и стражарске службе и органа службе дежурства предузима мере за спречавање приступа у круг касарне или у подручје градилишта неовлашћеним лицима и средствима саобраћаја.

Члан 10.

Надлежни старешина или руководилац обезбеђује превентивне мере полазећи од начела утврђених законом којим се уређује безбедност и здравље на раду, и то:

- 1) избегавање ризика;
- 2) процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
- 3) отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
- 4) прилагођавање обуке, рада и радног места нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада и обуке, као и избора технолошког поступка да би се избегла монотонија у раду и обуци ради смањења њиховог утицаја на здравље;
- 5) замена опасних технолошких процеса или метода рада безопасним или мање опасним;
- 6) давање предности колективним мерама над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
- 7) одговарајуће оспособљавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад и давање упутстава за рад на безбедан начин.

Члан 11.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да:

1) најмање осам дана пре почетка рада односно пре ступања на снагу измене формације извести надлежну инспекцију Инспектората одбране о почетку рада по измењеној формацији јединице, установе или производног погона, линије, радионице и о свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада;

2) у случају извођења радова на изградњи или реконструкцији грађевинског објекта или промене технолошког процеса који трају дуже од седам дана обезбеди елаборат о уређењу градилишта који се уз извештај о почетку радова доставља надлежној инспекцији Инспектората одбране;

3) предузме мере за спречавање приступа у круг касарне односно војног објекта или у подручје градилишта лицима и средствима саобраћаја која немају основа да се налазе у њима;

4) обезбеди прописана средства и опрему за личну заштиту на раду за лица која због обављања послова из свог делокруга ангажује или упути у другу јединицу односно установу;

5) пре почетка обуке и рада, наоружање и војну опрему и средства за рад прилагоди обуци и раду, технолошким процесима и свакој његовој промени;

6) одмах, од настанка, усмено и у писаној форми пријави надлежној инспекцији Инспектората одбране извођење радова ради отклањања великих кварова или хаварија на објекту, који могу да угрозе функционисање техничко-технолошких система или обављање делатности.

Надлежни старешина или руководилац је одговоран за безбедност и здравље на раду припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који се због указане потребе ангажују из других организационих делова Министарства одбране и Војске Србије.

Надлежни старешина или руководилац се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице.

Члан 12.

Надлежни старешина или руководилац доноси акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној околини, утврђује начин и мере за отклањање или смањење ризика на најмању могућу меру и врши измену акта о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности, промене нивоа ризика у процесу рада и у случају смртне и колективне повреде на раду.

Акт о процени ризика заснива се на утврђивању могућих врста опасности и штетности на радном месту и у радној околини, на основу којих се врши процена нивоа ризика од настанка повреда и оштећења здравља припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране.

Процена ризика на радном месту и у радној околини врши се у складу са прописима којима се уређује начин и поступак процене ризика на радном месту и радној околини у Републици Србији.

Члан 13.

Уколико се актом о процени ризика утврде недостаци у области безбедности и здравља на раду за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране нису теже угрожени, надлежни старешина или руководилац сачињава посебан програм о поступном отклањању недостатака и утврђује рокове за реализацију програма.

Члан 14.

Надлежни старешина или руководилац може припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране дати на коришћење опрему за рад и средство и опрему за личну заштиту на раду само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да обезбеди припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране упутства за безбедан рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за коришћење опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду и превод наведене документације на српски језик.

Надлежни старешина или руководилац може да припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране да на коришћење опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављања безбедносног листа само ако му је уз хемијску материју учинио доступним безбедносни лист, у складу са прописима којима се уређују хемикалије, као и ако је обезбедио све мере које произилазе из садржаја безбедносног листа.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да обезбеди превод безбедносног листа на српски језик.

Члан 15.

Надлежни старешина или руководилац у случају да припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране одбије рад на радном месту:

- 1) забрањује рад на том радном месту и обезбеђује радно место тако да нико не дође у додир с њим;
- 2) утврђује да ли је одбијање рада оправдано;
- 3) у сарадњи са лицем за безбедност и здравље на раду образује стручну комисију за утврђивање:

- (1) елемената непосредне опасности (ризика) по живот или здравље,
- (2) да ли опасност односно ризик угрожава живот или здравље,
- (3) да ли су спроведене мере безбедности и здравља на раду,
- (4) који услов за безбедан и здрав рад није испуњен.

Члан 16.

Надлежни старешина или руководиоца забрањује вршење послова односно реализацију задатака припаднику Војске Србије и запосленом у Министарству одбране:

- 1) ако не поштује прописе безбедности и здравља на раду и обавља послове противно мерама безбедности, услед чега се може повредити или повредом запрети и другим лицима;
- 2) ако је затечен да обавља послове односно извршава задатке без средстава и опреме за личну заштиту на раду која су му стављена на употребу, а не користи их;
- 3) ако одбије да поступи по упутствима за безбедан рад;
- 4) ако се утврди да је искључио односно одстранио или уништио заштитну нараву или уређај и ради без заштите;
- 5) када се установи да је у припитом стању или под дејством дроге или се опио у току рада.

Удаљење са рада траје све док се не утврди да је припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране поново способан за рад односно да је престало дејство узрока због којих је био удаљен са рада.

Ако се припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране супротставља захтеву за удаљење са рада, а утврђено је да је поступљено сагласно ставу 1. овог члана биће удаљен уз асистенцију органа унутрашње службе и органа Војне полиције.

Против припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране који је удаљен са рада поступа се у складу са одредбама прописа којим се уређује војна дисциплина.

Члан 17.

Командант команде Војске Србије оперативног и тактичког нивоа, као и надлежни старешина или руководиоца војне јединице и војне установе која је организационо и функционално везана за Министарство одбране, наређењем одређује стручни тим, који у области безбедности и здравља на раду:

- 1) израђује и ажурира акт о процени ризика на радном месту и у радној околини, норматив припадајућих средстава и опреме за личну заштиту на раду у складу са закључцима из акта о процени ризика и предлог упутства за примену мера безбедности и здравља на раду;
- 2) израђује програм оспособљавања за безбедан и здрав рад;
- 3) учествује у разматрању свих питања која се односе на безбедност и здравље на раду и даје одговарајуће предлоге надлежном старешини или руководиоцу;
- 4) врши контроле и оцењивање стања безбедности и здравља на раду и израђује шестомесечне и годишње анализе;
- 5) на основу записника надлежне инспекције Инспектората одбране или извештаја претпостављене команде – управе о стању безбедности и здравља на раду, израђује план мера за отклањање недостатака и прати његову реализацију;
- 6) предлаже мере за побољшање услова рада на пословима односно задацима чије вршење проузрокује обољења и повреде на раду;
- 7) анализира узроке и изворе тешких, колективних повреда и повреда са смртним последицама и предлаже допунске мере безбедности и здравља на раду за спречавање њиховог настанка;
- 8) израђује и ажурира упутства, елаборате, планове и другу документацију у области безбедности и здравља на раду у складу са прописима.

Члан 18.

Командант, директор, начелник, управник јединице односно установе одговоран је за стање безбедности и здравља на раду и у обавези је да:

- 1) у складу са овим правилником, наређењем образује стручни тим на нивоу јединице односно установе за послове безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара и експлозије и одреди руководиоца стручног тима и његовог заменика;
- 2) у све планове и наређења која се извршавају у току године уврсти мере безбедности и здравља на раду;
- 3) контролише спровођење мера безбедности и здравља на раду и предузима мере за њихово унапређење;
- 4) одобрава набавку средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 5) одобрава прибављање нормативно-правних аката и стручне литературе из области безбедности и здравља на раду;
- 6) усмерава рад лица за безбедност и здравље на раду на сталном јачању мера безбедности и здравља на раду;
- 7) регулише начин координације рада органа команде и лица за безбедност и здравље на раду;

8) на предлог лица за безбедност и здравље на раду и других одговорних лица прекида рад на местима опасним по здравље и живот људи све док се опасност не отклони;

9) упутством за примену мера безбедности и здравља на раду одређује начин и поступак спровођења мера из области безбедности и здравља на раду.

Члан 19.

Помоћник команданта за операције и помоћник команданта за подршку у оквиру својих надлежности непосредно су одговорни за организовање, примену, спровођење и контролу прописаних и наређених мера и норматива безбедности и здравља на раду и у обавези су да:

1) обезбеде да се актима командовања обухвате одговарајуће мере, средства и поступци за заштиту живота и здравља припадника Војске Србије;

2) координирају задатке и активности на предузимању мере безбедности и здравља на раду у објектима, на радним местима и у радној околини;

3) анализирају стање безбедности и здравља на раду и предузимају мере за њено унапређење и отклањање недостатака;

4) учествују у раду стручног тима;

5) сарађују са цивилним организацијама, правним и физичким лицима и предузетницима у зони одговорности по питањима безбедности и здравља на раду;

6) обављају и друге задатке из области безбедности и здравља на раду.

Члан 20.

Друге старешине односно руководиоци (начелник сектора, одељења, шеф одсека и групе, руководилац у производном или наставном процесу, управник радионице и термоенергетског постројења) одговорни су за примену мера безбедности и здравља на раду и:

1) контролишу исправност наставних средстава и средстава за обуку; коришћење алата, прибора и опреме; правилност поступака при раду и да ли средства за рад, опрема и уређаји имају прописану техничку документацију, сертификате, употребне дозволе, стручне налазе и доказе о редовном хидрауличком испитивању (за судове под притиском), техничком прегледу и верификацији;

2) контролишу попуно средствима и опремом за личну заштиту на раду и правилност њихове употребе, а против лица која се не придржавају наређених и прописаних мера безбедности и здравља на раду предузимају одговарајуће мере;

3) контролишу да ли је уз свако сложеније средство за рад (машина, уређај, постројење и сл.) истакнуто упутство за безбедан рад, као и начин употребе средстава за личну заштиту на раду која су нормирана за одређено радно место;

4) контролишу обученост у познавању и примени мера безбедности и здравља на раду;

5) контролишу ред, дисциплину, технолошке и организационе процесе, хигијену просторија и радних места, као и друге елементе од утицаја на безбедан и здрав рад и очување техничких средстава и опреме;

6) контролишу спровођење мера безбедности и здравља на раду приликом преноса, утовара, превоза и истовара средстава (погонских, убојних и минско-експлозивних средстава и сл.), употребу моторних возила на путевима, као и кретање и понашање пешака у кругу касарне – војног објекта;

7) организују и контролишу стање комуникација са вертикалном и хоризонталном сигнализацијом, стање зоног парка, функционисање унутрашње службе у парку моторних возила и рад контролно-пропусне станице;

8) контролишу спровођење мера безбедности и здравља на раду на обуци и при извођењу гађања; на маршу; при савладавању препрека; при руковању опасним и токсичним материјама, радиоактивним изворима, пиротехничким и вежбовним средствима, наоружањем, муницијом и минско-експлозивним средствима; у војним ресторанима; у радионицама; при управљању возилом и слично;

9) контролишу условност објеката и радних простора са аспекта намене, чистоће, осветљености, загревања, појаве влаге и стичу увид у редовност обављања периодичних испитивања услова радне околине;

10) контролишу мере безбедности и здравља на раду које се односе на очување животне и радне околине и мере којима се спречава загађивање радних просторија у ширем кругу војног објекта;

11) организују стручно оспособљавање (курсирање, дообуку и сл.) лица на радним местима са повећаним ризиком која по стручности захтевају одређену специјалност (руковалац дизалицом, сигнариста, везивач терета, возач виљушкарa и сл.), као и оспособљавање у оквиру војностручне и стручно-специјалистичке обуке;

12) приликом набавке постројења, машина, уређаја, наоружања и војне опреме и алата, као и средстава и опреме за личну заштиту на раду од произвођача односно испоручиоца обезбеде упутство за безбедан рад, употребу и одржавање, као и потврду да су на произведеној опреми за рад и средствима и опреми за личну заштиту на раду примењене прописане мере безбедности и здравља на раду;

13) приликом увоза средстава из тачке 12) овог члана утврде да ли је купопродајним уговором обезбеђена гаранција да средства одговарају међународним конвенцијама, техничким прописима и прописаним мерама безбедности и здравља на раду и да од испоручиоца прибаве прописану исправу преведену на српски језик;

14) обављају и друге задатке из области безбедности и здравља на раду.

Члан 21.

Старешина надлежан за оперативне послове одговоран је за спровођење мера безбедности и здравља на раду у току реализације оперативних послова и задатака на предлог лица за безбедност и здравље на раду:

- 1) планира мере, средства и поступке за заштиту живота и здравља;
- 2) учествује у планирању, организовању, реализацији и контроли оспособљавања за безбедан и здрав рад;
- 3) организује контролу из области безбедности и здравља на раду, врши припрему учесника и учествује у контроли;
- 4) обавља и друге послове и задатке из области безбедности и здравља на раду.

Члан 22.

Командант батаљона одговоран је за спровођење мера безбедности и здравља на раду у јединици односно установи којом командује и:

- 1) планира и организује примену мера безбедности и здравља на раду при одвијању радног и наставног процеса, непосредно и преко својих потчињених;
- 2) прати и анализира стање појединих радних места и регулише примену мера безбедности и здравља на раду, у сарадњи са лицем за безбедност и здравље на раду;
- 3) контролише исправност средстава за рад и обуку и не дозвољава коришћење неисправне опреме за рад;
- 4) учествује у оспособљавању извршилаца за безбедан и здрав рад;
- 5) обезбеђује средства за личну заштиту на раду и контролише њихово наменско коришћење, а при издавању задатака потчињене упознаје са условима рада, опасностима и штетностима захтевајући примену мера безбедности и здравља на раду;
- 6) не дозвољава извршавање задатака уколико нису у потпуности обезбеђени услови за безбедан и здрав рад;
- 7) удаљава са радног места лица која нису способна да изврше задатак због болести и неиспаваности или су под дејством алкохола, психоактивне супстанце и слично;
- 8) обавља и друге послове и задатке из области безбедности и здравља на раду;
- 9) одговоран је за здравствено стање и психофизичку кондицију потчињених и за спровођење хигијенско-профилактичких мера и у обавези је да:
 - (1) потчињенима обезбеди услове за одржавање личне и опште хигијене,
 - (2) стално прати и анализира здравствено стање и психофизичку кондицију потчињених и предузима мере за њихово очување и побољшање,
 - (3) оболеле и повређене правовремено упућује лекару,
 - (4) предузима мере за спречавање обољења и повреда за време обуке и за време рада,
 - (5) примењује принцип поступности приликом физичког оптерећења припадника Војске Србије и чува их од непотребног замарања,
 - (6) обезбеђује одговарајуће објекте за обуку и хигијенске услове на местима на којима се изводе обука и настава.

Члан 23.

Командир чете, вода, одељења и пословођа одговоран је за спровођење мера безбедности и здравља на раду из своје надлежности и:

- 1) организује примену мера безбедности и здравља на раду при одвијању радног и наставног процеса, непосредно и преко својих потчињених;
- 2) у сарадњи са лицем за безбедност и здравље на раду анализира стање, предузима и предлаже мере за побољшање безбедности и здравља на раду у току реализације задатака;
- 3) обезбеђује контролу исправности средстава за рад, обуку и забрану коришћења неисправне опреме, алата, вежбовних полигона и других наставних средстава;
- 4) учествује у оспособљавању припадника Војске Србије за безбедан и здрав рад као носилац оспособљавања и као извођач оспособљавања;
- 5) обезбеђује средства и опрему за личну заштиту на раду и контролише њихово наменско коришћење и редовност периодичних испитивања;
- 6) при издавању задатака потчињене упознаје са условима рада, опасностима и штетностима захтевајући примену мера безбедности и здравља на раду;
- 7) не дозвољава извршавање задатака уколико нису у потпуности обезбеђени одговарајући услови за њихово извршавање;
- 8) удаљава са радног места лица која нису способна за рад због болести и неиспаваности или су под дејством алкохола, психоактивне супстанце и слично;
- 9) организује пружање прве помоћи на лицу места повређеном, као и даље медицинско збрињавање повређеног, а о насталој повреди обавештава првог претпостављеног и учествује у изради извештаја о повреди на раду и даљем поступку утврђивања узрока и извора повреде;
- 10) обавља и друге задатке из области безбедности и здравља на раду.

Члан 24.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране у обавези су да прописане или наређене активности обављају са пажњом и одговорношћу за свој живот и здравље, као и животе и здравље сарадника, безбедно за околину и средства за рад и у вези с тим треба:

- 1) да упознају технолошки процес, организацију рада, услове рада, опасности и штетности и начин коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 2) да се претходно упознају и оспособе за примену мера безбедности и здравља на раду и пружање узајамне помоћи у случају повређивања;
- 3) да провере исправност и стање средстава за рад пре почетка рада;
- 4) да одбију почетак рада или руковање одређеним средством ако за то нису стручно оспособљени;
- 5) да одбију извршавање задатака ако се на претходном или периодичном лекарском прегледу утврди да не испуњавају прописане здравствене услове за рад на радном месту са повећаним ризиком или ако им прети непосредна опасност по живот или здравље због тога што нису спроведене прописане мере безбедности и здравља на раду;
- 6) да одбију да раде на опреми за рад и на наоружању и војној опреми на којој нису спроведене прописане мере заштите;
- 7) да обављају и друге задатке из области безбедности и здравља на раду.

У случају одбијања рада, припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране саставља забелешку са разложима одбијања рада у којој наводи све релевантне чињенице и у прописаној процедури доставља претпостављеном старешини или руководиоцу на даље поступање.

Члан 25.

У случају да више организационих делова Министарства одбране и Војске Србије дели радни простор приликом обављања послова, надлежне старешине или руководиоци сарађују у примени прописаних мера безбедности и здравља на раду и координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања односно оштећења здравља узимајући у обзир природу послова.

У војном комплексу или војном објекту у коме је смештено више јединица односно установа, команда сваке јединице односно управа установе организује рад на безбедан и здрав начин и одређује лице за безбедност и здравље на раду. Команданти јединица и руководиоци установа међусобно сарађују и обавештавају припаднике својих састава о ризицима и мерама за њихово отклањање.

Командант војног комплекса или војног објекта наређењем формира координациони стручни тим који чине лица која обављају послове безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара и по потреби друга стручна лица ради заједничког рада у спровођењу мера безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара и експлозије.

Координациони стручни тим из става 3. овог члана може се према потреби формирати посебно за сваку наведену област.

Члан 26.

Стручни послови безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и Војсци Србије обављају се:

- 1) у организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови безбедности и здравља на раду;
- 2) у организационој јединици Генералштаба Војске Србије у чијем делокругу су послови у области безбедности и здравља на раду за јединице Војске Србије;
- 3) у командама, јединицама и установама Војске Србије, организационим јединицама Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војним јединицама и војним установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органима управе у саставу Министарства одбране.

Члан 27.

Организациона јединица Министарства одбране у чијој надлежности су послови безбедности и здравља на раду:

- 1) израђује предлоге нормативних аката којима се уређују послови безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и Војсци Србије;
- 2) прати стање и пројектовање развоја у области безбедности и здравља на раду у Министарству одбране;
- 3) израђује предлоге планова у области безбедности и здравља на раду у Министарству одбране;
- 4) израђује предлоге норматива и критеријума у области безбедности и здравља на раду у Министарству одбране;
- 5) израђује усмерења за планирање и програмирање из домена безбедности и здравља на раду, пружа стручну помоћ носиоцима програма, програмских активности и пројеката у изради нацрта програма, програмских активности и пројеката и контролише усаглашеност нацрта програма са усмерењима за планирање и програмирање из свог домена;

6) води преглед радних и формацијских места на којима се обављају послови из области безбедности и здравља на раду;

7) даје предлог мишљења у поступку припреме предлога измена формацијских места на којима се обављају послови безбедности и здравља на раду;

8) прати промену републичких прописа и стандарда у области безбедности и здравља на раду, као и мишљења надлежних републичких органа за њихову примену;

9) припрема стручна мишљења у вези са применом закона и других аката из области безбедности и здравља на раду;

10) врши анализу функционисања безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и предлаже мере за унапређење стања;

11) пружа стручну помоћ организационим јединицама Министарства одбране давањем одговарајућих усмерења у вези са применом мера безбедности и здравља на раду и прописа из наведене области у Министарству одбране;

12) обавља и друге послове из области безбедности и здравља на раду.

Члан 28.

Организациона јединица Генералштаба Војске Србије у чијем делокругу су послови у области безбедности и здравља на раду:

1) израђује наређења и друга акта која се односе на функционисање безбедности и здравља на раду у Војсци Србије и даје мишљења и упутства за примену појединих мера безбедности и здравља на раду;

2) прати и контролише примену прописа у области безбедности и здравља на раду;

3) учествује у утврђивању критеријума за израду норматива за опремање јединица и установа средствима и опремом за личну заштиту на раду;

4) учествује у изради Плана и програма школовања и усавршавања лица за безбедност и здравље на раду;

5) учествује у изради упутстава за функционисање безбедности и здравља на раду;

6) пружа стручну помоћ лицима за безбедност и здравље на раду у потчињеним саставима;

7) доставља потребе Војске Србије за опремањем средствима и опремом за личну заштиту на раду;

8) учествује у контроли безбедности и здравља на раду команди, јединица и установа Војске Србије;

9) води прописане евиденције у области безбедности и здравља на раду за Војску Србије;

10) доставља годишњи извештај са обједињеним подацима о стању безбедности и здравља на раду организационој јединици Министарства одбране надлежној за послове безбедности и здравља на раду;

11) обавља и друге послове из области безбедности и здравља на раду.

Члан 29.

Команда оперативног нивоа одговорна је за стање безбедности и здравља на раду у јединицама и установама и обавља следеће задатке:

1) наређењем регулише функционисање безбедности и здравља на раду и спровођење мера и одређује лице за безбедност и здравље на раду;

2) израђује упутства за примену мера безбедности и здравља на раду и одређује начин и поступак спровођења мера безбедности и здравља на раду;

3) плански и систематски организује, планира и спроводи прописане и наређене мере безбедности и здравља на раду у потчињеним јединицама и предузима мере за њихово побољшање;

4) анализира стање безбедности и здравља на раду шестомесечно и годишње и на основу извршених анализа предузима одговарајуће мере за унапређење стања;

5) предлаже елементе за формацијске критеријуме и нормативе за лични и материјални део формације за лице за безбедност и здравље на раду на свом нивоу и у потчињеним јединицама и установама;

6) организује и спроводи образовни и инструктивни рад са носиоцима послова и задатака који се односе на безбедност и здравље на раду у потчињеним јединицама и установама;

7) учествује у оспособљавању припадника свог састава за рад на безбедан начин по нивоима командовања и специјалностима у складу са планом и програмом оспособљавања;

8) учествује у изради организацијско-техничких мера и поступака безбедности и здравља на раду за своје потчињене саставе;

9) непосредно остварује увид у функционисање безбедности и здравља на раду и о нађеном стању води евиденцију прописану законом, анализира податке и доставља годишњи извештај организационој јединици Генералштаба Војске Србије у чијем делокругу су послови у области безбедности и здравља на раду;

10) пружа стручну помоћ лицима за безбедност и здравље на раду у потчињеним саставима;

11) сарађује, по потреби, са војним и цивилним организацијама и јединицама, правним и физичким лицима и предузетницима у зони одговорности по питањима безбедности и здравља на раду;

12) организује безбедност и здравље на раду и предузима мере у складу са овим правилником и другим актима и наређењима;

13) организује контролу примене и спровођење мера безбедности и здравља на раду у потчињеним саставима у складу са овим правилником и предузима мере за отклањање недостатака и неправилности;

14) обавља и друге задатке из области безбедности и здравља на раду.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије.

Члан 30.

Команда, јединица и установа оперативног нивоа организује и предузима превентивне, опште и посебне мере безбедности и здравља на раду:

- 1) у поступку пројектовања, изградње и адаптације војних објеката, уређаја и инсталација;
- 2) у процесу живота, рада и обуке;
- 3) за време обављања стражарско-чуварске службе и органа унутрашње службе;
- 4) за време логоровања, боравка и обуке на полигону и терену;
- 5) у кухињско-трпезаријском блоку;
- 6) у техничким и интендантским радионицама;
- 7) у санитетским објектима;
- 8) на градилиштима војних објеката;
- 9) приликом преношења, утовара, истовара и транспорта људи и средстава;
- 10) приликом употребе путничких и теретних односно борбених и неборбених возила;
- 11) приликом пружања прве помоћи, спасавања и евакуације људства и покретних ствари у случају елементарних непогода и других несрећа.

Члан 31.

Команда тактичког нивоа у обавези је да својим наређењем регулише обавезе јединица и установа које су им потчињене.

Команда, јединица и установа тактичког нивоа одговорна је за стање безбедности и здравља на раду у свом саставу и потчињеним саставима, као и за контролу мера безбедности и здравља на раду и реализацију задатака дефинисаних за команду тактичког нивоа.

Извештај о стању безбедности и здравља на раду доставља се претпостављеној команди односно управи тромесечно, шестомесечно и годишње.

Члан 32.

Команда, јединица и установа тактичког нивоа за организацију и спровођење безбедности и здравља на раду:

- 1) организује и обезбеђује безбедност и здравље на раду у својој надлежности;
- 2) наређењем регулише обезбеђивање безбедности и здравља на раду и одређује лице за безбедност и здравље на раду;
- 3) доноси и, по потреби, врши измену упутства за примену мера безбедности и здравља на раду;
- 4) доноси план и програм за оспособљавање из области безбедности и здравља на раду по нивоима командиовања и специјалностима;
- 5) реализује програм оспособљавања из области безбедности и здравља на раду у потчињеним саставима;
- 6) прати и анализира узроке и последице повреда на раду и професионалних обољења, предузима мере за њихово отклањање и о повреди одмах извештава претпостављену команду, а писани извештај о околностима настале повреде са предузетим мерама доставља у року од 48 часова од настанка повреде;
- 7) организује контролу примене и спровођење мера безбедности и здравља на раду у потчињеним саставима у складу са овим правилником и предузима мере за отклањање недостатака и неправилности;
- 8) сарађује, по потреби, са цивилним организацијама, правним и физичким лицима и предузетницима по питањима безбедности и здравља на раду;
- 9) предузима мере у складу са овим правилником, законом којим се уређује безбедност и здравље на раду, прописима донетим на основу тог закона и другим актима;
- 10) анализира и разматра стање безбедности и здравља на раду тромесечно, шестомесечно и годишње;
- 11) обавља и друге задатке из области безбедности и здравља на раду.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране чија је делатност војно образовање, здравствена заштита, истраживање и развој у области одбрамбених технологија и одржавање убојних борбених средстава.

Члан 33.

Војна јединица и војна установа која је организационо и функционално везана за Министарство одбране одговорна је за организацију и спровођење мера безбедности и здравља на раду и у обавези је да:

- 1) организује спровођење мера безбедности и здравља на раду и примењује мере и нормативе у складу са овим правилником и другим прописима из области безбедности и здравља на раду;
- 2) организује послове у области безбедности и здравља на раду, зависно од технолошког процеса, организације, природе и обима процеса рада, броја припадника Војске Србије који учествују у процесу рада, броја радних смена, процењених ризика, броја локацијски одвојених јединица и врсте делатности;
- 3) донесе акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној околини и утврди начин и мере за отклањање ризика;
- 4) измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада;
- 5) одреди лице за безбедност и здравље на раду;
- 6) донесе и, по потреби, измени упутство за примену мера безбедности и здравља на раду;
- 7) донесе и, по потреби, измени норматив припадајућих средстава и опреме за личну заштиту на раду у складу са закључцима из акта о процени ризика;
- 8) донесе и, по потреби, измени упутства, елаборате, планове и другу документацију у области безбедности и здравља на раду у складу са прописима из предметне области у Министарству одбране и Војсци Србије.
- 9) најмање два пута годишње анализира и разматра стање безбедности и здравља на раду;
- 10) организује контролу примене и спровођења мера безбедности и здравља на раду у потчињеним саставима у складу са овим правилником и предузима мере за отклањање недостатака и неправилности;
- 11) предузима мере за отклањање недостатака и неправилности;
- 12) доноси планове и програме оспособљавања за безбедан рад својих припадника по нивоима командовања и специјалностима;
- 13) врши оспособљавање за безбедан и здрав рад приликом заснивања радног односа односно премештаја на друге послове, увођења нове технологије или нових средстава за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати примену мера за безбедан и здрав рад;
- 14) обавља и друге задатке из области безбедности и здравља на раду.

Члан 34.

Стручне послове безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и Војсци Србије, у складу са законом, обавља лице за безбедност и здравље на раду. За лице за безбедност и здравље на раду може се одредити:

- 1) професионални припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране са најмање завршеним студијама првог степена високог образовања из научне односно стручне области у оквиру образовно-научног поља природно-математичких наука, техничко-технолошких наука или медицинских наука;
- 2) професионални припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који је завршио најмање студије првог степена високог образовања у области цивилне заштите у оквиру образовно-научног поља друштвено-хуманистичких наука.

Изузетно, стручне послове безбедности и здравља на раду могу обављати и професионални припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране који се на дан ступања на снагу овог правилника налазе дуже од две године на формацијском месту на којем се обављају послови безбедности и здравља на раду или ако наведене послове, поред своје редовне дужности, обављају најмање три године.

Лице за безбедност и здравље на раду треба поред услова из ст. 1 и 2. овог члана имати положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Лице за безбедност и здравље на раду које послове безбедности и здравља на раду обавља у складу са упутством о унутрашњој организацији и раду, може уместо стручног испита из става 3. овог члана, имати уверење о стручној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Члан 35.

Лице за безбедност и здравље на раду:

- 1) планира и организује спровођење прописа из области безбедности и здравља на раду;
- 2) у сарадњи са члановима стручног тима спроводи поступак процене ризика на радном месту и у радној околини;
- 3) учествује у изради извештаја о повреди на раду;
- 4) учествује у изради упутства за примену мера безбедности и здравља на раду и програма оспособљавања за безбедан и здрав рад;
- 5) учествује у планирању и реализацији контрола безбедности и здравља на раду;
- 6) планира потребе за набавком средстава и опреме за личну заштиту на раду, као и знакова сигурности и упозорења;
- 7) учествују у оспособљавању и обуци припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад;
- 8) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;

9) проверава да ли се у току реализације радних задатака користи исправна опрема за рад и да ли та опрема има упутство за безбедан рад;

10) редовно контролише употребу и исправност средстава и опреме за личну заштиту на раду и њихово коришћење и одржавање;

11) предлаже надлежном старешини или руководиоцу забрану или обуставу рада када се утврди непосредна опасност по живот и здравље припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране;

12) води прописане евиденције у области безбедности и здравља на раду;

13) прати реализацију прегледа и испитивања услова радне околине, опреме за рад, средстава и опреме за личну заштиту на раду, као и периодичних лекарских прегледа лица који раде на радним местима са повећаним ризиком;

14) обавља и друге послове из области безбедности и здравља на раду.

Члан 36.

Лице за безбедност и здравље на раду независно и самостално обавља послове у складу са овим правилником и прописима којима се уређује безбедност и здравље на раду у Републици Србији.

Лице за безбедност и здравље на раду има приступ подацима неопходним за реализацију задатака из своје надлежности, учествује у организацији и спровођењу мера безбедности и здравља на раду из своје надлежности и одговорно је за примену мера безбедности и здравља на раду.

Лицу за безбедност и здравље на раду обезбеђује се стручна обука и континуирано усавршавање у области безбедности и здравља на раду.

Члан 37.

Команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органи управе у саставу Министарства одбране обавезно одређују лице за безбедност и здравље на раду, уколико наведено лице није формацијом одређено, а обавезе му се прописују упутством о унутрашњој организацији и раду.

Број лица за безбедност и здравље на раду одређује се зависно од технолошког процеса рада, броја извршилаца на радним местима, штетности по здравље, броја радних места са повећаним ризиком и других опасности.

Члан 38.

Војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, које се баве истраживањем и развојем у области одбрамбених технологија, здравственом заштитом, угоститељством, хотелијерством, туризмом, ловом и риболовом и изградњом и одржавањем објеката инфраструктуре, а које имају издвојене организационе делове ван матичне јединице – установе, обавезно морају одредити једно лице за безбедност и здравље на раду које је стално размештено на издвојеном објекту ради контроле спровођења мера безбедности и здравља на раду и координације примене мера безбедности и здравља на раду са формацијским лицима за безбедност и здравље на раду матичне јединице односно установе.

Војне јединице и војне установе из става 1. овог члана, могу за своје издвојене објекте одредити лице које ће осим послова безбедности и здравља на раду, обављати и послове заштите животне средине и заштите од пожара.

Члан 39.

Психолог организује, спроводи и контролише примену прописаних и наређених мера психосоцијалне заштите, а посебно:

1) врши психолошку припрему припадника стражарско-чуварске службе и других облика обезбеђења и лица за обављање сложенијих задатака;

2) врши пријем и праћење прилагођавања војника;

3) врши психолошку припрему возача војних возила;

4) предузима превентивне мере за заштиту психичког здравља људи и прати психо-физичку оптерећеност;

5) врши оспособљавање старешина, цивилних лица и командира основних јединица за рад са људима, препознавање неприлагођеног понашања, склоности наркоманији и алкохолизму, као и предузимање мера за спречавање самоубиства;

6) обавља и друге задатке из области безбедности и здравља на раду.

Члан 40.

Референт за здравствену заштиту предлаже мере безбедности и здравља на раду са становишта здравствене заштите, а посебно:

1) учествује у поступку процене ризика на радном месту и у радној околини, прати спровођење и врши контролу прописаних и наређених мера здравствене заштите;

- 2) врши анализу боловања и предлаже мере регулисања здравствене заштите;
- 3) испитује факторе који утичу на здравље и проучава узроке настанка повреда на раду и професионалних обољења и предлаже мере за њихово спречавање;
- 4) организује и реализује обуку из прве помоћи;
- 5) води евиденције о повредама на раду;
- 6) организује периодичне лекарске прегледе припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који раде на радним местима са повећаним ризиком;
- 7) планира и предлаже набавку средстава и опреме за пружање прве помоћи;
- 8) предлаже и учествује у организовању обуке из области здравствене заштите;
- 9) израђује периодичне извештаје и анализе из своје надлежности и предлаже мере за унапређење стања;
- 10) обавља и друге задатке из области здравствене заштите.

Члан 41.

За обављање послова заштите здравља на раду ангажује се служба медицине рада у Министарству одбране и Војсци Србије (у даљем тексту: служба медицине рада).

Надлежни старешина или руководиоца на основу оцене службе медицине рада одређује посебне здравствене услове за обављање одређених послова на радном месту у радној околини или за употребу поједине опреме за рад и/или наоружања и војне опреме.

Надлежни старешина или руководиоца у обавези је да служби медицине рада обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране.

Члан 42.

Надлежне старешине или руководиоци, организациона јединица Министарства одбране носилац здравствене функције, Фонд за социјално осигурање војних осигураника и синдикат професионалних припадника Војске Србије сарађују и учествују у доношењу заједничких ставова у вези са планирањем и унапређивањем безбедности и здравља на раду и старају се о развоју и унапређивању опште културе безбедности и здравља на раду, у складу са Законом о одбрани, законом којим се уређује безбедност и здравље на раду и прописима донетим на основу тог закона.

Члан 43.

Команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органи управе у саставу Министарства одбране воде и чувају евиденције у области безбедности и здравља на раду у складу са законом којим се уређује безбедност и здравље на раду и подзаконским актом којим се прописује начин вођења евиденција у области безбедности и здравља на раду.

У области безбедности и здравља на раду воде се евиденције о:

- 1) радним местима са повећаним ризиком (Образац 1);
- 2) припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране распоређених на та радна места (Образац 2);
- 3) повредама на раду (Образац 3);
- 4) професионалним обољењима (Образац 4);
- 5) болестима у вези са радом (Образац 5);
- 6) припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране оспособљеним за безбедан и здрав рад (Образац 6);
- 7) опасним материјама које се користе у току рада (Образац 7);
- 8) извршеним испитивањима услова радне околине (Образац 8);
- 9) извршеним прегледима и проверама опреме за рад (Образац 9);
- 10) издатим средствима и опреми за личну заштиту на раду (Образац 10);
- 11) пријавама смртних, колективних и тешких повреда на раду, као и повреда на раду због којих припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране није способан за рад више од три узастопна радна дана (Образац 11);
- 12) пријавама професионалних обољења (Образац 12);
- 13) извршеним лекарским прегледима припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду (Образац 13);
- 14) пријавама опасних појава које би могле да угрозе безбедност и здравље припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране (Образац 14);
- 15) средствима и опреми за личну заштиту на раду (Образац 15).

Обрасци евиденција од 1 до 15 одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

III. СПРОВОЂЕЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 44.

Када због увођења нове технологије или новог наоружања и војне опреме нису прописане мере безбедности и здравља на раду, надлежни старешина или руководилац до прописивања мера примењује мере безбедности и здравља на раду у складу са овим правилником и друге општепризнате мере којима се обезбеђује безбедност и здравље припадника Војске Србије односно запослених у Министарству одбране.

Општепризнатом мером, у смислу става 1. овог члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље припадника Војске Србије односно запослених у Министарству одбране у мери у којој је то изводљиво.

Општепризнате мере разрађују се на основу пројектне и техничке документације коришћене при увођењу нове технологије и с њима се упознају припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране пре почетка рада.

Члан 45.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране у обавези су да примењују прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користе средства за рад и опасне материје, да користе прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукују, да не би угрозили своју безбедност и здравље, као и безбедност и здравље других лица.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране у обавези су да пре почетка рада прегледају своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице.

Припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране није дозвољено да самовољно искључују, мењају или уклањају безбедносне уређаје на средствима за рад.

Пре напуштања радног места припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране у обавези су да радно место и средства за рад оставе у стању да не угрожавају друге.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране у обавези су да, у складу са својим са знањима, одмах обавесте непосредног руководиоца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози њихову безбедност и здравље или безбедност и здравље других.

Радна места и простори на којима постоје опасности и штетности по живот и здравље морају бити прописно и видно обележена ознакама које садрже информацију о ризицима у технолошком процесу, правцима кретања, дозвољеним местима задржавања, као и о мерама за спречавање или отклањање ризика.

Члан 46.

Основне мере и средства за безбедност и здравље на раду су неопходан минимум заштите који Министарство одбране и Војска Србије пружају сваком припаднику Војске Србије и запосленом у Министарству одбране, зависно од специфичности послова.

Мере безбедности и здравља на раду које се односе на услове рада, а имају утицаја на безбедност припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране при раду начелно деле се на превентивне, опште и посебне.

Члан 47.

Превентивне мере безбедности и здравља на раду предузимају се у фази пројектовања и изградње војних објеката, уређаја и инсталација односно при набавци наоружања и опреме за потребе Војске Србије.

Превентивне мере из става 1. овог члана морају да задовоље све техничке и технолошке услове и стандарде који гарантују безбедност и здравље на раду, у складу са законом и подзаконским прописима.

Члан 48.

Опште мере безбедности и здравља на раду примењују се за сва радна места на којима се припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране налазе на раду и њима се одређују:

1) услови које треба да испуњавају грађевински објекти односно радне и друге просторије у којима се налазе припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране; микроклима и исправност и безбедност инсталација (електричних, громобранских, телефонских, топловодних, канализационих и сл.), уређаја, машина, дизалица и других алата и опреме;

2) мере које се предузимају у процесу обуке према Плану и програму обуке да би се упознали са изворима опасности, поступцима за заштиту и оспособљавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад;

3) мере за смањење ризика у процесу рада од механичког повређивања, опасног дејства електричне струје, штетних материја, експлозија и слично (вентилација, заштитне направе на машинама, средства и опрема за личну заштиту на раду и сл.);

4) мере којима се рад прилагођава човеку, нарочито у погледу конципирања радног места, избора опреме и оруђа за рад, као и метода рада и производње, ради ублажавања једноличности у процесу рада и обуке (аутоматизација, роботизација, декорација и сл.);

5) мере за уклањање извора опасности (када је технички могуће извршити замену опасних техничких поступака безопасним, шкодљивих материја нешкодљивим и сл.);

6) мере превенције у технологији, организацији рада и радним условима, почев од спровођења мера прописаних законом и подзаконским прописима у Војсци Србије и ван Војске Србије, а односе се на безбедност и здравље на раду и заштиту радне околине;

7) мере које се предузимају приликом преноса, утовара, превоза и истовара техничких материјалних средстава и употребе моторних возила на путевима, као и безбедност и здравље на раду у вези са кретањем лица на раду у транспорту;

8) мере за стварање безбедних услова за рад, обуку и друге делатности у одговарајућој радној околини (забранити приступ у зону опасног простора, спречавање прилаза непозваним лицима, ограђивање извора опасности, прекидање рада на месту опасном за здравље или живот људи док се не отклоне узрочници опасности и сл.);

9) мере које се предузимају приликом прегледа и провере опреме за рад (возила, оруђа за рад, средства за личну заштиту на раду и сл.) и испитивања радне околине;

10) мере које се предузимају приликом евакуације, спасавања и пружања помоћи у случају елементарних и других несрећа;

11) мере које се предузимају приликом обезбеђивања хигијенских и здравствених услова рада којима се отклањају узроци обољења или здравствених оштећења у вези са радом (периодични прегледи, боловања, краће радно време, чешћи одмори и друге мере), као и пружање прве помоћи и организовање спасавања у случају повреде на раду;

12) средства и опрема за личну заштиту на раду за отклањање дејства појединих врста опасности и штетности и друге мере.

Уколико припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране нису претходно оспособљени и није извршена провера оспособљености за примену мера безбедности и здравља на раду у току коришћења и одржавања средстава, не могу руковати техничким материјалним средствима и опремом нити их могу користити.

Члан 49.

Посебне мере безбедности и здравља на раду одређују се за посебне врсте послова и када се због специфичних опасности и штетности заштита не обезбеђује општим мерама безбедности и здравља на раду.

Прописима из области безбедности и здравља на раду одређују се посебне мере и средства за заштиту на радовима који се изводе под земљом, под водом, на отвореном простору, на уздигнутим местима и на покретним објектима копненог, ваздушног и водног саобраћаја.

Мерама из става 1. овог члана утврђују се услови у погледу животног доба, стручне спреме, здравственог, физичког и психичког стања припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који раде на таквим местима.

Тежиште у спровођењу посебних мера безбедности и здравља на раду на радним местима је при извршавању следећих активности:

1) за време обуке према Плану и програму обуке: при извођењу гађања, физичког вежбања односно савладавања пешадијских препрека, обуке на борбеним средствима, обуке на води и обуке са минско-експлозивним средствима и убојним средствима;

2) за време рада:

(1) чуварске службе – наоружаних лица,

(2) органа унутрашње службе – дежурних, пожарних,

(3) лица која раде у објектима техничког блока (радионицама, сервисима, парку техничких средстава и сл.),

(4) лица која раде на одржавању убојних средстава, погонске опреме и инсталација,

(5) лица која раде у војном ресторану,

(7) лица у кухињско-трпезаријском блоку.

Члан 50.

При изради техничке документације за нове и реконструисане објекте намењене за радне и помоћне историје, инвестиционе објекте где се процес рада обавља на отвореном простору и за технолошке процесе примењују се прописане мере безбедности и здравља на раду односно правном лицу које израђује техничку документацију обезбеђује се одговарајући технолошко-пројектни задатак са параметрима услова рада и безбедности на раду.

Саставни део техничке документације за објекте и технолошке процесе коју израђује правно лице из става 1. овог члана је посебан прилог о безбедности и здрављу на раду са знаком свих опасности по живот и штетност по здравље и мерама које су предвиђене да се те опасности и штетности отклоне или сведу у дозвољене односно прихватљиве границе.

Прилог из става 2. овог члана израђује се за сваки објекат односно део објекта или инсталације и садржи и изјаву пројектанта да су при изради техничке документације уграђене прописане мере безбедности и здравља на раду и прописе који су коришћени при изради документације.

Комисија за технички преглед изграђеног односно реконструисаног објекта приликом прегледа утврђује да ли су примењене прописане мере безбедности и здравља на раду.

Члан 51.

Мере безбедности и здравља на раду при пројектовању и изградњи војних зграда, погона, лабораторија, полигона, стрелишта, складишта, подземних објеката и слично и мере безбедности и здравља на раду које се односе на опрему за радне и помоћне просторије, уређаје и постројења за одржавање микроклиматских услова и осветљеност простора, као и мере којима се спречава прекомерна бука, вибрације и заштита од удара грома, електричног удара, појаве статичког електрицитета спроводе се у складу са одредбама закона и других прописа којима се уређује област безбедности и здравља на раду, као и војних прописа и стандарда који се односе на војно грађевинарство.

Мере безбедности и здравља на раду при организовању и извођењу радова на одржавању војних објеката и стамбених простора за смештај и рад људства подразумевају мере при извођењу:

- 1) хитних интервенција у зградама и стамбеном простору на одржавању;
- 2) радова на одржавању водовода и канализације;
- 3) радова на одржавању електроинсталација;
- 4) радова на одржавању лифтова;
- 5) грађевинско-занатских радова.

Члан 52.

Мере безбедности и здравља на раду при употреби, опслуживању, ремонту и одржавању наоружања и војне опреме, опреме и средстава за рад, машина, уређаја и инструмената спроводе се у складу са прописима којима су прописане опште мере заштите, као и техничким упутствима произвођача која се чувају у индивидуалном комплету наоружања и војне опреме и техничком документацијом опреме и средстава за рад.

Мере безбедности и здравља на раду при ремонту наоружања и војне опреме прописују се у оквиру технолошког поступка ремонта за сваку конкретну покретну ствар.

Члан 53.

Мере безбедности и здравља на раду од статичког електрицитета које се примењују на средствима за рад, уређајима и у радним просторијама и на радним местима где постоји опасност од искрења и изазивања пожара и експлозије запаљивих смеша спроводе се у складу са прописом о техничким нормативима за заштиту од статичког електрицитета.

Члан 54.

Мере безбедности и здравље на раду при извођењу обуке обезбеђују се кроз три основне фазе: припрему, извођење и проверу.

Припрема извођача обуке планира се наставном документацијом и обухвата поступке планирања и програмирања образовних садржаја кроз избор образовно-васпитних метода и других мера безбедности и здравља на раду по месту и времену, као и припрему слушалаца и материјалне базе за обуку.

Извођењем образовно-васпитног процеса обухвата се практична примена програмског садржаја израженог избором методе, средстава, времена, величине групе, профила слушалаца, начина извођења практичног рада, као и спровођење предвиђених мера безбедности и здравља на раду у случају потребе и допунских мера безбедности и здравља на раду.

Ради стварања безбедних услова за обуку, поред припреме извођача обуке, врши се контрола техничке исправности: наставно-образовне технике, аудио-визуелних средстава (панои, наставни листови и сл.), алата, прибора и разних помагала, школских средстава, пресека, спортских справа на полигонима и вежбаљима, пешадијских препрека, стрелишта и слично, у складу са упутствима тактичких носилаца.

Члан 55.

Мере безбедности и здравља на раду које се предузимају при раду на отвореном при високим температурама (изнад 36°C) су организационе, техничке, здравствене и друге мере које подразумевају:

- 1) честу замену припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који обављају послове на отвореном;
- 2) избегавање рада у најтоплијем делу дана (од 11 до 16 часова);
- 3) организацију рада по сменама;
- 4) увођење додатне радне снаге;
- 5) прераспodelу обављања послова односно да тежи део посла треба обављати у хладнијем делу дана;
- 6) чешће паузе уз обезбеђивање довољних количина воде и безалкохолних напитака;

7) обезбеђивање простора где припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране могу да се склоне од сунца и расхладе;

8) давање информација припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране о опасностима по здравље због излагања високим температурама;

9) упознавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране са симптомима болести проузрокованим високим температурама;

10) обезбеђивање и пружање прве помоћи уколико дође до здравствених проблема.

Мере безбедности и здравља на раду које се предузимају при раду на отвореном при ниским температурама подразумевају прилагођавање режима рада и организације рада у току радног времена, прераспodelу радног времена, паузе за одмор, обезбеђивање просторија за загревање, заклона, као и обезбеђивање довољне количине топлих напитака.

Мере безбедности и здравља на раду при екстремно високим односно ниским температурама, при настанку елементарних непогода и ванредних догађаја, које се односе на спровођење превентивних мера безбедности и здравља на раду спроводе се у складу са прописима којима се уређују ванредне ситуације и ванредни догађаји.

Члан 56.

Мерама безбедности и здравља на раду од токсичног дејства погонских средстава (нафта и нафтни деривати) обезбеђује се да се концентрација пара у радној атмосфери одржава у дозвољеним границама.

При раду са нафтом и нафтним дериватима, а посебно при извођењу радова у затвореним складишним просторима (надземни и подземни резервоари, цистерне и сл.) поступа се на следећи начин:

- 1) отворити поклопац (отвора) ради обезбеђења природног проветравања;
- 2) извршити мерење створене концентрације пара (гасова);
- 3) обезбедити вештачко проветравање;
- 4) извршити контролно мерење концентрације пара (гасова);
- 5) отпочети са планираним радовима ако је концентрација пара у дозвољеним границама;
- 6) перманентно вршити контролу концентрације пара (гасова) у току рада.

Члан 57.

Припадницима Војске Србије који у току рада долазе у додир са нафтом и нафтним дериватима обезбеђују се средства за личну заштиту на раду ради заштите дисајних органа, тела, ногу, руку и главе.

Забрањује се рад у цистернама, резервоарима и другим судовима без употребе средстава за личну заштиту на раду.

Члан 58.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да за сва радна места у радној околини на којима се могу појавити експлозивне атмосфере изврши процену ризика од настанка повреда на раду и оштећења здравља припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране услед експлозивних атмосфера, у складу са прописом којим се прописују минимални захтеви које је потребно испунити у обезбеђивању примене превентивних мера за заштиту безбедности и здравља на раду услед ризика од експлозивних атмосфера.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да простор у коме се могу појавити експлозивне атмосфере класификује у одговарајуће зоне у складу са Класификацијом простора у којима се могу појавити експлозивне атмосфере и обезбеди примену превентивних мера наведених у Прегледу превентивних мера за безбедан и здрав рад услед ризика од експлозивних атмосфера и критеријума за избор опреме за рад и заштитних система у складу са прописом из става 1. овог члана.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да приликом процене ризика од експлозије донесе документ о заштити од експлозије у складу са прописом из става 1. овог члана.

Документ о заштити од експлозије може бити прилог акта о процени ризика који је надлежни старешина или руководилац донео у складу са прописима о безбедности и здравља на раду.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да документ о заштити од експлозије донесе пре почетка рада на радним местима на којима се могу појавити експлозивне атмосфере, као и да изврши делимичну измену и допуну документа о заштити од експлозије уколико процену ризика није извршио у складу са одредбама прописа из става 1. овог члана, као и у случају настанка промена које могу утицати на безбедност и здравље припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, а нарочито у погледу коришћења опреме за рад и организације рада.

Приликом чишћења судова за складиштење или превоз запаљивих течности примењивати посебне мере безбедности и здравља на раду у складу са прописом којим се прописују технички нормативи за заштиту од пожара и експлозије при чишћењу судова за складиштење или превоз запаљивих течности које се при нормалном притиску и температури налазе у течном стању.

Ускладиштавање и претакање запаљивих течности чија је тачка запаљивости испод 100°C врши се на начин одређен Техничким прописима о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштавању и претакању запаљивих течности.

Члан 59.

Рад у цистернама, резервоарима и другим судовима врши се као „рад у двоје” ради узајамног осматрања и обостране будности.

Ако се за извршавање радова у резервоару или цистерни и слично ангажују два лица, једно лице се налази на отвору на којем је један крај конопца, а други крај конопца је причвршћен за опасач лица које је у резервоару или цистерни и слично.

Ако се за извршавање радова ангажује више лица, ван резервоара или цистерне и слично морају се налазити најмање два лица која:

- 1) врше надзор над радом лица унутар резервоара или цистерне и слично и стално прате њихово понашање;
- 2) у случају пада или необичног понашања лица унутар резервоара (безразложни смех, певање, љуљање попут пијанства и сл.) изводе односно извлаче то лице на безбедно место и указују му прву помоћ, при чему воде рачуна да не угрозе себе и друге у својој околини.

Члан 60.

У простору за претакање и ускладиштење погонског горива треба предузети следеће мере безбедности и здравља на раду:

- 1) на видним местима у зонама опасности поставити знаке забране;
- 2) радове на електричним инсталацијама у зонама опасности вршити у складу са прописом о електричним постројењима на надземним местима угроженим од експлозивних смеша;
- 3) возила која имају мотор са унутрашњим сагоревањем користити са упаљеним мотором само ако на издуним цевима имају атестиран хватач варница.

Члан 61.

Припадници Војске Србије који раде у станицама за снабдевање горивом моторних возила треба да буду обучени за правилно руковање уређајима на станици и средствима за гашење пожара и упознати са осталим безбедносним мерама.

Члан 62.

Претакање запаљивих течности по правилу врши се дању. Ако се претакање врши ноћу, место за претакање горива мора бити осветљено електричним осветљењем у складу са прописом о електричним постројењима на надземним местима угроженим од експлозивних смеша.

Члан 63.

На местима за претакање погонских горива морају се налазити лако уочљиви натписи који се постављају на почетку приступног пута односно приступног колосека: „Забрањено пушење и приступ отвореним пламеном”, „Незапосленима приступ забрањен”, „Опасност од пожара и експлозије”, „Стоп – цистерна прикључена” и „Обавезна употреба алата који не варничи”.

Члан 64.

Уређајима на местима за претакање погонских горива могу руковати само припадници Војске Србије који су посебно оспособљени и обучени.

Члан 65.

Мере безбедности и здравља на раду у саобраћају и транспорту спроводе се у складу са прописима којима се уређује транспорт људи и средстава и опасног терета у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 66.

Безбедност и здравље на раду људства при опслуживању ваздухоплова на стајанци и одржавању у ваздухопловнотехничким радионицама обухвата мере и активности којима се могу отклонити опасности при раду или смањити штетност по здравље припадника Војске Србије.

Мере безбедности и здравља на раду из става 1. овог члана спроводе се у складу са прописима о примени мера безбедности и здравља на раду на аеродромима, прописом којим се уређује ваздухопловнотехничка служба, као и упутствима из области безбедности и здравља на раду.

Члан 67.

Мере безбедности и здравља на раду при производњи, транспорту, манипулацији, складиштењу и чувању опасних материја спроводе се у складу са законом и подзаконским прописима Републике Србије и војним прописима.

Члан 68.

Под изворима електромагнетног зрачења подразумевају се радио и микроталасни уређаји који се користе у телекомуникацијама, радарским уређајима и појачивачима, као и сва остала техничка средства која емитују електромагнетну енергију високих и ниских фреквенција, одговарајуће густине и снаге електромагнетног зрачења.

Ради заштите припадника Војске Србије изложених дејству електромагнетног зрачења користе се екранизоване просторије, паравани, заштитни филтери и други технички уређаји који спречавају продор електромагнетног зрачења према упутствима произвођача.

Мерење електромагнетног зрачења врши се најмање једанпут у три године и при свакој реконструкцији или адаптацији уређаја који зрачи, ако упутством произвођача није другачије одређено.

Члан 69.

Мере безбедности и здравља на раду при раду са убојним средствима спроводе се у складу са упутствима за рад складишта убојних средстава.

Пре коришћења убојних средстава треба проверити да није дошло до мешања школске, маневарске и бојеве муниције, њихову чистоћу, исправност и рокове за извршење контролно-техничких прегледа.

Сви припадници Војске Србије који непосредно раде са убојним средствима морају бити у потпуности психофизички здрави.

Припадницима Војске Србије који болују од срчаних или психичких обољења, дијабетичарима, који су склони употреби алкохола, употреби психоактивних супстанци или конфликтном понашању и за које је решењем надлежне комисије утврђено ограничење радне способности, није дозвољен рад са убојним средствима.

Члан 70.

Мере безбедности и здравља на раду при раду са ласерским зрачењем предузимају се у складу са прописом којим се уређује област техничких норматива за ласерске уређаје и системе, као и упутствима произвођача ласерских уређаја и важећим стандардима.

Члан 71.

Мере безбедности и здравља на раду у парку техничких средстава, стајанци ваздухоплова, сервисној станици, техничкој радионици, хангарима за смештај и одржавање техничких материјалних средстава, акумулаторским станицама, котларницама и другим објектима, као и на техничким средствима у објектима и просторима за њихово чување, спроводе се у складу са овим правилником и војним прописима из области техничке службе, безбедности путног саобраћаја, службе у парковима моторних возила, прописима о заштити од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије и упутствима произвођача уграђене опреме и инсталације, алата и машина на употреби.

Члан 72.

Мере безбедности и здравља на раду у перионицама и хемијским чистионицама спроводе се у складу са овим правилником и упутствима произвођача опреме која се користи у технолошком процесу рада.

Члан 73.

У перионицама и хемијским чистионицама могу радити припадници Војске Србије који су оспособљени за безбедан и здрав рад и опслуживање машина у раду, који познају радни простор и упознати су са опасностима и штетностима у току рада.

Припадник Војске Србије који почиње да ради на машинама мора бити оспособљен односно обучен за самосталан и безбедан рад.

Члан 74.

Планирање и обављање редовних техничких прегледа машина и алата на употреби и инсталација у перионицама и хемијским чистионицама врши се према прописаним роковима произвођача. Машине морају бити правилно постављене, уземљене, заштићене од електричног напона додира и технички и функционално исправне.

За машине на употреби мора се обезбедити упутство за рад и одржавање на српском језику и употребна дозвола од овлашћене установе након извршеног постављања или извршеног већег ремонта.

Са машина се не могу скидати уграђене заштитне направе.

При опслуживању машина морају се поштовати прописане операције и радње и сваки квар пријавити непосредном старешини односно руководиоцу.

Члан 75.

У погону перионице обезбедити потпуну исправност електричне инсталације, инсталације паре и климатизације радног простора.

Одржавати параметре микроклиме који обезбеђују комфорност радних места.

Члан 76.

Локалном издувном вентилацијом и општом вентилацијом треба онемогућити присуство повећане концентрације пара средства за хемијско чишћење у радној околини.

Концентрацију пара средстава за хемијско чишћење у радној околини треба држати испод дозвољене границе и редовно вршити контроле пара у радној околини (најмање једанпут годишње, по процени и чешће).

Члан 77.

Организација рада мора бити таква да се што мање времена проводи у контаминираној средини.
У току рада у контаминираној средини обавезна је употреба средстава за личну заштиту на раду.

Члан 78.

Објект перионице и хемијске чистионице мора одговарати намени односно технолошком процесу рада и мора имати употребну дозволу надлежне установе.

Мере безбедности и здравља на раду у перионицама, хемијским чистионицама и другим техничким целинама у којима постоје радна места са повећаним ризиком спроводе се у складу са одредбама закона и техничких упутстава произвођача опреме која се користи у овим објектима.

Члан 79.

У војном ресторану и издвојеној просторији за обедовање, свакодневно од сваког обода узима се контролни оброк свих врста јела ради утврђивања здравствене исправности.

Припадници Војске Србије који раде у војним ресторанима морају имати гардеробне ормаре за одвојено чување радне и службене одеће.

Санитарне просторије (купатила, тоалети), просторије за сушење одеће, обуће и слично морају бити издвојене за припаднике Војске Србије који раде у војном ресторану.

За рад и чистоћу у санитарним просторијама одговоран је старшина јединице која их користи.

На свим радним местима, поред машина и уређаја морају бити истакнути упутство за безбедан рад и спинак средстава и опреме за личну заштиту на раду која је обавезна.

Припадници Војске Србије који раде са артиклима хране морају бити здрави и не смеју бити клицоноше.

За рад, ред, чистоћу и примену мера безбедности и здравља на раду у војном ресторану односно издвојеној просторији за обедовање одговоран је управник ресторана.

Члан 80.

Безбедност и здравље на раду у војноздравственим установама подразумева:

- 1) заштиту безбедности и здравља на раду од контакта са болесницима;
- 2) употребу средстава и опреме за заштиту на раду;
- 3) одржавање хигијенских услова потребних за безбедан живот и здрав рад;
- 4) чување лекова који се могу злоупотребити и слично.

Мере безбедности и здравља на раду спроводе се у складу са Правилном службе Војске Србије, овим правилником, упутством за примену мера безбедности и здравља на раду и прописима о раду органа и установа здравствене службе.

Члан 81.

Мере безбедности и здравља на раду у војноздравственим установама су мере заштите:

- 1) при раду у лабораторијама;
- 2) при раду са медицинским апаратима, медицинским инструментима, електричним и другим апаратима и уређајима;
- 3) у контакту са болесницима;
- 4) при лечењу и нези оболелих од вирусног хепатитиса Б и Ц;
- 5) при лечењу и нези оболелих од синдрома стеченог губитка имунитета;
- 6) од професионалне заразе вирусом ХИВ;
- 7) при раду са јонизујућим зрачењима;
- 8) при раду са изворима јонизујућих зрачења у случају акцидента;
- 9) при раду са електромагнетним зрачењем;
- 10) при раду са ласерима у затвореним просторијама;
- 11) при раду са токсичним, мутагеним и карциногеним материјама;
- 12) при раду са хемикалијама;
- 13) при раду са потенцијално инфицираним материјалом;
- 14) при раду од инфекције;
- 15) при раду у лабораторији са узорцима биолошког материјала означеног жутом етикетом;
- 16) при раду са запаљивим материјалом;
- 17) при раду са експлозивним материјалом;
- 18) при раду са отровним материјалом;
- 19) при раду са нагризајућим материјама;

20) при раду са компримованим гасовима;

21) при чувању лекова.

Члан 82.

Ако за поједине технолошке процесе, просторе, објекте и уређаје у Министарству одбране и Војсци Србије овим правилником нису утврђене посебне мере безбедности и здравља на раду примењују се посебне мере безбедности и здравља на раду прописане законом којим се уређује безбедност и здравље на раду и подзаконским прописима.

Члан 83.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране који рукују апаратима и уређајима морају бити обучени за руковање тим апаратима и уређајима, а нарочито оним апаратима и уређајима који због високог притиска гасова и присуства опасних и штетних материја могу проузроковати оштећење здравља са могућим трајним инвалидитетом или смртним исходом.

Члан 84.

Надлежне старешине или руководиоци команди, јединица и установа Војске Србије, војних јединица и војних установа које су организационо и функционално везани за Министарство одбране и органа управе у саставу Министарства одбране у којима се врши специфична војна служба и служба под отежаним условима у складу са прописом у Министарству одбране и Војсци Србије којим се уређује специфична војна служба и служба под отежаним условима, у обавези су да обезбеде планирање, организовање, спровођење и контролу посебних мера безбедности и здравља на раду приликом обављања службе.

Члан 85.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих на школовању и раду у Министарству одбране и Војсци Србије (нарочито у вези са њиховим духовним и телесним развојем), жена које раде на радном месту са повећаним ризиком које би могло да им угрози остваривање материнства, особа са инвалидитетом и професионално оболелих – обезбеђују се у складу са Законом о Војсци Србије, законом којим се уређује област рада, законом којим се уређује област пензијско-инвалидског осигурања, законом којим се уређује безбедност и здравље на раду, овим правилником и другим прописима, као и уговором о школовању и усавршавању односно уговором о раду.

Члан 86.

Радна места са повећаним ризиком у Министарству одбране и Војсци Србије су радна места утврђена актом о процени ризика на којима, поред потпуно или делимично примењених мера заштите, постоји повећан ризик од повређивања, настанка професионалних обољења, обољења у вези са радом и оштећења здравља.

Радна места са повећаним ризиком из става 1. овог члана подразумевају рад:

- 1) у просторијама загађеним хемијским, физичким и биолошким штетностима;
- 2) у зони штетних зрачења и на уређајима или склоповима система који емитују штетно зрачење;
- 3) у условима високе и ниске температуре;
- 4) у условима неадекватне осветљености и повећаног нивоа буке;
- 5) у барокоморама и кесонима;
- 6) ронилаца;
- 7) летачког особља.

Радним местима са повећаним ризиком из става 1. овог члана сматрају се и специфични технолошки процеси рада и обуке у којима не постоји могућност примене појединих прописаних мера безбедности и здравља на раду.

Члан 87.

Радна места са повећаним ризиком у Министарству одбране и Војсци Србије, у смислу овог правилника, јесу радна места на којима се:

- 1) обављају послови на лабораторији и делаборацији муниције, бомби и експлозива, радови у техникумима за експлозивне и лако запаљиве материје, као и радови са енергетским опасним материјама и радови на истраживању, испитивању и развоју експлозивних материја, запаљивих течности и гасова;
- 2) обављају послови заштите од пожара (ватрогасне јединице – екипе);
- 3) обављају послови руковања уређајима и постројењима за складиштење лако запаљивих течности и гасова;
- 4) обављају послови на бродовима и другим пловним објектима;
- 5) обављају послови руковања и управљања машинама и уређајима на механизовани погон на којима се не може применити заштита од механичких опасности;
- 6) обављају ронилачки и слични послови;

- 7) обављају послови руковања котловским постројењима, компресорским станицама и другим енергетским постројењима, станицама и посудама са компримованим ваздухом;
- 8) обављају послови управљања дизалицама на механизовани погон;
- 9) обављају послови у акумулаторским станицама;
- 10) обавља постављање скела, оплата и ограда при извођењу грађевинских радова;
- 11) обављају радови који у току претежног дела пуног радног времена (више од 51% укупног радног времена) захтевају тешко физичко напрезање и послови који се обављају у нефизиолошком или принудном положају тела;
- 12) изводе радови на висини од три метра и већој, ако се применом основних мера безбедности и здравља на раду не може спречити повећана опасност од пада са места где се рад обавља;
- 13) обављају радови на заваривању;
- 14) обављају радови на дезинфекцији, дезинсекцији и дератизацији;
- 15) обављају послови који у току претежног дела пуног радног времена захтевају изложеност неповољној микроклими и физичким или хемијским штетностима;
- 16) обављају послови који у току претежног дела пуног радног времена захтевају изложеност јонизујућим и нејонизујућим зрачењима;
- 17) обављају послови у стално запоседнутим подземним објектима.

Члан 88.

Радним местима са повећаним ризиком сматрају се и радна места на којима због изложености повећаним напрезањима треба предузети посебне превентивне мере, а која захтевају испуњавање посебних здравствених и психофизичких услова, одговарајућу стручност и оспособљеност, животну доб и друго.

Члан 89.

За утврђивање радних места са повећаним ризиком из чл. 87 и 88. овог правилника, надлежни старешина или руководиоца образује стручни тим који у сарадњи са службом медицине рада ангажованом у поступку процене ризика и у складу са овим правилником израђује акт о процени ризика.

Радна места из става 1. овог члана утврђују се актом о процени ризика, мере за смањење ризика дефинишу се закључком из процене ризика, а њихово спровођење обезбеђује се наређењем надлежног старешине или руководиоца.

Надлежни старешина или руководиоца актом о процени ризика може утврдити и радна места са повећаним ризиком која нису наведена у члану 87. овог правилника на основу спроведеног поступка процене ризика и прибављеног мишљења службе медицине рада.

Члан 90.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране који раде на радним местима са повећаним ризиком и испуњавају посебне здравствене услове упућују се на лекарске прегледе (претходни и периодични), у складу са прописом којим се уређује начин и поступак за вршење претходних и периодичних лекарских прегледа.

Члан 91.

Надлежне старешине или руководиоци упућују припаднике Војске Србије и запослене у Министарству одбране на претходни лекарски преглед пре распоређивања на радно место са повећаним ризиком, као и на периодични лекарски преглед једанпут годишње.

Претходним лекарским прегледима утврђују се и оцењују посебни здравствени услови односно способности за рад на радним местима из члана 86. овог правилника.

Периодичним лекарским прегледима утврђује се да ли су код припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране настала професионална обољења, обољења у вези са радом или здравствена оштећења која су прописана као контраиндикације за рад на радном месту или је дошло до одступања у погледу прописаних здравствених захтева, а здравствена способност за наставак рада оцењује се зависно од степена здравствених оштећења.

Ванредни или контролни лекарски прегледи могу се вршити и пре истека рока из става 1. овог члана, ако је дошло до повреде или обољења које умањује радну способност припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, на лични захтев уз сагласност надлежног старешине или руководиоца, као и на захтев његовог претпостављеног ако се код припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране примеће здравствене сметње које умањују његову радну способност.

Надлежни старешина или руководиоца у обавези је да актом о процени ризика, на основу оцене службе медицине рада одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране на радном месту са повећаним ризиком.

На радно место са повећаним ризиком може се поставити само лице које је обавило претходни односно периодични лекарски преглед.

Члан 92.

На радно место са повећаним ризиком поставља се односно распоређује припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који испуњава услове прописане чланом 88. овог правилника и за кога је на претходном односно периодичном, контролном или ванредном лекарском прегледу утврђена здравствена способност за безбедан и здрав рад на том радном месту.

Припаднику Војске Србије и запосленом у Министарству одбране за кога се на периодичном лекарском прегледу утврди да више не испуњава услове за рад на радном месту са повећаним ризиком предлаже се друго одговарајуће радно место и упућује се на војнолекарску и/или надлежну инвалидску комисију ради оцене радне способности.

Распоред лица из става 2. овог члана траје до дана достављања правоснажног решења војнолекарске комисије односно инвалидске комисије.

Члан 93.

Припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране који су у току рада изложени одређеним врстама опасности и штетности, надлежни старешина или руководилац у обавези је да обезбеди средства и опрему за личну заштиту на раду.

Средства и опрема за личну заштиту на раду као што су одећа, обућа, помоћне направе и уређаји служе за спречавање повреда на раду, професионалних обољења, болести у вези са радом и других штетних последица по здравље.

Члан 94.

Против припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који се не придржавају прописа о коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду покреће се дисциплински поступак.

Члан 95.

Средства и опрема за личну заштиту на раду служе за заштиту:

- 1) органа за дисање (када је смањена количина кисеоника и отежано дисање);
- 2) очију и лица (од летећих варница и честица, опасних материја, зрачења, јаке светлости);
- 3) главе (од пада тежих предмета, удара о тврд предмет или подлогу, од удара струје);
- 4) чула слуха (од прекомерне буке и натпритиска);
- 5) руку (од одређених опасности од механичких повреда, влаге, опекотина, опасних материја, удара струје и сл.);
- 6) ногу (од пада тешких и котрљајућих предмета, убода, посекотина, струје, опасних материја);
- 7) тела (од дејства опасних материја, влаге, високе и ниске температуре и сл.);
- 8) ручног зглоба (од механичких повреда и вибрација);
- 9) рамена (при ношењу тешких терета и са оштрим ивицама);
- 10) кичме (од повреде и деформације);
- 11) трбушних органа (од механичких повреда);
- 12) од неповољног дејства атмосферских утицаја (заштита људства на стражарској, чуварској и другим сталним или привременим унутрашњим службама);
- 13) од јонизујућих и нејонизујућих зрачења;
- 14) од пада са висине на радним местима на којима се не могу заштити на други начин;
- 15) одржавања личне хигијене и пружање прве помоћи.

Члан 96.

Планирање и набавка средстава и опреме за личну заштиту на раду врши се на основу норми припадања средстава и опреме за личну заштиту на раду.

Команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органи управе у саставу Министарства одбране у обавези су да приликом покретања поступка набавке опреме за рад (машине, уређаји, постројења, инсталације, наоружање и војна опрема, алат и сл.) и средстава и опреме за личну заштиту на раду захтевају од произвођача, а преко добављача односно испоручиоца да прибави упутство за безбедан рад, употребу и одржавање, као и потврду да су на испорученој опреми за рад, средствима и опреми за личну заштиту на раду примењене прописане мере безбедности и здравља на раду.

Упутства и потврде из става 2. овог члана морају бити на српском језику.

При набавци средстава и опреме из става 1. овог члана из иностранства, наручилац је у обавези да испоручиоцу достави техничке захтеве које у погледу безбедности и здравља на раду морају испуњавати увезена опрема за рад и средства и опрема за личну заштиту на раду.

Купопродајним уговором обезбеђује се да увозник опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду из ст. 1. и 2. овог члана да гаранцију да средства одговарају међународним конвенцијама, техничким

прописима и прописаним мерама заштите, да од испоручиоца прибави прописану исправу и да је преведе на српски језик.

У случајевима да увозник није у могућности да прибави исправу из става 5. овог члана, исправа се прибавља на начин прописан законом којим се уређује безбедност и здравље на раду.

Члан 97.

Средства и опрему за личну заштиту на раду команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране утврђују нормативом средстава и опреме за личну заштиту на раду на основу прописаних норми припадања.

Норматив из става 1. овог члана израђује се на основу закључака аката о процени ризика на радним местима, при чему се за свако радно место утврђује врста, количина и рок употребе средстава и опреме за личну заштиту на раду.

Нормативом из става 1. овог члана прописује се и начин употребе, чувања, одржавања од стране корисника и занављање средстава и опреме за личну заштиту на раду.

Члан 98.

Средства и опрема за личну заштиту на раду обезбеђују се за послове који се повремено извршавају, а издају се припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране када приступају обављању тих послова.

Члан 99.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране који су корисници средстава и опреме за личну заштиту на раду у обавези су да их употребљавају у складу са упутствима за рад, да их одржавају у исправном стању и чистоћи и да их међусобно не замењују.

Средства и опрема за заштиту на раду која служе за заштиту главе, ушију или уста треба дезинфиковати и прати, ако исто средство или опрему користи више лица.

Члан 100.

Рок трајања средстава и опреме за личну заштиту на раду одређује се за свако радно место нормативом средстава и опреме за личну заштиту на раду, а припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који користи средство и опрему за личну заштиту на раду у обавези је да пре употребе утврди исправност. Оштећена и дотрајала средства и опрема за личну заштиту на раду не смеју се користити док се не отклони неисправност или се не замене новим.

Одређена средства и опрема за личну заштиту на раду подлежу периодичним прегледима исправности за употребу у складу са Планом периодичних прегледа.

Оштећена и дотрајала средства и опрема за личну заштиту на раду која се не могу поправити, расходују се.

Члан 101.

Превентивним и периодичним прегледима и проверама опреме за рад проверава се и утврђује да ли су на опреми за рад примењене прописане мере безбедности и здравља на раду утврђене прописима из области безбедности и здравља на раду, техничким прописима, стандардима и упутствима произвођача односно да ли њихово коришћење представља одређени ризик за безбедност и здравље.

Прегледи и провера опреме за рад, уређаја и инсталација врше се у роковима и на начин уређен прописима из области безбедности и здравља на раду, техничким прописима, стандардима и упутствима произвођача, а уколико произвођач није одредио, најкасније у року од три године од дана претходног прегледа и провере, осим периодичних прегледа и провере привремене електричне инсталације са уређајима, опремом и прибором, који се обављају у року од годину дана од претходног прегледа и провере и периодичних прегледа и провере опреме за рад коју послодавац утврди актом о процени ризика, који се обавља у року утврђеним тим актом.

Опремом за рад која подлеже превентивним и периодичним прегледима и испитивањима са посебним опасностима по живот и здравље лица која с њима раде или долазе у додир при раду сматрају се:

1) дизалице и уређаји носивости од 0,5 тона и више, као и привремено постављене конзолне дизалице и витла носивости од 0,3 тоне и више на механизовани погон, који служе за дизање, спуштање и преношење терета помоћу челичног или другог ужета, ланца, хидраулика и друго;

2) регалне дизалице на механизовани погон (у регалном ходнику и ван њега, везана за шине или која има на други начин аутоматски регулисане позиције) које служе за уношење у регал и узимање из регала палета или материјала;

3) подизне платформе на механизовани погон које помоћу уграђене платформе или корпе служе за дизање и спуштање лица ради обављања радних операција;

4) висице скеле, фасадни, теретни и путнички лифтови (изузев лифтова у стамбеним зградама) на механизовани погон који на вертикалним површинама зграда, на фасадама зграда, градилиштима и у објектима намењеним за радне и помоћне просторије служе за дизање и спуштање лица и материјала;

5) самоходна возила на механизовани погон која се користе за унутрашњи транспорт – вучу, потискивање, дизање, спуштање и преношење терета;

6) пресе, маказе, ножеви и ваљци на механизовани погон за сечење, пресовање, савијање и извлачење материјала, а у које се материјал за обраду улаже или вади ручно;

7) опрема за прераду и обраду дрвета, пластичних и сличних материјала на механизовани погон која је фиксно постављена у коју се материјал за обраду улаже или вади ручно;

8) уређаји у којима се наносе и суше премазна средства чије компоненте у додиру са ваздухом образују запаљиве и експлозивне смеше, испарења и хемијске штетности опасне по здравље;

9) опрема односно постројења за производњу, пуњење, мерење и контролу са цевоводима за напајање, развођење и транспорт експлозивних, отровних и загушљивих флуида гасова или течности, осим природног гаса (земни гас) у објектима који се користе као радни и помоћни простор;

10) електрични уређаји за експлозивну атмосферу (противексплозивно заштићени електрични уређаји) који се користе у технолошким процесима;

11) привремена електрична инсталација са уређајима, опремом и прибором постављена за време изградње грађевинских објеката или извођења других радова;

12) опрема за рад (машине, уређаји, постројења, инсталације и алати) за коју је актом о процени ризика утврђено да се на њој врше превентивни и периодични прегледи и провера.

Превентивни прегледи и провере опреме за рад обављају се пре почетка коришћења, опреме за рад односно пре давања на употребу припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране, после реконструкције или хаварије, као и пре почетка рада на новом месту рада ако је опрема премештена са једног на друго место.

Члан 102.

Поред опреме за рад из члана 101. овог правилника, обавезно се врше прегледи и провера:

- 1) средстава саобраћаја;
- 2) ласерских и радарских уређаја, уређаја за идентификацију радиоактивног зрачења и уређаја за регулацију притиска и слично;
- 3) стања примењених мера заштите од електричног удара;
- 4) стања примењених мера заштите од статичког електрицитета;
- 5) громобранских инсталација;
- 6) преносног алата на моторни или магнетни погон;
- 7) трансформатора за раздвајање, заштитних трансформатора и претварача учестаности;
- 8) компресора и компресорских станица за индустријске гасове;
- 9) купатила са нитратним солима;
- 10) развијача ацетилена и ацетиленских станица;
- 11) судова под притиском и цевне мреже;
- 12) извора електромагнетног зрачења (предајници на радарима и слично);
- 13) сајли за вучу на тенковима за извлачење и вучним возовима.

Прегледи и провере из става 1. овог члана обезбеђују се на начин и у роковима утврђеним упутствима произвођача, техничким прописима и стандардима.

Члан 103.

Испитивање електропроводних подова на местима која су угрожена од експлозивних материја, запаљивих течности и гасова и експлозивне прашине, вршити према одговарајућим прописима и стандардима ангажовањем овлашћеног правног лица које је акредитовано за испитивање електропроводних подова у прописаним роковима.

Испитивање радних уземљења за одвођење статичког електрицитета, осим уземљења на опреми за рад, на местима која су угрожена од експлозивних материја, запаљивих течности и гасова и експлозивне прашине, вршити према одговарајућим прописима и стандардима ангажовањем овлашћеног правног лица које је акредитовано за испитивање у прописаним роковима.

Заштита објеката од атмосферског пражњења остварује се преко спољне и унутрашње громобранске инсталације.

Пројектовање, извођење, верификацију и одржавање громобранских инсталација вршити у складу са прописом којим се прописују технички нормативи за пројектовање, извођење, верификацију и одржавање громобранских инсталација за заштиту објеката од атмосферског пражњења.

Испитивање громобранске инсталације врши се од стране акредитованог правног лица за преглед, проверу и испитивање громобранске инсталације у складу са роковима одређеним према класи нивоа заштите којом се изражава вероватноћа с којом громобранска инсталација штити објекат од атмосферског пражњења.

Члан 104.

Преглед и проверу опреме за рад врше правна лица која испуњавају прописане услове у погледу стручних кадрова и техничке опремљености и поседују одговарајућу лиценцу надлежног министарства.

Уз стручни налаз правно лице које је обавило прегледе и проверу опреме за рад прилаже копију лиценце правног лица и лиценце одговорног лица које је потписало стручни налаз.

Члан 105.

Надлежни органи служби за одржавање опреме за рад и електроинсталација, осим опреме за рад из члана 101. овог правилника, на основу техничких упутстава, а у оквиру својих редовних функционалних задатака врше прегледе и испитивања наоружања и војне опреме, оруђа, уређаја и друге опреме.

Обим, начин, садржај и рокове прегледа и провере и поступак одржавања у исправном стању опреме за рад и вођење евиденције о обављеним прегледима и одржавању, надлежни старешина или руководилац у обавези је да утврди у складу са техничким прописима Републике Србије, упутствима произвођача и стандардима.

Члан 106.

Повреда на раду јесте свака повреда припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством и повреда проузрокована наглим променама положаја тела, изненадним оптерећењима тела и другим изненадним променама физиолошког стања организма, ако је та повреда у вези са вршењем рада и обуке на одређеном радном месту и вршењем службе односно делатности на основу које повређени има својство припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране.

Повредом на раду сматра се и повреда проузрокована на начин из става 1. овог члана коју припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране претрпи при обављању посла на који није распоређен, али који обавља у интересу Министарства одбране и Војске Србије.

Повредом на раду сматра се и повреда настала на начин из става 1. овог члана коју припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране претрпи:

- 1) на редовном путу од стана до места службовања или од места службовања до стана;
- 2) на путу ради ступања у службу;
- 3) на путу ради извршења службених задатака;
- 4) у другим случајевима утврђеним законима и овим правилником.

Повредом на раду сматра се и обољење припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране које је настало непосредно или као искључива последица неког несрећног случаја или више силе за време обављања посла на основу којег је осигуран или у вези с њим.

Повредом на раду сматра се и повреда проузрокована на начин из ст. 1–4. овог члана коју припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране претрпи у вези са коришћењем права на здравствену заштиту по основу повреде на раду и професионалне болести.

Професионалним обољењем сматрају се одређене болести проузроковане дужим непосредним утицајем процеса рада и услова рада на одређеним радним местима односно делатностима на основу којих оболело лице има својство осигураника.

Члан 107.

Повредом на раду сматра се и повреда коју припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране претрпи када учествује:

- 1) у акцијама спасавања или одбране од елементарних непогода или несрећа на начин утврђен законима и подзаконским прописима којима се уређује област ванредних ситуација и цивилне заштите;
- 2) на војној вежби или у вршењу других обавеза из области одбране земље прописаних законом;
- 3) на радном кампу или такмичењу (производном, војном, спортском и сл.);
- 4) на другим пословима и задацима за које је законом утврђено да су од општег интереса.

Члан 108.

Припадник Војске Србије или запослени у Министарству одбране који је претрпео повреду односно обољење о томе обавештава непосредно претпостављеног старешину или руководиоца, а ако због тежине повреде то није у могућности, о његовој повреди извештава лице које се нађе у непосредној близини.

Члан 109.

Извештај о повреди на раду и професионалном обољењу који се догоде на радном месту (у даљем тексту: извештај) попуњава се у пет примерака.

Извештај попуњава орган надлежан за кадровске послове организационе јединице Министарства одбране или Војске Србије у којој је повређени или оболели на служби или на раду у сарадњи са лицем за безбедност

и здравље на раду, тако што одмах, а најкасније у року од 24 часа од часа сазнања да је дошло до повреде на раду или професионалног обољења, у одговарајући образац непосредно уписује све прописане податке.

Образац извештаја прописан је прописом којим се уређује садржај и начин издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу који се догоде на радном месту.

Након што се упишу сви прописани подаци, надлежни старешина или руководилац организационе јединице Министарства одбране или Војске Србије у којој је повређени или оболели на служби или на раду у обавези је да обезбеди да се, без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од часа уписа података, свих пет примерака извештаја достави здравственој установи у којој је извршен преглед повређеног или утврђено професионално обољење, ради уношења у садржину извештаја налаза и мишљења лекара, односно здравствене установе.

Лекар који је први прегледао повређеног, односно здравствена установа која је утврдила професионално обољење уписује у извештај налаз и мишљење у року од два дана од дана његовог пријема и свих пет примерака извештаја који су оверени његовим факсимилом и печатом надлежне здравствене установе доставља органу надлежном за кадровске послове организационе јединице Министарства одбране или Војске Србије у којој је повређени или оболели на служби или на раду, без одлагања, а најкасније наредног дана.

Члан 110.

Орган надлежан за кадровске послове организационе јединице Министарства одбране или Војске Србије у којој је повређени или оболели на служби или на раду свих пет примерака извештаја у који су уписани прописани подаци заједно са писаном изјавом непосредног руководиоца, изјавом повређеног и изјавама евентуалних сведока, уз пропратни акт надлежног старешине или руководиоца, у року од два дана од дана пријема попуњеног извештаја, доставља филијали Републичког фонда за здравствено осигурање код које повређени или оболели од професионалног обољења остварује права утврђена прописима о здравственом осигурању.

За професионална војна лица, надлежна организација из става 1. овог члана јесте Фонд за социјално осигурање војних осигураника.

Филијала Републичког фонда за здравствено осигурање односно Фонд за социјално осигурање војних осигураника оверава свих пет примерака извештаја, од којих један примерак извештаја задржава за своје потребе, а остале примерке извештаја враћа пошиљаоцу.

Организациона јединица Министарства одбране или Војске Србије у којој је повређени или оболели на служби или на раду, један примерак овереног извештаја задржава за своје потребе, један примерак извештаја доставља припаднику Војске Србије и запосленом у Министарству одбране одмах, а најкасније у року од два дана од његовог пријема, један примерак извештаја доставља филијали Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и један примерак извештаја доставља организационој јединици Министарства одбране надлежној за послове безбедности и здравља на раду.

Орган надлежан за кадровске послове из става 1. овог члана, обавештава надлежни орган за финансијске послове о признавању повреде на раду, који даље обавештава Рачуноводствени центар Министарства одбране о признавању повреде на раду и потреби предузимања мера из њихове надлежности, а у прилогу обавештења, доставља фотокопију извештаја.

Члан 111.

Надлежни старешина или руководилац одмах усмено, а најкасније у року од 24 часа од настанка повреде и у писаној форми пријављује надлежној инспекцији Инспектората одбране и органу Војне полиције у Генералштабу Војске Србије надлежном за војнополицијске послове у Министарству одбране и Војсци Србије сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду због које припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране није способан за рад више од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране.

Надлежни старешина или руководилац најкасније у року од три радна дана од дана сазнања пријављује надлежној инспекцији Инспектората одбране професионално обољење односно обољење у вези са радом припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране.

Надлежни старешина или руководилац извештава о настанку повреда из става 1. овог члана које се категоришу као ванредни догађаји на начин и у роковима утврђеним посебним прописом о начину и поступку извештавања и евиденцијама ванредних догађаја у Војсци Србије.

Надлежна инспекција Инспектората одбране и орган Војне полиције у Генералштабу Војске Србије надлежан за војнополицијске послове у Министарству одбране и Војсци Србије формирају књигу евиденције примљених пријава из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 112.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да обезбеди пружање прве помоћи, да оспособи одговарајући број припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, технолошки процес, организацију, природу и обим процеса рада, број припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који учествују у процесу рада, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталости повреда на раду и удаљености од најближе медицинске помоћи.

Пружање прве помоћи мора бити организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком припаднику Војске Србије и запосленом у Министарству одбране током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама.

Члан 113.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да одмах позове службу за хитну лекарску помоћ и без одлагања организује пружање прве помоћи повређеном или нагло оболелом.

Организацију и обезбеђење прве помоћи врши санитарски орган, а у јединицама и установама у којима нема санитарског органа врше лица обучена за пружање прве помоћи.

Надлежне старешине или руководиоци преко лица за безбедност и здравље на раду ангажују службу медицине рада или друге здравствене службе Министарства одбране или Војске Србије за оспособљавање у пружању прве помоћи.

Члан 114.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да обавести припаднике Војске Србије и запослене у Министарству одбране где могу потражити прву помоћ и коме се могу обратити за пружање прве помоћи у случају повреде на раду или изненадног обољења.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране који раде на радним местима са повећаним ризиком утврђеним актом о процени ризика морају бити обучени да себи пруже помоћ (сапомоћ) ако су у опасности односно ако се повреде или нагло оболе.

Члан 115.

За пружање прве помоћи морају бити оспособљени руководиоци, као и најмање 2% од укупног броја извршилаца у једној радној смени или локацијски одвојеној јединици, за основно или напредно оспособљавање за пружање прве помоћи зависно од процењених ризика.

Пружањем прве помоћи мора да се, без одлагања, обезбеди отклањање непосредне опасности по живот и здравље повређеног или нагло оболелог.

Пружање прве помоћи припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране обезбеђује се у складу са прописом којим се прописује начин пружања прве помоћи, врсте средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, начину и роковима оспособљавања за пружање прве помоћи.

Надлежне старешине или руководиоци у обавези су да обезбеде вођење евиденције оспособљених и увежбаних лица за пружање прве помоћи и да редовно планирају обуку нових лица.

Члан 116.

Оспособљавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за пружање прве помоћи врши се у складу са прописом којим се прописује начин пружања прве помоћи, врсте средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, начину и роковима оспособљавања за пружање прве помоћи.

У организационим деловима Министарства одбране и Војске Србије који у свом саставу имају радионице или погоне, надлежне старешине или руководиоци у обавези су да код свих радова, без обзира на број припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, обезбеде ормарић за прву помоћ или преносиву торбу за пружање прве помоћи.

Ормарићи за прву помоћ или преносиве торбе за пружање прве помоћи морају бити обезбеђени и за удаљена радна места, нарочито на полигонима и стрелиштима где прети могућност тежих несрећних случајева (рад са минско-експлозивним средствима, убојним средствима, барутом, експлозивима и сл.). У току рада на полигонима и стрелиштима мора бити присутно и лице за пружање прве помоћи.

Један ормарић за прву помоћ или преносива торба за пружање прве помоћи довољни су до 20 припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, од 20 до 100 припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране и даље на сваких 100 припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, још по један ормарић за прву помоћ или преносива торба за пружање прве помоћи.

Надлежне старешине или руководиоци посебним наређењем одређују број ормарића из става 4. овог члана, њихов изглед и садржај, начин одржавања и попуњавања санитарским материјалом и средствима за пружање прве помоћи, у складу са прописом из става 1. овог члана.

Ормарићи за прву помоћ постављају се на видном и приступачном месту и означавају се црвеним крстом.

У ормарићима за прву помоћ, поред прописаних наменских средстава и опреме, обавезно се налази и упутство и поступци за пружање прве помоћи. На зидним ормарићима мора да буде означена: адреса и број телефона најближе службе хитне помоћи и здравствене установе, адреса и број телефона здравствене установе која пружа специфичне услуге за поједине повреде (нпр: Центар за тровање, Центар за опекотине итд.), бројеви телефона најближе полицијске станице и ватрогасне службе и бројеви телефона и имена лица одређених и оспособљених за пружање прве помоћи.

Садржај зидних ормарића или преносивих торби за пружање прве помоћи и упутства и поступака за пружање прве помоћи прописан је прописом из става 1. овог члана.

Члан 117.

Радна околина у Војсци Србије и Министарству одбране јесу објекти, простори, покретне ствари и непокретности у којима припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране бораве за време обављања радних обавеза и могу доћи у додир са опасним и штетним материјама и утицајима, као што су:

- 1) прашина, дим, гасови, магле и паре које стварају машине, уређаји и наоружање и војна опрема у радном простору;
- 2) високи напон и напон додира у току испитивања;
- 3) отровни и нагривајући материјали;
- 4) непрописна осветљеност радних места;
- 5) растопљени, усијани и врући радни предмети у процесу рада;
- 6) рад на висини и у условима ниског и високог притиска;
- 7) бука и вибрације у зони радних места;
- 8) експлозије убојних средстава на полигонима и стрелиштима;
- 9) вода и влага у радном простору;
- 10) рад под водом и рад у подземним објектима;
- 11) оштри, шиљати и храпави предмети у окружењу радних места;
- 12) штетна зрачења;
- 13) барутна пуњења;
- 14) летеће честице;
- 15) неповољни микроклиматски услови;
- 16) штетни климатски фактори и слично.

Члан 118.

Ради утврђивања да ли радна околина одговара условима утврђеним стандардима Републике Србије, стандардима одбране и прописима у области безбедности и здравља на раду, надлежни старешина или руководилац у обавези је да на прописан начин покрене поступак за испитивање услова у радним просторијама у којима се при процесу рада јављају физичке, хемијске или биолошке штетности, као и у просторима у којима се при раду користе или производе штетне материје или се рад обавља у неповољним микроклиматским и другим условима.

Физичким штетностима сматрају се: бука, вибрације и штетна зрачења – осим јонизујућих зрачења.

Хемијским штетностима сматрају се: гасови, паре, димови и прашине.

Биолошким штетностима сматрају се штетности које настају при раду са вирусима, бактеријама, паразитима, гљивицама и другим материјама органског порекла.

Члан 119.

Испитивања из члана 118. овог правилника и микроклиме у летњем и зимском периоду врше се у року од годину дана од дана почетка рада односно промене технолошког процеса, реконструкције објекта (уређаја за загревање, вентилације и климатизације) или замене технолошких капацитета односно у року од три године од претходног испитивања физичких и хемијских штетности, а микроклима у року од пет година од претходног испитивања.

Микроклимом сматра се температура ваздуха, брзина струјања ваздуха, релативна влажност ваздуха и топлотно зрачење у радној околини.

Испитивања услова радне околине из ст. 1. и 2. овог члана врши служба медицине рада на захтев команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војних јединица и војних установа које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органа управе у саставу Министарства одбране.

Уколико служба медицине рада нема техничких и кадровских могућности да изврши испитивања услова радне околине могу се ангажовати правна лица са лиценцом за обављање послова испитивања услова радне околине.

Члан 120.

Надлежни старешина или руководилац у обавези је да обезбеди да се сви припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране стручно оспособе за безбедан и здрав рад, да се заштите од повређивања и здравствених оштећења и теоријски и практично обуче за рад на одређеном формацијском месту или додељеном задатку.

Члан 121.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад врши се код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања, при премештају на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Приликом оспособљавања за безбедан и здрав рад припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране се упознају са свим врстама ризика на пословима на које се одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране мора да буде прилагођено специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај се по потреби обнавља и мења.

Ако надлежни старешина или руководилац одреди припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране да истовремено обавља послове на два или више радних места, у обавези је да припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од радних места.

Оспособљавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад врши се у току радног времена.

Члан 122.

Оспособљавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад обавља се теоријски и практично, у складу са програмом оспособљавања за безбедан и здрав рад који доноси надлежни старешина или руководилац.

Програм оспособљавања за безбедан и здрав рад израђује се за групу радних места или за појединачна радна места ако су опасности и штетности специфичне. Садржај и обим програма оспособљавања припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад зависи од услова рада на радном месту, сложености послова који се обављају, технолошког процеса рада, опреме и инструмената за рад, као и од опасности и штетности у раду.

Члан 123.

Програм оспособљавања за безбедан и здрав рад, садржи теоријски и практичан део оспособљавања.

Теоријски део оспособљавања за безбедан и здрав рад обухвата два дела: општи део, који је углавном заједнички за већину радних места и посебан део који садржи теме у вези са процесом рада, опасностима и штетностима утврђене актом о процени ризика, као и мере за безбедан и здрав рад.

У оквиру теоријског дела оспособљавања, припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране упознају са се:

- 1) прописима из области безбедности и здравља на раду;
- 2) психо-физичким аспектима безбедности и здравља на раду;
- 3) техничком заштитом односно општим и посебним превентивним мерама безбедности и здравља на раду;
- 4) средствима и опремом за личну заштиту на раду;
- 5) хигијенском заштитом;
- 6) повредама на раду и пружањем прве помоћи зависно од процењених ризика;
- 7) заштитом од пожара (општи део програма основне обуке);
- 8) заштитом животне средине.

Садржај из заштите од пожара и из заштите животне средине у програму оспособљавања за безбедан и здрав рад утврђује се прописом којима се уређује заштита од пожара односно заштита животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 124.

Практично оспособљавање за безбедан и здрав рад почиње након теоријске провере знања, а обавља га непосредно претпостављени старешина или руководилац.

Практичан део оспособљавања за безбедан и здрав рад обухвата практично приказивање безбедног рада на опреми за рад, наоружању и војној опреми, њихове техничке карактеристике, могуће кварове, опасне зоне, потенцијалне опасности и мере заштите, употребу помоћних и додатних средстава за рад у функцији безбедности и здравља на раду, практичну демонстрацију употребе личних заштитних средстава и других система безбедног рада, руковање, преглед, чишћење, одржавање и сталну контролу и надзор и пружање прве помоћи при повређивању.

На радном месту, припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране практично се упознају са технолошким процесом рада, опремом и оруђима за рад, опасностима и штетностима, превентивним мерама безбедности и здравља на раду, начинима пружања прве помоћи, мерама заштите од пожара и експлозије (посебан део програма основне обуке) и мерама заштите животне средине.

Приликом премештаја на друге послове, увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад, реализују се само садржаји из програма оспособљавања за безбедан и здрав рад који се разликују од садржаја оспособљавања приликом заснивања радног односа.

Члан 125.

Провера теоријске и практичне оспособљености припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне провере способности за безбедан и здрав рад припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који раде на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне провере, а на осталим радним местима у року од три године од дана претходне провере.

Припаднику Војске Србије и запосленом у Министарству одбране који не приступи оспособљавању за безбедан и здрав рад, односно провери способности неће се дозволити рад на свом радном месту.

Члан 126.

Оспособљеност припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад утврђује комисија за оцену способности за безбедан и здрав рад коју образује надлежни старешина или руководиоца.

По завршеном оспособљавању припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад врши се теоријска провера знања путем тестова или усмено пред комисијом из става 1. овог члана.

Радом комисије из става 1. овог члана руководи и председава лице за безбедност и здравље на раду.

Практичну проверу знања припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране врши непосредно претпостављени старешина или непосредни руководиоца.

Члан 127.

Припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који приликом провере способности не покаже потребан ниво знања за безбедан и здрав рад не може наставити да ради на тим пословима све док се не оспособи и подлеже поновном оспособљавању и провери.

У случају из става 1. овог члана, припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране распоредиће се на друго радно место на којем радни задаци одговарају његовој радној способности.

Члан 128.

Пре почетка оспособљавања и провере способности припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад израђује се наређење надлежног старешине или руководиоца са планом оспособљавања и провере способности, којим се нарочито регулише:

- 1) врста оспособљавања за безбедан и здрав рад у складу са чланом 121. овог правилника;
- 2) време спровођења теоријског и практичног оспособљавања;
- 3) извођачи теоријског и практичног дела оспособљавања за безбедан и здрав рад;
- 4) време реализације теоријске и практичне провере способности за безбедан и здрав рад;
- 5) састав комисије за проверу способности за безбедан и здрав рад;
- 6) поступак са лицима која нису приступила оспособљавању, односно провери способности, као и поступак са лицима која приликом провере способности не покажу потребан ниво знања неопходан за безбедан и здрав рад;
- 7) анализа реализације плана оспособљавања и провере способности;
- 8) друга питања од значаја за организацију и спровођење оспособљавања и проверу способности за безбедан и здрав рад.

Анализа реализације плана оспособљавања и провере способности из става 1. овог члана подразумева квалитативне и квантитативне показатеље, постигнуте појединачне резултате на провери способности, податке о лицима која нису приступила оспособљавању, односно провери способности, податке о лицима која на провери способности нису показала потребан ниво знања, стечена искуства, идентификацију проблема и предлоге решења.

Након завршеног оспособљавања и провере способности припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад попуњава се Образац 6 овог правилника.

Члан 129.

Када технолошки процес рада захтева додатно оспособљавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за безбедан и здрав рад, надлежни старешина или руководиоца у обавези је да упозна припаднике Војске Србије и запослене у Министарству одбране о обављању процеса рада на безбедан начин, путем обавештавања, упутстава или инструкција у писаној форми. У изузетним случајевима, када припадницима Војске Србије и запосленима у Министарству одбране прети непосредна опасност по живот и здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Стручно оспособљавање за предузимање мера заштите припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који раде у зони јонизујућег зрачења извршити ангажовањем овлашћеног правног лица које испуњава прописане услове.

Члан 130.

Обука из садржаја безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и Војсци Србије део је планског и организованог процеса стицања знања, вештина, навика и развијања способности и својстава личности којима се припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране обучавају за извршавање наменских задатака.

Обука запослених у Министарству одбране и припадника Војске Србије из садржаја безбедности и здравља на раду реализује се у фонду од најмање два наставна часа годишње.

Тежиште у обуци из става 1. овог члана имати на нормативном уређењу области безбедности и здравља на раду, организацији и функционисању безбедности и здравља на раду, правима, дужностима и обавезама запослених у Министарству одбране и припадника Војске Србије у области безбедности и здравља на раду и упознавању са превентивним мерама за безбедност и здравље на раду које су дефинисане прописима, наређењима, упутствима и другим актима.

Обука запослених у Министарству одбране и припадника Војске Србије и лица у резервном саставу док се налазе на војној дужности у Војсци Србије, планира се планским документима за управљање обуком на свим нивоима, а изводи се кроз индивидуалну и колективну обуку и обуку команди.

Обука војника на добровољном служењу војног рока из садржаја безбедности и здравља на раду планира се и реализује у складу са плановима и програмима обуке.

Садржаји обуке из области безбедности и здравља на раду редовно се усклађују са закључцима из процене односно анализе обуке.

Настава кадета Војне академије из садржаја безбедности и здравља на раду реализује се у складу са студијским програмима и плановима и програмима извођења наставе, а ученика војношколских установа, на основу наставних планова и програма.

IV. КОНТРОЛА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 131.

Под контролом безбедности и здравља на раду, у смислу овог правилника, подразумева се контрола спровођења закона, подзаконских прописа, аката којима се уређују, организују, планирају и спроводе мере безбедности и здравља на раду у командама, јединицама и установама Војске Србије, организационим јединицама Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војним јединицама и војним установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, као и техничких прописа који се односе на безбедност и здравље на раду.

Члан 132.

Основни циљ контроле из члана 131. овог правилника јесте да се:

- 1) сагледа и применом јединствених критеријума објективно оцени постојеће стање безбедности и здравља на раду;
- 2) утврде степен и узроци одступања стварног стања безбедности и здравља на раду у односу на прописане (опште и посебне) и наређене мере безбедности и здравља на раду;
- 3) после извршене контроле анализира стање, утврде и предложене мере за отклањање слабости потребне да се стање и квалитет безбедности и здравља на раду доведу на прописани ниво;
- 4) обезбеди стално јачање одговорности надлежних старешина или руководилаца за стање безбедности и здравља на раду и стварање безбедних услова за живот и рад, као и заштита ствари (покретних ствари и непокретности);
- 5) пружи стручна помоћ за унапређење послова безбедности и здравља на раду субјектима код којих се врши контрола.

Члан 133.

Контроле безбедности и здравља на раду врше се у складу са прописом којим се уређује контрола и оцењивање стања безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 134.

По обиму контрола стања безбедности и здравља на раду може бити потпуна или делимична.

Члан 135.

Зависно од рока извршења и стања безбедности и здравља на раду, контрола стања безбедности и здравља на раду може бити редовна, ванредна и повратна, а по начину обавештавања – најављена и ненајављена.

Члан 136.

Редовна контрола стања безбедности и здравља на раду начелно је најављена и врши се по унапред разрађеним плановима.

Ванредна контрола стања безбедности и здравља на раду је по правилу ненајављена и врши се по потреби или према годишњим плановима, с тим што се изводи из планова контроле не достављају субјектима код којих се врши ванредна контрола стања безбедности и здравља на раду.

Повратну контролу стања безбедности и здравља на раду врши контролни орган који је извршио претходну контролу ако се при редовној или ванредној контроли утврде већи пропусти и неправилности и по правилу је ненајављена.

Повратна контрола стања безбедности и здравља на раду не врши се пре истека шест месеци од претходне контроле.

Циљ, задатке и рокове за извршење повратне контроле стања безбедности и здравља на раду одређује наредбодавац који је наредио претходну редовну односно ванредну контролу.

Члан 137.

Приликом реализације контроле безбедности и здравља на раду, тежишно се контролишу следећа питања:

- 1) израђеност и ажурност прописане документације и евиденција;
- 2) доношење акта о процени ризика и спровођење поступка процене ризика на радном месту и у радној околини;
- 3) утврђеност радних места са повећаним ризиком;
- 4) планирање и реализација претходних и периодичних лекарских прегледа;
- 5) планирање и реализација превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад;
- 6) извршена испитивања услова радне околине и предузете мере;
- 7) оспособљавање за безбедан и здрав рад и пружање прве помоћи;
- 8) предузимање општих и посебних превентивних мера безбедности и здравља на раду;
- 9) планирање и реализација контрола и анализа безбедности и здравља на раду и израда одговарајућих извештаја;
- 10) остала питања од значаја за сагледавање укупног стања безбедности и здравља на раду.

Члан 138.

Контроле безбедности и здравља на раду, према потреби и могућностима носиоца контрола, могу се планирати и реализовати у оквиру контрола дефинисаних прописом којим се одређују носиоци планирања, припреме, организовања и извршења контрола на свим нивоима командовања и регулишу основе за уређење контролне функције у Војсци Србије и самостално.

Контроле безбедности и здравља на раду могу се објединити са контролама стања заштите од пожара и заштите животне средине.

Члан 139.

Надлежности у реализацији контрола безбедности и здравља на раду, припрему, организовање и извршење контрола безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и Војсци Србије, извршавају се у складу са прописом из члана 138. овог правилника.

Члан 140.

Команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органи управе у саставу Министарства одбране у обавези су да планирају и реализују контроле безбедности и здравља на раду свог и свих потчињених састава у роковима одређеним прописом из члана 138. овог правилника.

Члан 141.

Контрола стања безбедности и здравља на раду у основи реализује се кроз:

- 1) утврђивање постојећег стања безбедности и здравља на раду у саставу који се контролише;
- 2) утврђивање одступања постојећег стања у односу на прописано;
- 3) оцењивање постојећег стања безбедности и здравља на раду по елементима контроле, позитивна решења, слабости, пропусти и закључак;
- 4) дефинисање предлога мера и активности за отклањање утврђених недостатака и унапређење система безбедности и здравља на раду у целини.

Члан 142.

По завршеној контроли организује се састанак са надлежним старешином или руководиоцем субјекта код којег је извршена контрола стања безбедности и здравља на раду.

Носиоци контроле на састанку износе своја запажања у вези са битним проблемима безбедности и здравља на раду и мерама које хитно треба предузети ради отклањања утврђених недостатака.

Члан 143.

Носиоци планирања у Министарству одбране и Војсци Србије контроле безбедности и здравља на раду планирају годишњим и месечним плановима контрола и плановима рада.

Стање безбедности и здравља на раду на нивоу Министарства одбране и Војске Србије анализира се једанпут годишње.

Члан 144.

Лице за безбедност и здравље на раду прикупља извештаје и анализе о извршеним контролама од потчињених јединица, врши стручну анализу стања безбедности и здравља на раду и прикупљене податке са предлогом мера за унапређење безбедности и здравља на раду уноси у годишњи извештај о безбедности и здрављу на раду.

Годишњи извештај о безбедности и здрављу на раду за претходну календарску годину линијом руковођења и командовања доставља се организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови безбедности и здравља на раду, у оквиру годишњег извештаја по безбедности и здрављу на раду, заштити животне средине и заштите од пожара, најкасније до 20. јануара текуће године.

Команде, јединице и установе Војске Србије достављају годишњи извештај о стању безбедности и здрављу на раду претпостављеној команди до нивоа Генералштаба Војске Србије. На нивоу Генералштаба Војске Србије, сви годишњи извештаји са прилозима обједињују се и збирни подаци достављају организационој јединици Министарства одбране у чијој надлежности су послови безбедности и здравља на раду.

Члан 145.

Надлежни старешина или руководилац који регулише извршење контроле планира спровођење мера безбедности и заштите тајности докумената и радњи у току контроле, а у складу са прописима којима се уређује тајност података у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 146.

Инспекцијски надзор безбедности и здравља на раду у Министарству одбране и Војсци Србије врши орган управе у саставу Министарства одбране надлежан за обављање инспекцијских послова.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 147.

Мере безбедности и здравља на раду које нису обухваћене овим правилником спроводе се у складу са законом којим се уређује безбедност и здравље на раду и подзаконским актима донетим на основу тог закона.

Члан 148.

Лица за безбедност и здравље на раду која нису оспособљена за обављање послова безбедности и здравља на раду у складу са одредбама овог правилника морају да буду оспособљена за обављање послова безбедности и здравља на раду и да положе стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду у министарству надлежном за послове безбедности и здравља на раду односно да добију уверење о стручној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду у року од две године од дана ступања на снагу овог правилника.

Надлежне старешине или руководиоци усагласиће акта којима се уређује безбедност и здравље на раду и ускладиће рад својих састава са одредбама овог правилника у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 149.

Акта о процени ризика донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Акта о процени ризика која су донета до ступања на снагу овог правилника ускладиће се са одредбама овог правилника у року од годину дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 150.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о безбедности и здрављу на раду у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист”, број 20/14).

Члан 151.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу”.

Образак 1

ЕВИДЕНЦИЈА О РАДНИМ МЕСТИМА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

(формацијски назив јединице односно установе)	(адреса седишта јединице односно установе)	(ПИБ)		
Редни број	Назив радног места са повећаним ризиком које је утврђено актом о процени ризика	Број припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране на том радном месту	Шифра опасности, односно штетности на основу којих је утврђено радно место са повећаним ризиком	Напомена о специфичним карактеристикама утврђених опасности односно штетности и радним поступцима у којима се појављују

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 2

**ЕВИДЕНЦИЈА О ПРИПАДНИЦИМА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ И ЗАПОСЛЕНИМА У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ РАСПОРЕЂЕНИМ
НА РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ И ЛЕКАРСКИМ ПРЕГЛЕДИМА ПРИПАДНИКА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ И ЗАПОСЛЕНИХ У
МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ РАСПОРЕЂЕНИХ НА ТА РАДНА МЕСТА**

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

Радни број	Име и презиме припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране који ради на радном месту са повећаним ризиком	Назив радног места са повећаним ризиком	Интервал вршења периодичних лекарских прегледа изражен у месецима	Датуми извршених претходних и периодичних лекарских прегледа припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране		Датум када треба да се изврши следећи лекарски преглед припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране	Број лекарског извештаја	Оцена здравствене способности	Предузете мере (распоредан на друго радно место – послове)
				Претходни	Периодични				
				Претходни					
				Периодични					
				Претходни					
				Периодични					

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 3

ЕВИДЕНЦИЈА О ПОВРЕДАМА НА РАДУ

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

Редни број	Име и презиме повређеног	Време настанка повреде на раду (датум, дан у седмици, час)	Радно место на којем се повреда догодила	Врста повреде (појединачна или колективна)	Оцена тежине повреде (лака, тешка, смртна повреда на раду, односно повреда на раду због које припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране није способан за рад више од три узастопна радна дана)	Извор повреде на раду – материјални узрочник (међународна шифра)	Узрок повреде на раду – начин повређивања (међународна шифра)

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 4

ЕВИДЕНЦИЈА О ПРОФЕСИОНАЛНИМ ОБОЉЕЊИМА

(формацијски назив јединице односно установе)	(адреса седишта јединице односно установе)	(ПИБ)				
Редни број	Име и презиме оболелог од професионалног обољења	Назив радног места на којем је оболели од професионалног обољења радио када је утврђено професионално обољење	Дијагноза и међународна шифра професионалног обољења	Назив здравствене установе која је извршила преглед оболелог од професионалног обољења	Степен телесног оштећења	Преостала радна способност оболелог од професионалног обољења за даљи рад

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 5

ЕВИДЕНЦИЈА О БОЛЕСТИМА У ВЕЗИ СА РАДОМ

(формацијски назив јединице односно установе)	(адреса седишта јединице односно установе)	(ПИБ)	Име и презиме оболелог	Назив радног места на којем је оболели радно када је утврђено обољење у вези са радом	Дијагноза и међународна шифра обољења у вези са радом	Назив здравствене установе која је извршила преглед оболелог	Степен телесног оштећења	Преостала радна способност оболелог за даљи рад

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образак 6

**ЕВИДЕНЦИЈА О ПРИПАДНИЦИМА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ И ЗАПОСЛЕНИМА У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ
ОСПОСОБЉЕНИМ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД**

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

Име и презиме припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране који је оспособљен за безбедан и здрав рад		
Назив радног места		
Опис посла на том радном месту		
Случај, односно разлог извршеног оспособљавања запосленог за безбедан и здрав рад		
Датум оспособљавања за безбедан и здрав рад	Датум провере оспособљености за безбедан и здрав рад.	
теоријског	практичног	теоријске
		практичне
Ризници са којима је припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране упознаг приликом оспособљавања за безбедан и здрав рад		
Конкретне мере за безбедан и здрав рад на том радном месту		
Обавештења, упутства или инструкције са којима је припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране упознаг ради обављања процеса рада на безбедан начин		

Напомена: табела се, по потреби, проширује додавањем потребног броја нових редова. Непотребно је израђивати нове табеле приликом сваке провере оспособљености.

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

(припадник Војске Србије/запослени у Министарству одбране)

Образац 7

ЕВИДЕНЦИЈА О ОПАСНИМ МАТЕРИЈАМА КОЈЕ СЕ КОРИСТЕ У ТОКУ РАДА

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

(назив радног места на којем се користе опасне материје)

Радни број	Назив опасне материје која се користи у току рада на том радном месту	Хемијски назив опасне материје	Идентификациони број опасне материје CAS, ЕС или индекс број уколико су додељени			Класа опасности опасне материје	Начин употребе односно коришћења у току рада	Дневна количина опасне материје која се користи на том радном месту	Напомена
			CAS број	ЕС број	Индекс број				

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руковођилац)

Образац 8

ЕВИДЕНЦИЈА О ИЗВРШЕНИМ ИСПИТИВАЊИМА УСЛОВА РАДНЕ ОКОЛИНЕ

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

Редни број	Испитивани параметри услова радне околине (хемијске, биолошке и физичке штетности, осим јонизујућих зрачења, микроклима и осветљеност)	Број стручног налаза или извештаја	Датум испитивања	Датум следећег испитивања	Напомена

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 9

ЕВИДЕНЦИЈА О ИЗВРШЕНИМ ПРЕГЛЕДИМА И ПРОВЕРАМА ОПРЕМЕ ЗА РАД

(формацијски назив јединице односно установе)		(адреса седишта јединице односно установе)		(ПИБ)	
Редни број	Подаци о опреми за рад чији је преглед односно провера извршена (врета, фабрички број, година производње, локација и намена)	Број стручног налаза	Датум прегледа односно провере	Датум следећег прегледа односно провере	Напомена

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 10

ЕВИДЕНЦИЈА О ИЗДАТИМ СРЕДСТВИМА И ОПРЕМИ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Редни број	Подаци о средству и опреми за личну заштиту на раду који се издаје (врста, фабрички број, година производње и друго)	Датум издавања	Рок трајања	Име и презиме припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране који је средство и опрему за личну заштиту на раду:		Напомена
				издао на коришћење	примио на коришћење	

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 11

**ЕВИДЕНЦИЈА О ПРИЈАВАМА СМРТНИХ, КОЛЕКТИВНИХ И ТЕШКИХ ПОВРЕДА НА РАДУ, КАО И ПОВРЕДА
НА РАДУ ЗБОГ КОЈИХ ПРИПАДНИК ВОЈСКЕ СРБИЈЕ И ЗАПОСЛЕНИ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ
НИЈЕ СПОСОБАН ЗА РАД ВИШЕ ОД ТРИ УЗАСТОПНА РАДНА ДАНА**

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

Редни број	Повреда на раду која је пријављена претпостављеној команди-управи, надлежној инспекцији Инспектората одбране и органу Војне полиције (редни број из Обрасца 3)	Датум подношења пријаве	Начин подношења пријаве	Надлежни орган коме је пријава поднета			Напомена
				Претпостављена команда-управа и инспекција Инспектората одбране	Орган Војне полиције	Седиште надлежног органа коме је пријава поднета	
			услено	Седиште надлежног органа коме је пријава поднета	Име и презиме лица које је пријава примило	Седиште надлежног органа коме је пријава поднета	Име и презиме лица које је пријава примило
			писмено				
			услено				
			писмено				

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 12

ЕВИДЕНЦИЈА О ПРИЈАВАМА ПРОФЕСИОНАЛНИХ ОБОЉЕЊА

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

Редни број	Професионално обољење које је пријављено надлежној инспекцији Инспектората одбране (редни број из Обрасца 4)	Датум подношења пријаве	Начин подношења пријаве	Надлежни орган коме је пријава поднета		Напомена
				Седиште надлежног органа коме је пријава поднета	Инспекција Инспектората одбране	
			УСМЕНО			
			ПИСМЕНО			
			УСМЕНО			
			ПИСМЕНО			

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 13

**ЕВИДЕНЦИЈА О ИЗВРШЕНИМ ЛЕКАРСКИМ ПРЕГЛЕДИМА ПРИПАДНИКА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
И ЗАПОСЛЕНИХ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ У СКЛАДУ СА
ПРОПИСИМА О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ**

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

Редни број	Име и презиме припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране који је завршио лекарски преглед	Назив радног места	Лекарски преглед (циљани) припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду (на пример: циљани преглед очију и вида и други циљани прегледи)	Датум извршеног лекарског прегледа припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране	Датум када треба да се изврши следећи лекарски преглед припадника Војске Србије и запосленог у Министарству одбране	Предузете мере (распоређен на друго радно место—послове)

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руковођилац)

Образац 14

**ЕВИДЕНЦИЈА О ПРИЈАВАМА ОПАСНИХ ПОЈАВА КОЈЕ БИ МОГЛЕ ДА УГРОЗЕ БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ
ПРИПАДНИКА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ И ЗАПОСЛЕНИХ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ**

Редни број	Опис опасне појаве која је пријављена претпостављеној команди-управи, надлежној инспекцији Инспектората одбране и органу Војне полиције	Датум подношења пријаве	Начин подношења пријаве	Надлежни орган коме је пријава поднета (адреса седишта јединице односно установе)				Напомена (ПИБ)	
				Претпостављена команда-управа и инспекција Инспектората одбране	Седиште надлежног органа коме је пријава поднета	Седиште надлежног органа коме је пријава примљено	Седиште надлежног органа коме је пријава примљено		Име и презиме лица која је пријава поднета
			усмено						
			писмено						
			усмено						
			писмено						

(лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 15

ЕВИДЕНЦИЈА СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

(формацијски назив јединице односно установе) _____ (адреса седишта јединице односно установе) _____ (ПИБ) _____

Редни број	Назив средства и опреме за личну заштиту на раду*	Стање средстава и опреме личну заштиту на раду	Количине	Напомена
		Следује		
		Има		
		Недостаје		
		Следује		
		Има		
		Недостаје		
		Следује		
		Има		
		Недостаје		

Напомена: Називе средстава и опреме за личну заштиту на раду одређивати искључиво у складу са Нормама припадања средстава и опреме за личну заштиту на раду (акт Управе за општу логистику СМР МО инг. број 22-26 од 17. августа 2016. године).

_____ (лице за безбедност и здравље на раду)

(М.П.)

_____ (надлежни старешина или руководиоца)

278.

На основу члана 14. став 1. тачка 21), члана 104. став 4. и члана 106а став 2. Закона о одбрани („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18), а у вези са чл. 156. и 157. Закона о спорту („Службени гласник РС”, број 10/16), министар одбране доноси

О Д Л У К У

О УСТАНОВЉАВАЊУ СТАЛНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ У ОБЛАСТИ КОЊИЧКИХ ТРКА ОД ЗНАЧАЈА ЗА МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

Члан 1.

Установљава се стална манифестација у области коњичких трка од значаја за Министарство одбране под називом „Куп Војске Србије Карађорђево” (у даљем тексту: манифестација) и уређује организовање, финансирање и друга питања од значаја за одржавање ове манифестације.

Члан 2.

Манифестација се одржава сваке године у последњој недељи септембра, на хиподрому „Карађорђево” у Карађорђево – Војне установе „Моровић”.

Члан 3.

Манифестација се организује у форми тркачког дана за коњичке тркачке дисциплине, као такмичење отвореног типа.

Манифестација се спроводи у складу са пропозицијама галопских и касачких трка које садрже назив организатора, место и датум одржавања трка, назив трка, начин организације такмичења, обавезе организатора, поступак и начин доделе награда и средстава потребних за финансирање манифестације, а које утврђује организатор.

Члан 4.

Организацију и реализацију манифестације вршиће Сектор за материјалне ресурсе Министарства одбране преко Војне установе „Моровић”.

Члан 5.

Организовање и спровођење манифестације врши се у складу са прописима којима се уређује обављање галопских и касачких трка и одвија се према унапред утврђеним и општеважећим правилима за коњичке тркачке дисциплине.

Члан 6.

Планирање новчаних средстава за извршење обавеза организације, из члана 3. ове одлуке, вршиће Дирекција за услуге стандарда Управе за општу логистику Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране.

Питања из области организације и реализације манифестације регулисаће се посебним актом министра одбране.

Члан 7.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу”.

Број 20-181

У Београду, 10. јула 2018. године

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

279.

На основу члана 23. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14 и 30/18 – др. закон) и члана 29. Уредбе о начелима и критеријумима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у Министарству одбране („Службени гласник РС”, број 106/08), министар одбране доноси

О Д Л У К У

О ОБРАЗОВАЊУ САВЕТА ЗА ИНФОРМАЦИОНУ БЕЗБЕДНОСТ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ

1. У Министарству одбране образује се Савет за информациону безбедност (у даљем тексту: Савет) као стручно и саветодавно тело министра одбране.

2. Задаци Савета су да:

- 1) разматра и предлаже стратегијске и доктринарне смернице и документа из области информационе безбедности;
- 2) разматра и предлаже програм изградње војних капацитета система одбране за одбрану од високотехнолошких напада;
- 3) разматра и предлаже интерне прописе из области информационе безбедности;
- 4) разматра и предлаже план мера за унапређење информационе безбедности;
- 5) разматра и предлаже планове школовања, односно образовања и усавршавања из области информационе безбедности;
- 6) разматра и предлаже план међународне сарадње у области информационе безбедности;
- 7) разматра и предлаже програм развоја научних и технолошких капацитета неопходних за информациону безбедност;
- 8) обавља и друге послове за унапређење информационе безбедности.

3. Чланови Савета су:

- 1) представник Управе за телекомуникације и информатику (Ј-6) Генералштаба Војске Србије, председник Савета;
- 2) представник Војнобезбедносне агенције, заменик председника Савета;
- 3) представник Војнообавештајне агенције, члан;
- 4) представник Сектора за политику одбране, члан;
- 5) представник Сектора за људске ресурсе, члан;
- 6) представник Центра за командно-информационе системе и информатичку подршку Управе за телекомуникације и информатику (Ј-6) Генералштаба Војске Србије, члан;
- 7) представник Центра за примењену математику и електронику Управе за телекомуникације и информатику (Ј-6) Генералштаба Војске Србије, члан;
- 8) представник Управе за телекомуникације и информатику (Ј-6) Генералштаба Војске Србије, секретар Савета.

Чланове Савета, на предлог руководиоца надлежних организационих целина Министарства одбране, решењем именује министар одбране.

4. На седници Савета, на позив председника Савета, могу учествовати и позвана лица, при разматрању материјала ради којих су позвана.

5. Савет доноси Пословник о раду којим се уређује организација и начин његовог рада.

6. Овлашћује се председник Савета да, по потреби, образује стручна радна тела за помоћ у реализацији појединих задатака Савета.

7. Стручне и административно-техничке послове за потребе Савета обавља Управа за телекомуникације и информатику (Ј-6) Генералштаба Војске Србије.

8. Савет најмање једном годишње извештава министра одбране о свом раду, односно о реализацији задатака Савета.

9. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу”.

Број 2517-15

У Београду, 11. јула 2018. године

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

280.

Н А Р Е Д Б А број 1-406
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 6. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 6. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

санитетском пуковнику

ВИДЕНОВИЋ Богољуба МИЛОМИРУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

283.

Н А Р Е Д Б А број 1-420
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 12. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 7. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

мајору телекомуникација

СТОЈИЋЕВИЋ Саве ДЕЈАНУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

281.

Н А Р Е Д Б А број 1-412
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 6. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 7. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

потпуковнику техничке службе

МАНДИЋ Томислава МИКЕЛИ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

284.

Н А Р Е Д Б А број 1-435
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 17. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 6. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

потпуковнику саобраћајне службе

МАРКОВИЋ Миодрага ПРЕДРАГУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

282.

Н А Р Е Д Б А број 1-419
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 12. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 7. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

пуковнику авијације

ЛАЗАРЕВИЋ Мике ДРАГАНУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

285.

Н А Р Е Д Б А број 1-436
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 17. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 7. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

мајору техничке службе

БАЈИЋ Рајка ПАНУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

286.

Н А Р Е Д Б А број 1-437
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 17. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 6. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

заставнику саобраћајне службе

СРДИЋ Весе ЖЕЉКУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

287.

Н А Р Е Д Б А број 1-444
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 23. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 7. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

потпуковнику техничке службе

ВУРДЕЉА Николе МИЛОРАДУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

288.

Н А Р Е Д Б А број 1-445
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 23. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 6. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

пешадијском заставнику прве класе

ТОРБИЦА Миливоја МИЛЕНКУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

289.

Н А Р Е Д Б А број 1-449
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 24. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 6. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

интендантском потпуковнику

ТАСКОВИЋ Добривоја ДАЛИБОРУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

290.

Н А Р Е Д Б А број 1-456
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 25. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 7а Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

артиљеријском потпуковнику

ВАСИЉЕВИЋ Радомира АЛЕКСАНДРУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

291.

Н А Р Е Д Б А број 1-457
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
ОД 25. ЈУЛА 2018. ГОДИНЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 7. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18)

ПРЕСТАЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА СЛУЖБА

пешадијском пуковнику

СТЕФАНОВИЋ Вујадина МИРОСЛАВУ.

Министар одбране
Александар Вулин, с.р.

С А Д Р Ж А Ј

	Страна		Страна
276. Правилник о заштити животне средине у Министарству одбране и Војсци Србије	609	284. Наредба бр. 1-435 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	693
277. Правилник о безбедности и здрављу на раду у Министарству одбране и Војсци Србије	641	285. Наредба бр. 1-436 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	693
278. Одлука о установљавању сталне манифестације у области коњичких трка од значаја за Министарство одбране	691	286. Наредба бр. 1-437 министра одбране о престанку професионалне војне службе подофициру	694
279. Одлука о образовању Савета за информациону безбедност у Министарству одбране	692	287. Наредба бр. 1-444 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	694
280. Наредба бр. 1-406 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	693	288. Наредба бр. 1-445 министра одбране о престанку професионалне војне службе подофициру	694
281. Наредба бр. 1-412 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	693	289. Наредба бр. 1-449 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	694
282. Наредба бр. 1-419 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	693	290. Наредба бр. 1-456 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	694
283. Наредба бр. 1-420 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	693	291. Наредба бр. 1-457 министра одбране о престанку професионалне војне службе официру	694

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
„Службени војни лист”, 11000 Београд, Бирчанинова 5
Главни и одговорни уредник Татјана Оровић, проф.
Телефон: 011/3203–133 (32–133)
Телефон/факс: 011/3000–200

Штампа: Војна штампарија „Београд”, Београд, Ресавска 40б

